YALÇIN PEKŞEN

Ye Türküm Ye

İÇ RESİMLER: İSMAİL GÜLGEÇ

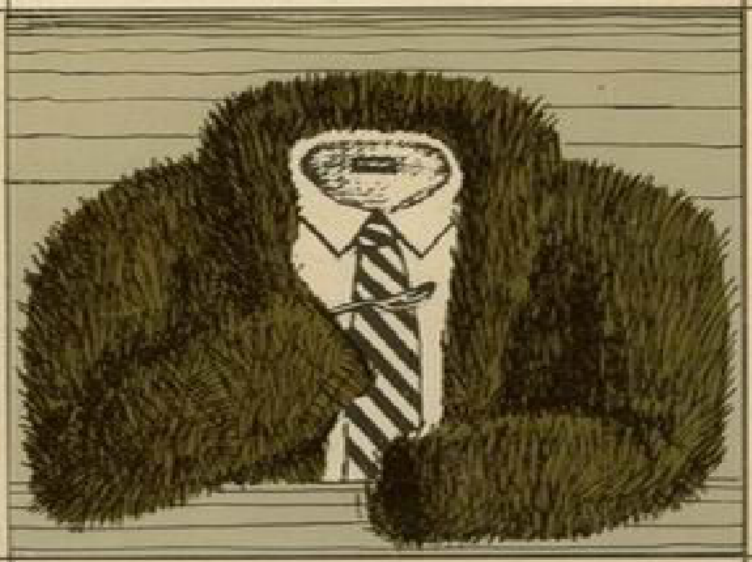

cep anlatı

~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~

YE TÜRKÜM YE

Yalçın Pekşen

Cep Kitapları - 1988

~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~

Yalçın Pekşen

1940 İstanbul doğumludur. Darüşşafaka Lisesi’ni bitirdikten sonra İstanbul Hukuk Fakültesi'ndeki öğrenimine ara vererek Batı Almanya'da çalışmaya gitmiş, Essen kentinde maden işçiliği yaparken, Türk işçilerinin çoğalmaya başlamasıyla tercümanlık yapmaya başlamıştır. 1966 yılında öğrenimini tamamlamak için yurda dönmüştür. Hukuk Fakültesi’ndeyken Cumhuriyet Gazetesi’nde çalışmaya başlayan Pekşen (1967), fakülteyi bitirdikten sonra bu gazetede uzun bir süre görev yapmış, kısa bir süre Milliyet’e geçmiş, Nokta dergisinin ilk çıkışı sırasında Süreli Yayınlar bünyesinde çalışmış ve 1982’de yine ilk gazetesine dönmüştür.

Yazar, 20 yılı aşan gazetecilik yaşamı boyunca Gazeteciler Cemiyeti’nin gülmece ve röportaj dallarındaki ödüllerine beş kez layık görülmüştür.

Yalçın Pekşen’in gülmece yazılarını topladığı ilk kitabı Çağdaş Yayınları’nda (1980) çıkan ve sonradan yeniden yazılarak Cep Kitapları’nda iki kez basılan "Suya Sabuna Dokunarak"tır. Bundan sonra yine Çağdaş’ta 4 baskısı yapılan "Nuh Peygamber’in Seyir Defteri" (Cep Kitapları’nda 1988’e kadar üç baskı) gelmiştir. Üçüncü yapıtı olan "Dilin Kemiği Yok" röportaj dalındaki çalışmalarını kapsar ve Cep Kitapları’nda 1988 yılına kadar üç baskı yapmıştır. Yazarın gezi izlenimlerini topladığı "Nevşehir’den New York’a" ise Varlık Yayınları’nda çıkmış ve kısa sürede üç baskı yapmıştır. Gülmece yazılarım derlediği bu kitap, ülkemizin en çok okunan gazeteci-yazarları araşma girmiş olan Yalçın Pekşen’in beşinci yapıtı olmaktadır.

Sunuş

Türk Mizahı denince akla ister istemez Nasreddin Hoca gelir. Önce sözlü, sonra yazılı duruma gelen fıkralarıyla Akşehir'li Hoca, mizahımıza damgasını silinemez şekilde vurmuştur.

Hocanın torunları o günlerden bu yana ne yapmış, ne etmişlerse, hep aynı yolu izlemek zorunda kalmışlardır...

Nasıl Nasreddin Hoca kendisinden önce yüzyıllardır sürüp gelen bir mizahın temsilciliğini yapmışsa, bugünlerde de mizah adına ne yapılıyorsa, hep Hoca'nın devamı sayılmıştır. Fazla yanlış da değildir bu sav.

Çünkü Nasreddin Hoca bir kişinin değil, bir ulusun, Türk ulusunun mizahıdır. Bindiği dalı kesenler, uyarılara karşın daldan düşünce "benim düşeceğimi bildin, öyleyse öleceğimi de bilirsin," diyenler bizdendir. "Tencerenin doğurduğuna inanıp, kazanın öldüğüne inanmayanlar" bizdendir. Evin içine önce keçileri, koyunları doldurup, sonra çıkarınca rahatlayanlar bizdendir. Devrin iktidarından yakınıp atıp tuttuktan sonra, hükümdarın karşısına çıkınca, "bir fil de bizim köye verseniz" diyenler bizdendir. Ne diyeceğini bilmeden kürsüye çıkanlar, başı sıkışınca da "bilenler, bilmeyenlere anlatsın" diyenler bizdendir. Günlük giysileri ile katıldığı ziyafette fazla ilgi görmeyince bu tür yerlere kürkünü giyip gidenler, daha sonra da "ye kürküm ye" diye düşünenler bizdendir.

Aynı öyküler ufak tefek değişikliklerle hâla sürüp gidiyor. Bu kitapta okuyacağınız öykülerin, röportajların çok büyük bir kısmı gerçeklerin mizah tozuna bulandırılmasından başka bir şey değildir. Aralarında hayal ürünü olanlar çok azdır. Biraz dikkatle bakınca her birinin ardında Nasreddin Hoca'nm bilinen veya daha bilinmeyen bir öyküsünün izlerini, hatta Hoca'nm kendisini bulmak olasıdır. O yüzden tam çağ atlarken yaşadığımız bu öykülere topluca bir ad koymak gerekince Hoca'dan esinlenerek bulduğum "Ye Türküm ye" bana oldukça uygun göründü.

Yalçın Pekşen, Mart 1988

NASREDDİN HOCA ÇAĞ ATLIYOR

Başrolde: Başbakan Turgut Özal. Baş kadın oyuncu: Semra Özal. Yardımcı erkek oyuncu: TBMM Başkanı Necmettin Karaduman. Misafir oyuncular: Ziya Ül Hak ve Ronald Reagan (ABD Başkanı rolünde). Figüranlar: Süleyman Demirel, Erdal İnönü, Alpaslan Türkeş, Necmettin Erbakan, Bülent Ecevit ve bütün ülke halkı. Seslendirme: Zenger A.Ş. Işık: Sovyetler Birliği'nden alınan elektrik enerjisi. ABD yapımı. Süresi: 4 yıl. Senaryo öyküsü (Sinopsis): Film başladığında Turgut Özal, genç ve tığ gibi bir üniversite öğrencisidir (Bu rol, oğlu Ahmet Özal tarafından oynanabilir). Teknik Üniversite'de bir yandan elektrik mühendisliği eğitimi görmekte, bir yandan yemek yemektedir.

Bol bol yemek yemesinin nedeni, ileride başbakan olmaya hazırlandığı içindir. Elektrik mühendisliği eğitimi görmesinin nedeniyse, başbakan olduktan sonra, hem şeriattan yana görünmek hem de İslam dininin yasakladığı faiz harekâtını yürütürken "çarpılmamak" içindir.

Sonuçta, vücudu bol bol enerji ile dolan Turgut Özal, eğitimini tamamlar ve "pekiyi" derece ile Teknik Üniversitemden mezun olur...

İlk işi, Elektrik İşleri Etüd Dairesi'nde çalışmak olur. Önce elektrifikasyon planlamasına el atar. Tuttuğunu koparan bir kişiliği olduğu için, elektrifikasyon projesi elinde kalır. Ama o yine de memleket iyice karanlıkta kalmadan ipin ucunu bırakmaz.

İyice karanlıkta kalan ülke, sağ-sol cereyanlar ve idare lambaları ile aydınlatılmaya çalışılır. Ülkede hiçbir cereyan kalmayınca kökü dışarda olan cereyanlardan elektrik sağlanmaya (örneğin Bulgaristan'dan) başlanır.

Bu sırada Semra Hanım ile evlenir. Bir sürü çocukları olur. Artık orta yaşa doğru ilerlemeye başlayan karı-koca, ülkenin tüm enerjisini vücutlarında toplamaya başlarlar.

Sıra, ABD'yi ziyarete gelmiştir. Amerika'nın yolu tutulur. Burada ABD Başkanı Ronald Reagan'ın yanında master ve doktora yapılarak sağ cereyanın kaynağı ve kaymağı keşfedilir. ABD'de alman çağdaş eğitim ve verilen kilolardan sonra ülkeye milliyetçi, muhafazakâr ve 100 kilo olarak dönülür.

Döner dönmez ülkenin dört eğilimi birleştirilir. Bu dört eğilim şunlardır: Çalma, çırpma, malı götürme ve ülkeyi batırma eğilimleri. Bu faaliyetler sırasında yakalanma korkusu içinde, belki biri çıkar da "eller yukarı" diyebilir düşüncesiyle hazırlıklı olunur ve kollar hep yukarıda (birleşmiş vaziyette) tutulur.

Giderek ortada bir sorun kalmaz. Çünkü ülkenin tek sorunu, bu elektrik mühendisi ve ailesi olmuştur artık.

*

Memleket güllük gülistanlık olmuştur. O kadar ki yabancılar bile ülkemizdeki demokrasiyi takdir etmeye başlarlar. Bu yabancıların başında kendi ülkesinin meşru başbakanını astıran, onun yerine geçen kızını da seçimlere sokmayan Ziya-Ül Hak gelmektedir. Ziya-Ül Hak, bizde gördüğü demokrasiye hayran kalır. "Ben bile bu kadar demokratik olamadım" diye hayıflanır.

*

Böylece Türkiye, birdenbire çağ atlar. Eskiden solcu öğrenciler anayasayı "tebdil, tağyir ve ilgaya" teşebbüs ederlerken, artık bu işleri bizzat Başbakan yapmaya başlar. Çünkü dışarıda anayasayı tebdil, tağyir ve ilgaya teşebbüs edecek genç kalmamıştır. Gençler, Atatürk tarafından kendilerine emanet edilen Türkiye Cumhuriyeti'nin cezaevlerini korumaktadırlar. Veya YÖK üniversitelerinde "okumak Allah'ın emridir" hadisine uygun olarak derslerine çalışmaktadırlar.

Son sahnede, Türkiye'nin çağ atlamış hali gösterilir. Sırt hammallarımız Fransa'dan ithal edilen rokfor peynirlerini, Bebek'teki şarküteri dükkânlarına taşırken, dev vinçlerle kılçıklı midyeler ve kokuşmuş mantarlar Fransa'ya ihraç edilir. Bu sırada Türk işçileri tüm parçaları ABD'den getirilen F-16 uçaklarının vidalarını yerli malı tornavidalarla sıkıştırarak ilk Türk uçağını imal etmeye uğraşırlar.

Son sahnede Başbakan Turgut Özal'ın özel arabasıyla Japonların yapmakta olduğu Fatih Sultan Mehmet Köprüsü'nden geçerken, mobil telefonundan "zam" emirleri yağdırdığı görülür: THE END...

HERKESE BİR BİLGİSAYAR

Başbakan Turgut Özal'ın bazı konuşmaları şaka mı, ciddi mi belli değil... Sanırım kendisi şaka yapmak istiyor, fakat biz işi ciddiye alıyoruz. Biz ciddiye alınca da, "şaka yaptım" diyemiyor. Böyle sürüp gidiyor.

Çağ atlama komedisinden sonra Başbakanın son şakası, "Her on kişiye bir bilgisayar" kampanyası idi. Madem ki, Başbakanımız şakayı bu kadar seviyor, biz de bu laftan biraz şaka üretelim dedik.

Kısa bir an için ülkede her on kişiden birinin bir bilgisayar sahibi olduğunu varsayalım ve neler olabileceğini görelim.

Arkasında külot bile olmayan vatandaş Ahmet Efendi, bir bilgisayar sahibi olmuştur. Aybaşı sorununu ortadan kaldırmak için bulduğumuz dahiyane formüle göre ay ortasında maaşını alıp evine döndüğünde, bu parayla nasıl geçineceğini kendi aklıyla bir türlü çözemediğinden, işi bilgisayara yaptırmak ister ve makinenin başına geçip çalıştırmaya başlar.

Önce şu bilgileri verir:

EDİT; (Bilgisayarlarlara bilgi yazmak için kullanılan komut) Maaş 78.000 TL., ev kirası 150.000 TL., mutfak masrafı (dört kişilik) 180.000 TL., yakıt, elektrik, su giderleri 25.000 TL.

Bu bilgileri yükledikten sonra "RUN" (HESAP YAP) tuşuna basar ve sonucu beklemeye başlar.

Bilgisayar geri zekâlı bir mahluk gibidir. Tuşlarına basan kişinin Türkiye Cumhuriyeti'nde yaşadığını bilemez. Bu ülkenin Başbakan Turgut Özal tarafından yönetildiğini anlayamaz. Hele ülkenin "çağ atlamakta" olduğunu, siz ona böyle bir bilgi vermemişseniz asla fark edemez. Başlar işlem yapmaya.

Ekranında görülen ilk sonuç, "Bad Prog Name" dir. (Açıklaması: Kendisine yanlış bilgiler verildiğini sanarak, sahibini uyarmaktadır). Ne ki, program yanlış değildir. Vatandaş Ahmet Efendinin gerçeği, ekrana yazdıklarının ta kendisidir. Komut tekrarlanır, işlemi yapması istenir.

Ülkemizde faaliyet göstermek zorunda kalan şanssız bilgisayar, bu

mantıksız bilgileri işlemeye çalışır. Vardığı ikinci sonuç, vatandaş Ahmet Efendi'nin aklından zoru olabileceği yolundadır. Bunu da ekranına "ARE YOU CRAZY? Y/N" yazarak belirtir.

Cümlenin sonundaki Y ve N harfleri Yes ve No sözcüklerinin baş harfleridir. Kısacası makine, sahibine, "Acaba siz deli misiniz? Evet mi, hayır mı?" diye sormaktadır.

*

Aslında bilgisayar, fazla haksız değildir. Çünkü vatandaş Ahmet Efendi, bilgisayara yüklediği yukarıdaki bilgilere karşın, her seçimde olduğu gibi bu seçimde de tıpış tıpış gidip oyunu Turgut Özal'a verecektir. Ne ki, Ahmet Efendi, kendisini "turp gibi" sağlıklı hissetmektedir. Makineye verdiği ilk komutta direnir.

Ama makinenin fazla direnme gücü kalmamıştır. Çaresiz bir iki kere daha döndükten sonra kendini dağıtır ve ekranında şu sözler belirir: "DEFECT". Aygıt bozulmuştur.

Böylece ülkeye ithal edilmekte olan bilgisayarlarla birlikte kurulan bilgisayar onarım merkezlerine bir iş yaratılmış olur. Belki Turgut Ozal'm da amacı budur. Eğer "Her on kişiden bir kişiye bilgisayar" kampanyası, dalga geçmek amacını taşımıyorsa, işsizliği biraz olsun azaltmak için yeni bir ekonomik buluştur. Vatandaşlar bu makineleri sık sık bozacaklardır ki, bilgisayar tamircilerine iş olanağı yaratılabilsin... Böylece işsizlik azalsın, ekonomi düzelsin ve bütçe açıkları kapatılabilsin.

Gülüyorsunuz değil mi? Doğaldır. Böyle hazır bir formül bulunca keyfiniz yerine geldi, gülersiniz...

Bu bilgisayarlardan birini eline geçiren başka bir vatandaş (bu kez adı Mehmet Efendi olsun), daha akıllıca bir yol bulur ve Spor-Toto, Spor-Loto gibi ulusal sporlarımızın kuponlarını doldurma işinde yararlanabilir. Örneğin, makineye futbol takımlarının sezon başından beri aldıkları sonuçları verebilir. Daha sonra, hafta içinde bunlardan hangisinin maçı varsa, adlarını yazar. "RUN" komutu ile olası sonuçlar ekranda belirmeye başlar. Bu yöntemin tek sakıncası, makinenin (yine kafasızlığı yüzünden) Galatasaraylı futbolcu Şutoviç'in o gece Arzum Pavyon'da dansöz Açelya ile sabahladığını hesaba katmamasıdır. Haliyle Toto yatar.

Böylece vatandaş Mehmet Efendi de bir şey kazanamaz, ama Spor-Toto idaresi kazanır. Buradan alınan paralarla konut fonuna yatırım yapılır; ülkede konut çoğalır, vatandaş başını sokacak bir yer bulur

vs... Bilgisayarların başka olumlu yönleri de vardır. Örneğin, bildiğiniz ne kadar küfür varsa, bunları makinenin belleğine kaydedebilirsiniz. Sonra zamanı geldiğinde, örneğin televizyon haberlerini dinlerken ya da gazeteleri okurken, bir çağ atlama haberi ile karşılaştığınızda, "Run" tuşuna basmanız yeterlidir. Böylece sizin her gün sarf etmekten yorulduğunuz küfürler, bilgisayarlar tarafından istediğiniz kadar yinelenir.

FATİH'İN 2. İSTANBUL FETHİ

Fatih Sultan Mehmet’in cennette canı çok sıkılıyordu. Burada da hizmetinden ayrılmayan Ulubatlı Hasan tarafından "İstanbul’dan yeni bir grup" geldiğine dair haber getirildiğinde can sıkıntısı daha da artıyordu. 500 yıldan beri süren huzuru son günlerde biraz bozulmuştu. Çünkü cennete gelen Türkler çoğalmaya başlamıştı. Bunun da nedeni Tanrı’nın "İstanbullu kullarının yaşarken yeterince cehennem azabı çektiklerine" bakarak artık hepsini doğrudan doğruya cennete almasıydı...

Padişah eskiden beri cennete düşen İstanbullulardan kentin son durumu hakkında bilgiler almayı huy edinmişti. 3-4 asır öncesine kadar durumda fazla bir değişiklik olmamıştı. Hatta birkaç yıl öncesine kadar gelişen olayları da iyi kötü anlayabiliyordu. Örneğin son zamanlarda terör yüzünden çok kişi dünyalarını değiştirmişti. Hocası Molla Gürani’den aldığı bilgiye göre terör de eninde sonunda bir tür savaştı ve Fatih Sultan Mehmet gibi bir cengâver savaşın ne olduğunu anlamakta fazla zorluk çekmiyordu. Ne ki, son günlerde gelenlerin çoğu söz birliği etmişçesine hep aynı iki sözcüğü yineliyorlardı: "Trafik kazası..." Trafik kazası da ne mene bir şeydi ki? Ünlü hocaları Molla Hüsrev, Molla Gürani, ve Molla Yegân kafa kafaya verdikleri halde bu olayı kendisine açıklayamıyorlardı.

"Trafik kazası nedir bre alim efendiler... Siz ki, diyar-ı garpten, diyar-ı şarka kadar kuş uçsa bilirdiniz. Bana bir açıklayasınız" diye kükrediğinde kimseden gık çıkmıyordu.

Yeni gelenler padişahın huzuruna kabul edildiklerinde şöyle şeyler anlatıyorlardı: "Kasımpaşa’dan aşağı iniyorduk. Birden Dolapdere yönünden karşımıza bir TIR çıktı. Sonrasını hatırlamıyoruz." Trafik kazasına uğrayanların durumunun tam bir savaştan çıkmışlık görüntüsü arzetmesi nedeniyle Fatih, önceleri TIR denen bu şeyi bir Frenk paşası sanmıştı. Fakat sonunda insan olmadığını, bir tür vasıta olduğunu kavramıştı. O zaman soruyordu:

"Bre zındıklar... Kasımpaşa dediğiniz sakın bizim Kasım Paşa’ya tımar olarak verdiğimiz arazi olmasın..."

- Evet herhalde orasıdır... Çünkü İstanbul’da başka Kasımpaşa yok...

O zaman Fatih durumu anladığını sanarak "Bre aptallar" diye yeniden parlıyordu. Sonra "Bre mendeburlar... Orada yol falan yoktur ki

geçesiniz... Ben bile 400 tane leventimle gemileri Haliç'e geçireceğim diye rahmetli anam Devlet Hatun'dan emdiğim cümle sütü burnumdan getirmiştim. Siz de gemi mi geçiriyordunuz?" diye soruyordu...

Bu kez İstanbullulardan "Ne gemisi sultanım, arabayla geçiyorduk" yanıtını alınca kafası yeniden karışıyordu. Hele bu araçların kendi kendine yürüdüklerini ve saatte 100-120 kilometre hız yaptıklarını öğrenince şaşkınlığı daha da artıyordu. Hemen matematik hocası Ali Kuşçu'yu yanına çağırtıyor "Hoca, hoca" diyordu, "Bunlar ne demekteler? Hele bana bir izah et. Hayvansız araba gider miymiş... Saatte 120 kilometre hız ne demektir?"

Ali Kuşçu, kerrat cetvelini önce baştan sona, sonra sondan başa taramasına karşın, ne hayvansız arabayı ne de saatte 120 km.'lik hızı açıklayabiliyordu.

*

Fatih, cennetlik Türklerden aklının almadığı başka bilgiler de alıyordu; örneğin son zamanlarda heybetli bir padişah ortaya çıkmıştı. İstanbul'un her yanına köprüler yaptırıyor, sonra bu köprülerden geçenden bin lira, geçmeyenden iki bin lira alıyordu. Bir köprüye de Fatih Sultan Mehmet'in adını vermişti. Nedeni de Fatih gibi ülkeye çağ atlattığını belirtmek istemesiydi. Ancak bu köprüyü "Japon nam" bir kefere ülkenin mühendisleri yapmışlardı. Demek ki memlekette çağ atlamanın da kolayı bulunmuştu. Oysa kendisi çağ atlamak için ne terler dökmüştü... İşte tüm bu acaiplikler Fatih'in canını sıkıyordu. Ne de olsa kentin eski fatihiydi. Durumu gözleriyle görmek istiyordu. Bir gece oturup Allah'a yalvardı... "Ne olur Allahım, beni birkaç saatliğine İstanbul'a gönder. Ne olduğunu anlayayım... Şehre biraz çeki düzen vereyim..." diye dua etti.

Allah, bir zamanlar kendisi için yığınla cami yaptırmış olan sevgili kulunun isteğini kulak ardı edemedi ve kendisini bir sabah İstanbul'a girdiği Edirnekapı surlarının önüne bırakıverdi. Nasıl olsa oradan ötesini kendisi bulabilirdi.

*

Cennette yeni giysi bulmak zorluğu yüzünden Fatih, üstünde hâlâ padişahlığı zamanından kalma kaftanı ve sarığıyla İstanbul'a dönmüştü. Sakal ve bıyığını ise zaten hiç kesmemişti... Yine de Edirnekapı surlarının önünde kimse tarafından yadırganmadı... Çünkü hemen hemen herkes aynı giysiler içindeydi. Erkeklerin çoğu cüppeli, kadınler tesettüre uygun giyinmişlerdi. Sakallarına gelince, Fatih

Sultan Mehmet 500 yıllık sakallarıyla bile 1987 yılının İstanbulunda son derece çağdaş görünüyordu...

Kente bir göz atmak ve işleri düzeltmek için fazla zamanı yoktu... Buna karşılık üzerinde epey para vardı... Daha doğrusu o öyle sanıyordu. Kaftanının iç cebinde 1481 yılının bir yıllık padişah geliri olan 450 lira bulunuyordu. Zaten topu topu İstanbul'da bir kaç saat kalacaktı. Bu para yeter de artar bile diye düşünüyordu.

Önce uzun süre taksilerin peşinden koşu. Fakat bunları yakalamak olası değildi... Saatte 120 km'lik hızın ne mene bir şey olduğunu o zaman anladı...

"Yahu bunlara binilemeyecekse neden ortalıkta vızır vızır dolaşıyorlar" diye düşündüyse de bir yanıt bulamadı...

Bir otobüse binmeyi denedi... Bindi de... Hem de cebindeki paranın 250 lirasını ödeyerek... Önce otobüsü kendisine sattıklarını zannetti, ama eline tutuşturulan küçük kâğıt parçasından anladı ki, sadece yolculuk etmek için bu parayı almışlardı... Bu kadar parayla kendi zamanında 4 atlı koca bir saltanat arabasını sürücüsüyle birlikte satın almak olasıydı. Olsun, bir ferman çıkartır, bunları düzeltirdi. Ama önce kente girmesi gerekiyordu... Otobüs sıkışık trafikte çakılıp kalmıştı. Yeniden inmek zorunda kaldı...

En iyisi yürümeliydi. Fakat yürümek de kolay değildi... Karşıdan karşıya geçmeyi bir türlü başaramıyordu. Caddeye her adım atışında yoldan geçen koca koca araçların altında kalma tehlikesi geçiriyordu.

Fakat zaman geçiyordu. Bir kaç saat sonra geri dönmek zorundaydı... Yaradana sığınıp "Ya Allah" diyerek kaldırımdan caddeye indi ve surlara doğru bir hamle yaptı. O sırada da TIR denen nesnenin ne olduğunu tam üzerinden geçerken iyice anladı. Gözlerini açtığında yeniden cennetteydi...

Kendisini karşılayan sadık adamı Ulubatlı Hasan'ın "Hoş geldiniz Haşmetlum, İstanbul nicedir?" sorusuna "Hasan" dedi, "İyi ki biz İstanbul'a vaktiyle girmişiz... Şimdi girmek eskisinden daha tehlikeli... Üstelik insan, ne şehit oluyor, ne gazi!"

PACO DE LUCIA'YI SEVER MİSİNİZ ?

Söylemesi ayıp... mı, bilmiyorum, (Bu arabesk ortamda herhalde ayıp olsa gerek.) Ben biraz (biraz değil epey koyu) bir Paco de Lucia hayranıyım. Ve caz/flamenco tarzının dünyaca ünlü temsilcisinin İspanya Endüstri Sergisi nedeniyle İstanbul'da bir konseri var. Hal böyle olunca, cumartesi günü Atatürk Kültür Merkezi'nde verilecek bu konseri izlemek benim için "farz" gibi bir şey. Bilet önceden ayarlanmış. Konser saat 20.30'da başlıyor. Taksim'de.

Evimin bulunduğu Göztepe'nin Taksim'e uzaklığı 12 km kadar. Dünyanın her yerinde ve en sıkışık trafikte bile bu uzaklık yarım saatte alınabilir. Ama ben İstanbulluyum. Yol için en az bir saat ayırıyorum. "Her olasılığa karşı" yarım saat daha ekliyorum kafadan. Ve zamanı iyi ayarlayamadığım için, düşündüğüm saatten de 10 dakika önce ayrılıyorum evden. Arabanın kontağını açtığımda saat 18.50. Konserin başlamasına tam tamına 1 saat 40 dakika var.

Kızıltoprak'tan çevreyoluna saparken bekleşen insanlardan iki kişiyi arabama alarak Boğaz Köprüsü'ne doğru yöneliyorum. Ve daha bir kaç yüz metre bile yol almadan, önce yavaşlamak, sonra durmak zorunda kalıyorum.

Çevreyolu köprüye 5-6 km kala tıkanmış durumda. Önce metre metre ilerleyen araba kuyrukları, daha sonra onar santim aralıklara, en sonunda da santimetrelere kadar düşüyor.

Yola çıkışımdan yarım saat sonra çevreyolunun Kızıltoprak çıkışından en fazla 500 metre ilerdeyim. Masallarımızdaki "az gittik, uz gittik, bir arpa yol gittik" tekerlemesine benziyor durum. Allahtan arabaya aldığım kişiler var. Sohbet ediyoruz, vakit geçiyor. Fakat vaktin geçmesini isteyen kim.

Yokuşun başına vardığımızda saat akşamın sekizi (20.00). Bir saat 10 dakikadır yoldayım. Konserin başlamasına ise yarım saat kaldı.

Düzlükte trafik biraz hızlanıyor. Santimetreler yeniden metrelere dönüşüyor. Ne ki, inişe geçerken yine sıkışıyor trafik. Şimdi saat 20.30. Paco de Lucia'nm konserinin başlama saati. Bana daha köprünün ışıklarını görmek bile nasip olmadı.

O sırada simitçiler sökün ediyor. "Haydee... Çıtır çıtır akşam simidi bunlaaar." Özel teşebbüsümüzün bu en alt düzeydeki temsilcileri, kendilerine göre fırsatları iyi değerlendiriyorlar doğrusu. Bu saatte köprü yolundaki trafiğin ne durum alacağını önceden biliyor olmalılar ki, simit tablalarını yüklenip kendilerini otoyola atmışlar.

Biraz sonra ortalıkta dolaşanlar çoğalıyor. Bunlar doğal gereksinmelerini gidermeye çalışanlar. Doğa trafik kurallarına aldırmıyor. Büyük-küçük, çoluk-çocuk arabalardan inerek sağa-sola dağılıyorlar. Biraz sonra rahatlamış olarak geri dönüyor ve ancak bir kaç metre ilerleyebilmiş olan arabalarını kendilerini bekler buluyorlar.

Oh ne rahat. Hem otoyolda yolculuk yap, hem acele bile etmeden işini gör gel. Hatta istersen üstüne bir de piknik yapabilirsin. Durum müsait. Etraf yeşillik. Üstelik iyi aydınlatılmış.

Yakında o günleri de görürüz. Demedi, demeyin.

Uzaktan köprü kulesinin kırmızı ışıkları göründüğünde, saat 21.15. Benim arabadaki otostopçulardan biri "kusura bakmayın, benim acelem var" deyip inmek istiyor. Biraz yürüyüp köprü başından başka bir araca binmeye niyetli. Diğeri de ona katılıyor. Arkalarından bakıyorum. Ne mutlu insanlar. Arabaları yok. Biz arabadakiler için ne ileri gitmek, ne geriye dönmek, ne sağa, ne sola sapabilmek mümkün. Bir tür açıkhava cezaevi Boğaz Köprüsü. Herkesi bir araba edinmeye zorlayan yönetimler sayesinde çağ atladık galiba. Eskiden duraklarda bekleyenler, şimdi arabalarının içinde bekliyorlar.

Bu düşünceler içindeyken, Paco de Lucia, konserini yarılamış olmalı. Ben ise burada kornalar, fren gıcırtıları ve motor homurtularından oluşan sevimsiz bir konçertoyu dinlemek zorundayım. İçimden geçen küfürün bini bir para. Ne işin var senin Paco de Lucia’nın peşinde. Kal evinde, Perihan Abla’yı seyret. İster gül, ister güleceğim diye kendini zorlamaktan fıtık ol. Yine de bundan iyidir.

Arabalarını kenara çekenler çoğalmaya başladı. Bunlar genellikle yerli malı arabalar. Çoğunun motoru su kaynatmış durumda. Ortalıkta su buharlarından göz gözü görmüyor. "Böyle memlekete, böyle araba" diye geçiriyorum içimden. 30-40 milyonluk Mercedesler, BMW’ler ve diğerleri saatte 250 km hız yapabilecek güçte motorlarıyla saatte en fazla 1 km hızla geçip gidiyorlar bu "takaların" yanından.

Ben sağ şeritteyim. Solumda bir kamyon, onun solunda bir TIR var. Ortada da bir trafik polisi. Durum son derece normalmiş gibi "geç" işareti veriyor. Bu adam trafik polisi ise, ben de ABD Başkanı’yım. "Hiç

olmazsa trafik teşkilatına boşu boşuna para ödemesek" diye düşünüyorum. "Nasıl olsa hiçbir önlem alınmasa bile bundan kötüsü olamaz." Ama ehliyet ve ruhsatların tarihlerini kim kontrol edecek sonra?

Saat 21.30'da köprü girişindeyiz hâlâ. Debriyajdan kalkmayan sol ayağım ağrılar içinde. Şimdi görece bir hızla ilerliyoruz artık. Beşiktaş'a geldiğime bir türlü inanamıyorum. Biraz sonra İnönü Stadı'nın önünden Taksim'e kıvrıldığımda "acaba rüya mı görüyorum" duygusu içindeyim.

AKM'nin kapısı çoktan kilitlenmiş. Cama vurarak çağırdığım bir görevliye önce biletimi, sonra basın kartımı gösterip zar-zor içeri girebiliyorum. Adam şakacı biri olsa "yarın akşamki konsere mi geldin?" diye sorabilir, ama sormuyor. Paco de Lucia da konserine ara vermiş. İkinci yarı başlamak üzere...

Sabrın sonunun selamet olduğunu bir kez daha öğreniyorum. İstanbul'da bir konsere gidip ikinci yarıyı seyretmek olmayacak iş değil. Yeter ki gerçekten isteyin.

YAT LİMANINA MI TAŞINSAK ?

Söylenenlere göre Kalamış'ta "Türkiye'nin, Ortadoğu'nun ve Avrupa'nın (hızını alamayanlar sonradan buna Dünya'yı da eklediler) en büyük ve en modern yat limanı" açılıyordu. Turgut Özal son derece iddialıydı: "Gidin bütün Avrupa'yı dolaşın, böyle bir yat limanı bulamazsınız. Her yatta elektrik, su ve telefon var" diyordu.

Bu sözler bana ilginç bir çıkış yolu gösterir gibi oldu. Acaba evden çıkıp, bu yatlardan birine mi taşınmalı diye düşünmeye başladım. Öyle ya, "Avrupa'nın en büyük yat limanına" en fazla bir-iki kilometre uzaklıkta (Göztepe'de) oturuyordum ve kirli çamaşırlarım 15 günden beri çamaşır makinesinin içinde bekliyordu. Bulaşıklardan da mutfağa girilemiyordu. Suyun yüzünü sadece yağmurdan yağmura, evimizin çevresini seller götürdüğü sırada görebiliyordum. Bu yıl yaz başından beri durum değişmemişti...

Telefona gelince... Başka bir abone ile (Osman Bey) ortaklaşa kullandığımız telefonumu İstanbul Başmüdürlüğü'nün "torpili" sayesinde tek başıma kullanmaya yeni başlamıştım. Bu durumda galiba en iyisi evi bırakıp, yat limanına taşınmaktı.

Turgut Özal başka şeyler de söylüyordu: Bu yat limanı neden yapılmıştı? Çünkü Atatürk'ün bize tavsiyesi vardı... Muasır medeniyet seviyesinin de üzerine çıkacaksınız dememiş miydi Atatürk? İşte şimdi muasır medeniyet seviyesinin üzerinde yani Kalamış yat limanının üstünde bulunuyorduk. O gün taze taze dökülmüş gübre kokuları arasında Kadıköy Belediye Başkam Osman Hızlan'ı, Anakent Belediye Başkanı Bedrettin Dalan'ı ve Başbakan Turgut Özal'ı dinliyorduk. Temiz deniz havası almak için limanı dolduran Kadıköylüler de Kalamış yat limanı üzerinde mis gibi tezek kokusu alıyorlardı.

Dalan'ın konuşmasında eski bir efsaneyi anımsatması bende yeni çağrışımlar yarattı; efsaneye göre Kadıköy'e yerleşmek olsa olsa gözleri görmeyen insanların işi olabilirdi. Oysa şimdi Osman Hızlan sayesinde Kadıköy son derece güzelleşmişti...

Bedrettin Dalan'm söylemediklerini ben ekleyeyim: Kadıköy sadece çok güzel bir yer olmakla kalmamış, aynı zamanda "dünyanın en açıkgöz" insanlarını da yetiştirmeye başlamıştı. Bunların başmda da Belediye Başkanı Osman Hızlan geliyordu...

Hızlan, Kadıköy'ün güzelliklerine güzellikler katmaya çabalıyordu. Bu

işi şöyle yapıyordu; önce çok güzel bir cadde olan (belki de İstanbul'un en güzel caddesi) Bağdat Caddesi'ni baştan sona yıkıyor, onun yerine yine çok güzel bir cadde inşa ediyordu. Bu durum "sıfıra sıfır elde var sıfır" gibi görünüyordu, ama öyle değildi. Arada birçok sıfır el değiştiriyor, milyarlar birilerinin cebinden (herhalde bizden başkasının değil) çıkıp, başka birilerinin cebine giriyordu. Benzer uygulamalar sürüyordu; Hızlan, hiçbir kusuru olmayan parkları, yeşil alanları önce mezbeleliğe çeviriyor, ardından bunların hemen yanı başmda yine hiçbir kusuru olmayan parklar, yeşil alanlar kurduruyordu. Böylece paralar durmadan el değiştiriyordu. Kısacası körlerin kurduğu Kadıköy şimdi açıkgözlerin diyarı olmuştu.

Başbakanın söylediğine göre ise "Avrupa'nın en büyük ve en modern yat limanına sahip olmaktan ötürü gurur duyuyorduk"; sadece gurur duysak iyi... Başka şeyler de duyuyorduk. Duyduklarımıza göre yat sahipleri bu en büyük ve modern limandan pek hoşnut kalmamışlardı. Galiba liman teknik açıdan oldukça hatalı yapılmıştı. Örneğin tehlikeli rüzgârlara açık bir şekilde yanlış yönlerde inşa edilmişti. Aynı rüzgârlar yüzünden kısa zamanda aşırı kirlenme tehlikesi içinde bulunuyordu. Bir süre sonra bu bölgede kokudan durulamayacağı sanılıyordu vb.

Açılış töreni konusunda da "duyduğumuz" şeyler vardı: Yangın söndürücü iki geminin tören sırasında birbirlerini sulamaları için 2,5 milyon lira ödenmişti. Patlamayan havai fişekler, voltaj düşüklüğü nedeniyle gereği gibi çalışmayan lazer ışınları ve ne idüğü belirsiz bin kişilik yemek gibi şaklabanlıklar için 300 milyon liraya yakın para harcanmıştı.

Bunlar neden mi yapılmıştı? Çünkü Turgut Bey gösteriden önce "Eğer oraya 50 bin kişiden az adam toplanırsa konuşmam" demişti. Osman Hızlan da ilgiyi fazlalaştırmak için gösteriyi dev boyutlarda düzenlemişti. Kalabalığın sayısı yine de 5000 kişiyi ya biraz geçmiş ya da geçmemişti... Sonunda açıkgöz Belediye Başkanı bu tenhalığı yağmurun azizliğine bağlayarak Başbakan'ı konuşmaya ikna etmişti. "Hayırlı" Başbakanımız konuşmasını bitirdikten sonra "hayırlı" elleriyle, elektronik düzene bağlı bir düğmeye basmış fakat hiçbir şey olmamıştı... Galiba yağmur, elektrik düzeninin düzenini bozmuştu.

Bu aksiliğin üzerinde fazla durulmadan yemeğe geçilmişti. 1000 kişilik yemekte son derece sıkı bir disiplin uygulanmış, görevli polislerin aşırı gayretleri sonucu, liman üstünde kurulu açık hava lokantasına gerçek çağrılılardan başka herkes girmeyi başarmıştı. Arkadan çağrılıların da alınması gerekince ortalık ana-baba gününe dönmüştü. Bu hengâmede bir de ışıklar söndürülünce, aynı masaya düştüğümüz Ragıp Duran

Londra’dan ülkesine dönmüş acemi bir Türk olarak, karpuzlu baklavanın yeni icad edilmiş bir Türk menüsü mü olduğunu ciddi ciddi düşünmeye başlamıştı. Mert Ali Başarır ise pilav yerine tabağına yanlışlıkla irmik helvası doldurmuştu. Zorunlu olarak yemeğe çalışıyorlardı...

"Ninno yavrum ninno" sesleri arasında bu yemeklerin neden yenildiğini de kimse bilmiyordu. Yoksa Kadıköy’deki "yeme" faaliyetine halkın da bir ölçüde katılması mı istenmişti?

Bu gösterinin kanımca bir tek faydası oldu; sahnede Ayşegül Aldinç, Kamil Sönmez, Osman Yağmurdereli, Muazzez Abacı gibi şarkıcılar boy gösterirken, davulda Asım Ekren galiba ilk kez kayınbabasının önünde becerilerini sergileme fırsatı buldu...

HAP YAP, PARA KAP

Eski arkadaşların bazıları maaşlı işlerden geçinemeyince ayrılıp, kendi işlerini kurmaya soyundular. Başarılı olanları da oldu, olmayanları da. Geçenlerde memuriyeti bıraktıktan sonra iş hayatına atılan bir dostumu ziyarete gittim. Hani esnaf dükkânlarında iki bölümlü resimler vardır; birinde şişman, iyi giyimli, kasası ağzına kadar parayla dolu bir adam görünür. Üstünde "peşin satan" yazılıdır. Diğerinde, üstü başı dökülen, yakası bağrı açık, saçı başı dağınık, kasasında farelerin cirit attığı perişan bir adam vardır. Üzerinde de "veresiye satan" yazılıdır. Arkadaşım neredeyse o durumdaydı. Tek farkla ki, üzerinde herhangi bir yazı yoktu.

Hoşbeşten sonra konuya girdim;

- Hayrola dostum, ne oldu sana... İflas mı ettin yoksa?

- Evet iflas ettim. Ticaret böyle işte. Günü gününe uymuyor...

- Ben sana memuriyetten ayrılma demiştim. Sen ne anlarsın ticaretten. Ne oldu anlat?

- İşte ticaret hayatına atıldım. Devir hap yap, para kap devri. Baktım memlekette sığırdan çok at, eşek kesiliyor. Hemen kafamı çalıştırdım. Sucuk pastırma işine giriştim. Yakalanmadan önce de bıraktım bu işi. Eşek yüküyle para kazandım.

- Ne oldu paralar peki?

- Paralarla ihracat yapalım dedim. Devir ihracat devri. İtalya zeytinyağı istiyordu. Hemen 25 ton zeytinyağı topladım piyasadan. Gönderdim İtalya'ya. Fakat zeytinyağı yerine makine yağı göndermişim.

- Ne dedi İtalyanlar?

- İtalyanlar yemedi tabii, Mideleri bozulmuş. Geri gönderdiler.

- Sen de iflas ettin?.

- Yok canım, ne iflası. Bizimkilerin midesi demir gibi. Zaten demir gibi olunca en iyisi makine yağı değil mi? Verdim iç piyasaya, yine çuvallla para kazandım.

- Eee, iflas ettim diyorsun...

- Dinle. Kazandığım parayı zeytin işine yatırdım. Bütün parayla zeytin aldım. Ama zeytinler keçi pisliği ile karışık çıkmaz mı? Hemen ihraç ettim Fransa'ya.

- Tabii Fransızlar da geri gönderdiler.

- Ne münasebet. Bu Fransızlar zeytini hep bizden aldıkları için, gerçek zeytinin tadını bile bilmezler. Herhalde zeytin budur diye afiyetle yediler. Acaip de para kaldı.

- Peki neden iflas ettin oğlum?

- Dedim ya, devir hap yap, para kap devri, kafamı çalıştırıyorum. Ama benim gibi herkes kafasını çalıştırıyor. Elime geçen parayı kırmızı biber işine yatırdım. Kırmızı biberler de kiremitten yapılmıştı.

- Demek o zaman parayı kaybettin.

- Yok be oğlum. Hemen Suudî Arabistan'a ihraç ettim. Kazandığım parayla da çikolata işine el attım. Çikolata kakaodan yapılıyormuş. Ama benim aldıklarım kahve telvesi ile margarin yağı karışıktı.

- Ve iflas ettin.

- Ne iflası? Dedim ya kafamı çalıştırıyorum: Hemen üstüne yabancı bir marka yapıştırıp piyasaya sürdüm.

- Satamadın tabii.

- Satılmaz mı yahu. Bayram günleri otobüs garajlarında kapış kapış gitti. Daha yok mu diye sipariş bile geldi. Fakat fazla kahve telvesi bulamadım. Kakao ile yapmak da doğrusu aklıma gelmedi.

- Peki niye iflas ettin o halde?

- Onu anlatıyorum işte. Elime geçen parayı domates salçasına yatırdım. Fakat aldığım salça mor kırmızı boya ile hayvan pisliğinden yapılmıştı.

- Anladım, o zaman iflas ettin.

- Yok canım dayadım, İran ile Irak'a.

- Yahu adamları öldüreceksin.

- Adamlar zaten savaşta durmadan ölüyorlar. Fark etmediler bile. Çuvalla para geldi.

- Peki nasıl kaybettin bu kadar parayı?

- Paralarla bu sefer koyun aldım. Fakat hepsi hastalıklı imiş. Antibiyotik verip sağlıklı gibi göstermişler. Ben de doğru Libya'ya ihraç ettim.

- Libyalılar yediler mi?

- Bu sefer yemediler, geri gönderdiler. Petrolden gelen para bunların huyunu değiştirmiş. Eskiden olsa taze koyun etinden zehirlenirlerdi. Ama bol para yüzünden herşeyin tazesine alışmışlar. Anladılar. Oysa kesmeye bile gerek yoktu mübarekleri. Sürüden çıkar çengele as. Zaten hepsi ölmek üzere. Ama kabak bizim başımıza patladı.

- Türkiye'ye getirseydin.

- Bunu biz de düşündük ama ticaretin hızla gelişmesine karşın bilim buna ayak uyduramıyor. Daha kuvvetli antibiyotik aradık, bulamadık. Hayvanlar Akdeniz'i ikinci kez geçemediler.

- Peki şimdi ne yapacaksın?

- Mühim değil canım. Devir hap yap, para kap devri. Şimdi kafamı çalıştırıyorum. Yeni projelerim var.

NAMISLI TİCARET

Gazete haberlerine bakılırsa piyasayı yine açıkgözler sarmış. At eşek etinden sucuk pastırma, kedi köpek etinden ızgara köfte, makine yağında pişirilmiş köpekbalığı tava, kiremit tozundan kırmızı biber, kireçten peynir yoğurt yapıp afiyetle yiyormuşuz.

Yıllardır düşünüp dururum. Bu kadar üçkâğıda aklı eren vatandaşlarımız, neden işin namusluca yapılmasına çalışıp zengin olmaz da, hep böyle sakat yollara başvurur.

Son haberleri okurken yine aynı düşünceye kapılınca aşağıda okuyacağınız hayali konuşma aklımdan geçti. Ben "hayali" diyorum, ama galiba işin gerçeği de böyle.

Diyelim ki, tüccarlığa kalkışan iki vatandaşımız bir araya geldiler. Acaba neler konuşurlar. Bana kalırsa şöyle konuşuyorlar.

- Ooo... canım ciğerim, kardeşim. Hoşgeldin yahu, hangi rüzgâr attı seni İstanbul'a... Sen Kayseri'den pek çıkmazsın. Ne oldu? Yoksa artık at diye satılacak eşek kalmadı mı sizin oralarda?

- Eşek çok da artık bu numaraları yutan eşek kalmadı. Zaten namıslı iş yapmak isteyom ben. Bu yıl Allah kabul etsin Hac farizesini de eda ettik. Artık bize yakışmaz.

- Demek sen de artık namuslu oldun. Oğlum sana dedim, ne varsa namusta var. Bir garibanı bir kere kandırırsın, iki kere kandırırsın, üç kere kandırırsın, bilemedin, yüz kere kandırırsın, sonra ne olacak?

- Doğru diyon valla. Ben de onun için geldim sana. Hadi gel, ortak olalım. Ama namuslu iş yapacaz bak. Serde hacılık da var.

- Tamam, oldu bu iş. Ortak olalım. Ama namıssızlık yok. Biraz da vatandaşı düşünmek lazım.

- Ne demek canım? Ülen kireçten peynir yapılır mı? Vatandaşın midesi delinmez mi? Biz namıslı çalışıcaz arkadaş.

- Tabii ya'u. Namıs gibi var mı? 10 kazanacağına dokuz kazan, ama için rahat etsin. Di mi kardeşim? Biz şimdi ne yapalım?

- Biz en iyisi gene pastırma sucuktan anlarız. Pastırma sucuk yapalım.

- Pastırma sucuk iyi de hayvan bulmak zor. Sana dedim, kedi köpekler köftecilerin elinde karaborsaya düştü.

- Bak gene namıssızlığın tuttu. Yahu bırak artık bunları. Hani namıslı çalışacaz dedik. Kedi köpekten olur mu?

- Ya neden yapak? Benim aklıma başka hayvan gelmiyor oğlum.

- Tabii gelmez, çünkü aklın namıssızlığa çalışıyor. Oğlum sucuk pastırma, at eşek etinden yapılmaz mı?

- Haklısın be ortak. Tamamen unutmuşum. Masrafı çok olur; ama olsun. Namıslı olsun. Tamam eşek eti kullanacağız. Milletin midesi bayram etsin.

- Hatta ben diyom ki, içine dana eti bile koyak.

- Yok deve.Uzun etme oğlum. Nerede görülmüş sucuk pastırmaya dana eti konduğu.

- Görülmüş deel de biz koyak diyom. Ne zararı var?

- Zararı yok, ama tadı madı bozulur. Millet alışmış at eşek etine. Şimdi içine dana koydun mu, hile yaptığımızı zannederler.

- Doğru diyon be ortak, tamam eşek olsun. Maksat kâr değil, vatana millete hizmet olsun. Sosis de yapak mı?

- Sosis zor iş. Bozuk etleri kebapçılar kapışıyor. Eee, sosis de taze etten olmaz.

- Yahu bak ortak, ben ne diyom. Taze et dedin de aklıma bir şey geldi. Biz sosisi taze etten yapsak n'olur?

- Çocuk olma oğlum. Taze et bizim vatandaşın alışık olduğu şey değil. Her yerini bozar. Hani namıslı iş yapacaktık. Daha şimdiden kafayı bozdun. Haram parada gözüm yok benim. Bir de hacı oldum diyorsun.

- Haklısın be ortak. Namus gibi var mı? Bak aklıma çok daha eyi bir fikir geldi. Övünmek gibi olmasın, bize boşuna Gayserili dememişler. Ne diyom biliyon mu? Diyom ki taze et alak. Sıcakta 8-10 gün bırakak. İyice bozuldu mu, sosis yapak.

- Ülen Kayserili, tevekkeli elememişler akıl sizde diye oğlum. Vallaha 40 yıl düşünsem bu benim aklıma gelmez. Hem de namıslı iş olur. Kimse bize taze etten sosis yapıyor diyemez. Ha aklınla bin yaşa

Kayserili.

- Bir de ne diyom biliyon mu? Tereyağ, peynir, yoğurt yapak diyom. Ben Kayseri'de çok yaptım. Namıslı yaparsan çok para var bu işte.

- Sütü nereden bulacaz?

- Süt de ne ki? Hiç duymamışım.

- Sütü bilmiyor musun? Hani inekten çıkıyor. Beyaz bir şey, sahlebe benziyor da soğuk biraz.

- Valla bunca yıldır tereyağı peynir, yoğurt yapıyom. Hiç görmemiştim. Yoksa bizim saka İsmail'in sattığı bir şey var. Çeşmeden dolduruyon da beyaz oluyor. O mu süt dediğin.

- He ya o... Biraz da inekten alıyorsun. Üstünü çeşmeden dolduruyorsun, süt oluyor.

- Yok be ortak, lüzumlu bir şey değil. Ben tereyağı nasıl yapıyom, biliyor musun. Biraz nebati margarin alıyom. içine halis patates doğruyom. Bir de esansı var. Tereyağı kokulu. Karıştırıyom. Oluyor sana mis gibi tereyağ...

- Patatesle margarini anlıyorum da, esans pahalı olmuyor mu?

- Pahalı, ama ossun. Maksat vatana millete hizmet olsun. Ben tereyağına süt müt gibi bilmediğim şeyi koymam.

- Tamam anlaştık ortak. Şirketin adım ne koyalım?

- Medem ki namuslu iş yapacağız. "NAMIS TİCARET" koyalım.

FESTİVALE NASIL HAZIRLANDIK?

Bir İstanbul Festivali'ni daha yüzümüzün akıyla (daha doğrusu alnımızın teriyle) geride bıraktık. Hepimize geçmiş olsun. Dansı düşman başına. Sanat meraklıları Spor Sarayı'nda ter atarken veya Açıkhava Tiyatrosu'na girmek için Ulubatlı Hasan'a taş çıkartacak taktikler kullanırken, festivale heyecanla hazırlanan bir grup daha vardı. Dikkat ettim, onlardan hiç söz edilmedi. Bu yazımızda İstanbul Festivali'nin asıl meraklılarını tanıtmaya çalışacağız.

Örneğin Rıza Efendi ile karısı Fatma hanım festivalin en iyi takipçisi idiler. Nasıl mı? Görelim:

- Lan avrat. Ver ordan bakiim şu porgramı.

- Ne porgramı diyon sen be Rıza Efendi...

- Ulen Allahsız. Gaç gündür hangi porgramlan meşgül olduğumu daha annayamadın mı? İstanbul Fiftint Festivali'nden söz ediyom işte.

- Yine n'apçan o porgramı. Ezberledin ya kaç gündür.

- Elbet ezberlerim. Çok güzel bir porgram canım. Hımm. Bak, bak, bu ağşam Spor Sarayı'nda Ray Cıharles'in gonseri vaaa.

- Eyi bişe mi bari.

- Sen ne diyon hanım. Eyi de laf mı? Herif hem görmüyo. Kör senin anlayacağın. Hem saz çalıyo. Hemi de Amerikan türküsü çağırıyo.

- Eee, bu ağşam ona mı gidiyon!

- Hayırlısıyla. Gidilmez mi. Emme ona göre hazırlık yapmamız lazım. Sen benim elbiselerimi yıkadın mıydı?

- Hee, yıkadım.

- Beyaz göyneğimi yıkasaydın. Havalar çok sıcak, insan boğuluyo.

- Başka göyneğin var mı ki zati. Onu yıkadım tabii. Pabuç da giyecen mi?

- Sen benim tokyoları çıkar en iyisü. Bu sıcakta pabuç sıkıyo,biliyon mu?

- Başka?

- Başka. Sen şimdi goş kasap Recep'e. Benden selam söyle. Biraz köftelik gıyma hazır etsün. İçine ne goyarsa goysun dersin. Festivallik dedin mi o anlar. Nas'solsa millet ruhunu müzikle doyuruyo. Ne yediğini bile anlamıyo.

- Başka ne ilazım?

- Fırına git. Bi çuval ekmek al. Bakkala uğra, 5-6 kilo kadar mangal gömürü ısmarla. Birez de meşrübet al.

- Buz da alam mı?

- Buzu n'apçan behey cahal. Alsan bile bu havada beş dakkada erimez mi? Halbuki asıl satış entrakta olucak. Millet Spor Sarayı'nda önce derleyecek. Sonracıma söyleyeyim, Ray Cıharles çıkıp tıngır tıngır milletin anasını ağlatacak. Entrak oldu mu. Vıyyy. Sen o milleti görcen. Bir fırlama ki Spor Sarayı'nın gapısından. Sanırsın hepsi sporcu olmuş da beynemilel yarışta goşuyo. Öyle susamış. Hele kasap Receb'in tuzlu, acılı gıymasından da bir yudum aldı mı, yandım Allah diye dört dönir. Meşrübet suları sidik kimin olmuş, kimin gözü görir. Os'saat gerçek idrarı koysan bir teneke gutuya, üstüne de böyle çekince açılan bir gapak yapsan, içecek. İçecek de "Babağa rahmet" diyecek.

*

Bıçkın Recep ile Muavini Osman da festivale hazırlandılar... "Vay abicim. N'abersin. İyilik anam. Senden? Festivale katılıyo musun? Ayıpsın. Her gece Açıkhava'dayım. İşler iyi mi bari? Acaip. Hele Çik Koreli ile Harbi Hankok'u görecektin. Hepimiz zevkten öldük."

- Müzik yüzünden mi?

- Ne müziği be anam. Arabalardan bahsediyorum. Millet tabii arabasını park etti. Giren girdi. Giremeyen geriye döndü.

Biz park paralarını peşin toplamışız, annadm mı? Zevkten öldük o biçim...

*

Mısırcı Hüsamettin ile ortağı Adem de festivale hazırlandılar. "Bu gece ne yapalım Hüssam. Festivale gidelim mi? Gidelim, ama bu gece yengen. Aya İrini'de Şostakoviç dörtlüsü. Açıkhava'da da Bucket Dans Tiyatrosu. Spor Sergi'de Krakov Flarmoni."

- Rumelihisarı'nda?

- Ankara Devlet Tiyatrosu.

- Seyirciler hep sosyete. Bunlar mısır falan yemezler bunlara ya meşrubat ya Panda satacaksın. En fazla yedikleri içtikleri, budur.

- Yarın?

- Bak yarın olur. Açıkhava'da Rodrigo Bravo var. Bana kalırsa acaip mısır yedirir. Ne de olsa Akdeniz çocuğu. Bizden yani.

- Öyleyse bu gün tatil yapalım. Yarına hazırlanalım. Beş yüz mısır yeter mi?

- En az bin olsun. Rodrigo Bravo diyorum sana. Dünyanın en büyük gitarcısı be. Boru mu?

YURTDIŞINDAN SİZE BİR PAKET GELSE

Yurtdışından adresinize bir paket gönderilmişse ne yaparsınız?

A-Hiç önemsemezsiniz...

B-Çok sevinirsiniz...

C-Fena halde üzülürsünüz...

İsterseniz bu testin şıklarını işaretlemeden önce yurtdışından adresinize bir paket gönderildiğinde başınıza neler geleceğini öğrenin, kararınızı sonra verin...

1-Adresinize üzerinde "...paket müdürlüğü" damgası bulunan bir fiş bırakılır. Fişte kurumun adresini belirten hiçbir bilgi yoktur. Adresi bildiğiniz varsayılır. Eğer bilmiyorsanız bilen birisinden öğrenebilirsiniz.

2-Kuruma gittiğinizde danışmaya sorarak elinizdeki fişle kimin ilgileneceğini öğrenirsiniz.

3-Karşınıza çıkan ilk görevli, "Sözle Beyan Edilen Eşyaya Ait Tahakkuk Kâğıdı" yazılı fiş koçanlarından paketinize ait iki kopya düzenlenmiş kağıtları bulur. Gideceğiniz bir sonraki odayı da gösterdikten sonra 1 nolu görevlinin işi biter.

4-İki kopya tahakkuk kağıdı ile birlikte 2 nolu görevlinin bulunduğu odaya geçersiniz. Bu görevli, kâğıttaki bilgileri "Manifesto sicil defterine" işler. İki mühür, iki imza ve bir numara ile birlikte sizi vezneye gönderir.

5-Veznedar (3 nolu görevli) kâğıtları gümrük müdüründen parafe ettirmenizi söyler.

6-Müdür (4 nolu görevli) günün tarihini atarak ilgili evrakı parafe eder.

7-Sizi yeniden 3 nolu görevliye (veznedar) gönderir.

8-Veznedar "...Posta Gümrük Müdürlüğü muamelesi biten posta kolilerinin teslim kâğıdı"nı düzenler ve 100 TL ödemeniz gerektiğini

bildirir.

9-Teslim kâğıdını evinize gelen makbuzla birlikte"Yurtdışı Paket Teslim" bankosundaki 5 nolu görevliye sıranız geldiğinde teslim edersiniz.

10-Burada kimlik tesbitiniz yapılır. Düzenlenmiş evraktaki bilgilerle kimliğinizdekiler arasında bir fark varsa (ad, soyad, adres gibi) fazla önemli değildir. Sadece bağlı bulunduğunuz muhtardan bir ilmühaber getirmeniz yeterlidir.

11-Kimlik tesbitinden sonra alıcı olarak imzalamanız gereken yeri imzalarsınız, makbuz karşılığında yeniden bir 1000 TL ödersiniz.

12-İşlemleriniz daha bitmedi. Gönderilen paket henüz gümrükten geçmemiştir. Paket açılır. Bu işi 6 ve 8 nolu görevliler yapar. Birisi eşyalarınızı işporta sergisinden mal seçer gibi darmadağın ederken, diğeri sayım sonuçlarını not eder.

13-Sergi bittikten sonra 8 nolu görevli elde edilen sonuçları başka bir deftere kaydeder.

14-Artık işin sonuna yaklaştmız. Şimdi ortaya dökülen eşyaların aynı kutuya doldurulmasına sıra gelmiştir. Paket müdürlüğü bu konuda yeni bir görevli istihdam etmemek için bu görevi size yüklemiştir.

15-Paketi evinize taşımak görevi de sizindir. Oysa siz, "posta parasıyla bu iş ödenmedi mi" diye düşünürsünüz, ama hayır. Sadece size öyle gelmiştir. Bu düşüncenizi belirtirseniz görevliden herhangi biri size ait olan eşyanın yine sizin tarafınızdan alınması gerektiği konusunda bir söylev çekecektir.

16-Sonunda bir taksi kiralayarak ve neredeyse ayak parmaklarınızın tırnaklarını bile yiyerek (çünkü elinizdekiler çoktan bitmiştir) evinize gelirsiniz. Evde yapacağınız iş, sabrınız ve direncinizi kutlamanızdır. Çünkü yarım gün süren bir mesai sonunda, 8 görevliyle başa çıkmış ve 10 kiloluk paketinizi paket müdürlüğünün elinden kurtarmışsınızdır.

Tabii bu başarıda sizin çabalarınızdan çok paketinizin "gümrükten muaf malları içermesi de rol oynamıştır. Ya gümrükten muaf olmasaydı?

Şimdi yazımızın başında yer alan teste geçebiliriz. Yurtdışından adresinize bir paket gönderilse ne yaparsınız?

DAVUL DENGİ DENGİNE

Başbakan Turgut Özal'ın kızı ve damadına 50 milyon TL kredi veren Vakıflar Bankası Feneryolu Şubesi Müdiresi beni eli boş döndürdü. Nedenini bilmiyorum, belki de davul çalamadığımdandır.

Olay şöyle gelişti: Vakıflar Bankası'nın Feneryolu Şubesinden Zeynep ve Asım Ekren'e 50 milyon lira kredi (usulsüz veya usullü) verildiği haberinin duyulmasından sonra iki günü söz konusu banka şubesinde geçirdim.

Pazartesi günü kapısına kadar gittiğim halde, kredi isteme teşebbüsünde bulunamadım. Çünkü içerde müşterilerden ve banka memurlarından çok daha fazla gazeteci vardı. Bu hava içinde benim başvurum havada kalabilir ve kimliğim açığa çıkabilirdi.

Fakat salı günü sabahı banka bomboştu. Bir gün önce telaşla sağa sola koşan banka müdiresi Bilge Özdoğan sakin sakin masasında oturuyor, demli çayını yudumlarken önündeki gazetelerde usulsüz kredi haberleri arıyordu.

Ben daha önceden önlemimi almış, Bağdat Caddesi üzerinde kiralık bir yer aramıştım. İstediğim gibi bir yeri de bulmuştum. Çiftehavuzlar otobüs durağının arkasındaki 247 nolu "Aziz Kaya İş Merkezi" bir raslantı sonucu kiralıktı. Binanın kapıcısı ile konuşmuş ve kiranın 4 milyon TL (aylık) olduğunu öğrenince içimden "insaf" diye geçirirken, adamın yüzüne karşı "Hepsi bu kadar mı?" demekle yetinmiştim. En fazla 50 bin lira aylık aldığını sandığım kapıcı da çok normal bir şey söylüyormuş gibi "Hepsi bu kadar. Yalnız altı aylık da peşin istiyorlar" demişti.

Bilge Özdoğan'ın masasının önündeki rahat koltuğa bu bilgiyi almış olarak otururken, masanın üzerinde gördüğüm Cumhuriyet'in Spor Eki önce bütün planlarımı alt üst edecekmiş gibi geldi bana. Eğer Bilge hanım bir Cumhuriyet okuru ise beni tanıyabilirdi çünkü. Neyse ki, korktuğum başıma gelmedi. Bilge Özdoğan benden biraz kuşkulandığı halde, tanımadı. Belli ki, gazetemizin sürekli okuru değildi. Kendisiyle ilgili haberleri aramak için, o gün bütün gazetelerle birlikte Cumhuriyet'i de almıştı.

Bütün hazırlığıma karşın "ne arzu ettiğim" sorulduğunda kısa bir şaşkınlık geçirdim. Ne de olsa acemi bir işadamıydım. Nasıl kredi istendiğini bilmiyordum. Acaba damdan düşer gibi "kredi istiyorum"

demek usulden miydi? Sonunda başka bir giriş cümlesi bulamadığım için böyle deyip karşı tarafın tepkisini bekledim.

Tepki son derece doğal oldu. Bilge hanım bu tür isteklere alışık olmalıydı. Ne iş yaptığımı sordu. Kendisine "Aziz Kaya İş Merkezi'ni kiralamak üzere olduğumu, burada açacağım mobilya mağazası için kredi istediğimi" söyledim.

Banka müdiresi, Aziz Kaya İş Merkezi'ni iyi biliyordu. Hatta Aziz Kaya'yı bile tanıyordu. "Aziz Bey orayı kendi işletecekti" dedi. Fakat ben kapıcıdan aldığım bilginin verdiği güvenle, "Hayır, şimdi kiralamaya karar vermişler" deyince fazla üzerinde durmadı.

Sıra en hassas konuya gelmişti. Ne kadar kredi istediğime... "Aslında 100 milyona ihtiyacım vardı, ama işin başında daha azına da razı olabilirdim."

Bilge Özdoğan "100 milyon" lafını duyunca gülümsedi. "Biz, 3-5 milyon liradan fazla kredi veremiyoruz. Yetkimiz yok."

Bu kez ben gülümsedim ve Zeynep-Asım Ekren'e 50 milyon lira kredi verildiğini anımsattım.

İşte bu sorum, banka müdiresini biraz kuşkulandırdı. "Yoksa," dedi, "siz gazeteci misiniz? Gazeteciler durmadan bunu soruyorlar."

Demek ki ne yaparsam yapayım işadamına benzeyememiştim. Olayları gazetelerde okuduğumu, bu yüzden şubelerin 50 milyon lira kredi vermeye yetkileri olduğunu sandığımı belirttim.

"Yooook." dedi Bilge Özdoğan arkasına yaslanarak; "Genel Müdürlük öyle diyor, ama bütün banka şubeleri gibi benim de 3-5 milyondan fazla kredi vermeye yetkim yok."

Peki Asım ile Zeynep... Onlara nasıl verilmişti? Banka müdiresi şu açıklamayı yaptı: "Onlara krediyi Genel Müdürlük verdi. Bizim hiç yetkimiz yok." Demek ki Vakıflar Bankası Genel Müdürlüğü'nün yaptığı açıklama doğru değildi. Çünkü genel müdürlük, kredinin şube müdürlüğü tarafından verildiğini ileri sürmüştü.

Banka müdiresini daha fazla kuşkulandırmamak için bunları söyleyemedim. Yeniden kredi konusuna döndüm. Aziz Kaya İş Merkezi'nin bir aylık kirasmı bile karşılamayan 3-5 milyonluk krediyi almak da öyle kolay bir iş değildi. Bunun için önce işe başlamam, bankada bir hesap açmam ve bir süre (Özdoğan bu sürenin süresini açıklamadı. "Sizi tanıyana kadar" demekle yetindi) beklemek

gerekecekti. Sonra? Sonra 3-5 milyon verecekti. Ben de bunu Aziz Kaya'ya 26 günlük kira karşılığı olarak ödeyecektim.

Banka müdiresi ile yaptığım konuşma biraz daha sürdü, fakat hiçbir sonuç vermedi. Bırakın kredi almayı, Vakıflar Bankası'nın bir çayını bile içmek kısmet olmadı. Çünkü adımı soran banka müdiresine verdiğim ad (aklıma ilk gelen ad olduğu için "Kaya Özdemir" demiştim) kendisine pek tanıdık gelmemişti. Kimbilir belki "davul da çalıyorum" deseydim, işler daha kolay yürüyecekti.

ÇALDIR MEVLAM TELEFON

Biz ne kadar yerimizde sayarsak sayalım, dünya dev adımlarla ilerliyor. Hızla yol alan bir geminin güvertesinde geriye doğru koşuyoruz, ama nafile... Yine de ilerliyoruz... Bunu her şeyden anlamak olası... Hele PTT işletmesi Genel Müdürlüğü'nün işleri bir âlem... Ne yenilikler, ne yenilikler...

Bu yeniliklerin büyük bir çoğunluğu da telefon konusunda. İnsanın ağzının suyunu akıtacak türden birkaçını isterseniz sayayım:

Örneğin "çağrı sistemi" veya İngilizce adıyla "Information Display Pager." Yeri belli olmayan abonelere çağrı ve mesaj iletilmesine olanak sağlıyor. Şimdilik sadece Ankara'da 300 abone için hizmete konulan bu sistemde, aboneler Ulus Alanı merkez olmak üzere 15 km yarıçaplı bir alan içinde bu hizmetten yararlanabiliyor.

Aboneler bu cihazları ceplerinde taşıyabiliyorlar. Çünkü sigara paketi büyüklüğünde ve 130 gr ağırlığında küçücük bir şey. Fakat boyundan büyük işler yapabiliyor. Karanlıkta bile okunabilen bir ekranı var. Nerede olursanız olun sesle, ışıkla veya titreşimle sizi uyarıyor. Olayı daha iyi anlatmam için örnekleyeyim:

Gece vakti Ulus civarında karanlık bir sokaktasınız diyelim. Tam bu sırada biri sizin telefonunuzu çevirdi. Cebinizdeki alet hemen sizi uyarıyor... Ya "bib..bib" şeklinde bir ses çıkarıyor veya titreşiyor ya da ışıklarını yakıp söndürüyor. Siz aleti cebinizden çıkarıp üstündeki yazıyı okumaya başlıyorsunuz: "Beni acele ara..." Ardından arayanın adı, soyadı ve telefon numarası gibi bilgiler gözüküyor.

Ağzınızın suyu akmaya başladı değil mi? Ama boşuna tükürük üretmeye başlamadan önce olayın gerisini de dinleyin:

Uyarıyı alır almaz bir telefon kulübesine koşuyorsunuz. Birinci telefonun ahizesini yerinden kaldırıyorsunuz ki, teli kopuk. Diğerine saldırıyorsunuz, para atma deliği tıkalı. Üçüncüsü, attığınız jetonları içindeki bir derinlikte kaybetmekle meşgul olduğundan sizi uzaktan konuşturmaya fırsat bulamıyor. Dördüncü telefon çalışıyor... Fakat kapısının önünde bir düzine insan kuyrukta!

Cebinizden aleti çıkarıp bir daha bakıyorsunuz, "beni acele ara" yazısı hem ışıklı, hem sesli, hem titreşimli olarak sizi uyarmayı sürdürüyor.

Siz içinizden modern teknolojiye kalayı basıp, başka bir telefon kulübesi bulmak için Ulus Alanı'nı dört dönüyorsunuz ama hepsinde durum aynı.

Aklınıza başka bir yol geliyor. Galiba en iyisi de bu. "Information Display Pager"i yere atıp, ayaklarınızın altında ezmek. Hiç olmazsa bu yolla birinin sizi "acele" aradığını öğrenemez ve Ulus Alanı'ndaki gezintinizi gönül rahatlığıyla sürdürebilirsiniz.

Başka bir hizmet" araç telefon sistemi." Şu anda Ankara'da 2000, İstanbul'da 4000 aboneye hizmet veriyor. Ankara'da Ulus merkez olmak üzere 40 km yarıçaplı alanda, İstanbul'da Tekirdağ'dan Adapazarı'na kadar her yerde şehiriçi-şehirlerarası-uluslararası konuşmalar yapabiliyorsunuz. Tabii teorik olarak... Pratikte ise durum şöyle gelişebiliyor:

Böyle bir aygıta sahip olduğunuz için mutlu bir şekilde İstanbul'dan Adapazarı'na doğru yol alıyorsunuz. Aklınıza önemli bir iş geliyor. Telefon etmeniz gerek. Hemen araç telefonunuzu elinize alıp mobil santralı arıyorsunuz. "Bib..bib.."

- Alo burası mobil santral...

- Alo, ben plakalı araçtan telefon ediyorum. Bana falanca numarayı bağlar mısınız?

- Hay hay...

Biraz sonra aygıtınızdan bir "bib" sesi daha geliyor.

- Efendim aradığınız numara meşgul. Bir daha arayalım mı?

- Arayın.

- Emredersiniz.

(Bib.. bib)

- Alo, efendim aradığınız numara düşmüyor. Hatlar çok meşgul. Bir daha arayalım mı?

- Lütfen.

(Bib.. bib..)

- Efendim verdiğiniz numarada başka biri çıkıyor. Acaba yanlış numara mı verdiniz?

PTT idaresinin böyle bir sürü hizmeti daha var. Kordonsuz telefon, kartlı telefon, data sistemleri, video konferans sistemleri, uydular aracılığıyla TV program nakli vs...

Kısacası bir telefon abonesi olarak önünüzde bir sürü olanak var. Olasılıklar da şunlardır:

Ay sonunda bir telefon faturası alıyorsunuz. Üzerindeki rakamı siz bütün yaşamınız boyunca bir arada görmemişsinizdir. Çünkü 10.567.817 gibi bir rakam olabiliyor örneğin.

Doğal olarak abone servisini aramak istiyorsunuz. Bunu ister mobil telefonunuzla, ister çağrı sistemli aygıtınızla, ister kartlı, ister kordonsuz telefonunuzla yapabilirsiniz.

- Alo abone servisi mi? Efendim, benim faturamda 10.567.817 gibi bir rakam var. Galiba yanlışlıkla "ödenecek toplam" hanesine yazılmış. Bunu bir kontrol eder misiniz?

- Bir dakika efendim. Elektronik beyine soralım. Hayır efendim bir yanlışlık yok. Ödeyeceğiniz para 10.567.817 TL tutuyor.

- Nasıl olur kardeşim, ben hiç yemeden içmeden, uyumadan, durmadan konuşsam bu kadar konuşamam ki...

- Onu biz bilemeyiz efendim. Elektronik beyin otomatik olarak hesaplıyor.

Bu durumda birçok vatandaş "otomatik"olarak fıttırıyor. Allah’tan PTT Genel Müdürlüğü vatandaşlara başka bir kolaylık daha sağlıyor. Telefona kavuşmak için 10 yıl, 20 yıl, hatta bazen bir yaşam boyu bekleyenleri böyle dertlerle uğraşmaktan kurtarıyor.

Dedik ya gelişmenin sonu yok diye. Yukarıdakiler yetmezmiş gibi gavurlar durmadan icat etmeyi sürdürüyorlar, işte daha bize ulaşmayan, ama gelişmiş ülkelerde kullanıma giren başka hizmetler...

Neonlu telefon: Renkli neon ışıkları ile sinyal veren bu telefonlar sayesinde zil sesiyle rahatsız edilmiyor veya uykunuzdan kötü bir şekilde uyanmıyorsunuz.

Sese itaat eden telefonlar: Çoklukla otomobillerde kullanılıyor. Sürücü numara kullanmak zorunda kalmasın diye, sesin tonuna göre ayarlanmış telefon, siz numaraları söylediğinizde kendiliğinden numarayı çeviriyor.

Telefonlu imdat: Yine araçlara özgü başka bir yenilik. Kordonunu çakmak yerine bağladığınızda çalışmaya başlıyor. Araç telefonuyla belli merkezlerden yol şartları, tamirat uyarıları, hava durumu gibi bilgiler öğrenilebiliyor. İsterseniz gideceğiniz yerdeki otel veya lokantalarda yer bile ayırtılabiliyor.

İstediğiniz kişiyi yakalatan telefonlar: ABD'de bir kuruluşun geliştirdiği bilgisayarlı telefonlarda, istemediğiniz biri sizi rahatsız ediyorsa, kadran üzerinde bulunan bir tuşa bastığınızda, o kişiyi anında yakalayıp özür diletebiliyorsunuz.

Yani yüz küsür yıl önce Aleksander Graham Bell tarafından icat edilen telefon, neredeyse bütün gelişmesini tamamlamış durumda. Bundan öte yapılacak pek birşey kalmamış gibi görünüyor.

Allahtan iş başındaki PTT idaremiz daha başka yenilikler sunuyor abonelerine...

Birkaç ay önce evimde bulunan ve bana ait olduğunu sandığım telefonu açtığımda, benim dışımda iki kişinin karşılıklı konuştuğunu duydum.

- Alo... N'aber Osman abi?

- İyilik valla. Senden n'aber?

- Ne olsun. Benden de iyilik. (Konuşmanın gerisini haberleşmenin gizliliği kuralı gereğince yayımlamıyorum.)

Bu tür karışıklıklara alışkın bir Türk vatandaşı olarak, ses çıkarmadan konuşmanın bitmesini bekledim. İki ahbap çavuş da sözü fazla uzatmadılar ve telefonu kapadılar. Bu kez ben aradığım numarayı çevirdim ve konuşmaya çalıştım.

Cızırtılar, parazitler ve düdük sesleri arasında tam bu işi başarıyordum ki, araya üçüncü bir ses girdi.

- Alo... Ne konuşuyorsunuz yahu?

Muhatabım ve ben önce sustuk. "Alo, alo, kimsiniz" çağrıları sürünce yanıt vermeden edemedim:

- Siz kimsiniz kardeşim?

- Ben kimsem kimim... Asıl siz kimsiniz?

- Ben de kimsem kimim. Siz ne arıyorsunuz bu hatta?

- Bir şey aramıyorum. Telefonu açtım, siz konuşuyordunuz.

- Ben de aynı şeyleri yaptım. Ne yapalım, böyle şeyler oluyor.

Kızgın bir şekilde başlayan bir diyalog, (zaman zaman araya giren muhatabımı da sayarsanız trilog, yani üçlü konuşma) giderek yumuşadı.

Derken birbirimizle tanıştık. Karşılıklı Ulaştırma Bakanlığı'nı, PTT Genel Müdürlüğü'nü, taaa Graham Bell'in doğum tarihine kadar gerilere giderek andık. Bu dostluğun şerefine telefon konuşmamıza sonradan karışan vatandaş (Adının Osman olduğunu bu arada öğrendik) biz konuşmamızı bitirene kadar telefonu kapatmayı kabul etti.

Sonradan denemek üzere telefonu birkaç kez daha açtım. Bir keresinde Osman Bey yine karşıma çıktı. "Konuşacaksanız kapatayım yine" diye ısrar etti. Bu kez ben fedakârlık yaptım: "Lütfen bu sefer önce siz konuşun" dedim, ben kapattım.

Osman Bey'le telefon ilişkimiz karşılıklı saygı çerçevesi içinde o günden bu yana sürüyor. Benim korkum araya başka birinin daha girmesi olasılığı... İnşallah Telefon Baş Müdürlüğü "istediğiniz kişiyi yakalayan" telefonlardan kısa zamanda getirir de kiminle konuştuğumuzu daha iyi anlarız.

Biz bu işlerle meşgul olurken elime geçen yeni bir PTT dergisinden öğrendiğime göre "Ülkemizde otomatik santralı olmayan ilçe kalmamış"mış... "Bu yıl içinde 13.000 köye telefon götürülerek telefonsuz köy bırakılmayacakmış"mış... "Araç telefonları hızla çoğalıyormuş"muş... "Telefon çağrı sistemi, kartlı umumi telefon ve video konferans sistemleri de yaygınlaştırılıyormuş"muş... Kısacası "sadece evde ve işyerinde değil, piknikte, otomobilde ya da telefon şebekesinin bulunmadığı bir yerde bile, dünyanın her yeri ile otomatik görüşme yapabilmemiz olanak içine giriyormuş"muş...

Neler, neler değil mi? İnsan şaşırıyor. Bir de telefonun bulunduğu bir yerden yine telefonun bulunduğu başka bir yerle rahat bir konuşma sağlanırsa iyice şaşırtıcı olacak.

Unutmadan ekliyeyim: PTT dergisinden aldığım başka bir bilgiye göre "düdük çalan PTT'cilerimiz" de varmış. 6 tane PTT mensubu, Türkiye liglerinde hakemlik yapıyor ve yeşil sahaları düdükleri ile inletiyorlarmış...

Kendilerini candan kutluyor ve PTT görevlerine "Ha gayret"

diyorum.Bir de telefon düdüklerini çaldırırlarsa işimiz iş...

Çaldır mevlam telefon!

DENİZ OTOBÜSLERİNE ÖVGÜ...

Ünlü öykücümüz Sait Faik, gazetecilik yaptığı sıralarda yazdığı "Beyoğlu" başlıklı röportajına, aklımda kaldığı kadarıyla şöyle başlar: "Gazetecinin iyisi Beyoğlu'na söver. Ben iyi gazeteci değilim, onun için öveceğim..."

Ben de iyisiyle, kötüsüyle her gazetecinin bu ülkede her şeye söveceğine inananlardan olduğum için kuralı pek bozmam. Ama bugün bir ayrıcalık yaparak, Bostancı-Kabataş arasında sefer yapan deniz otobüslerini biraz öveceğim.

Yanlış anlaşılmasın: Devlet gemisini karaya oturttuktan sonra kaptanlığını bu kez gerçek deniz araçlarıyla kanıtlamaya çalışan Başbakanımız "Bu hizmeti beğenmeyenler kalpsizdir" dediği için değil. Gerçekten beğendiğim için.

Aslında Bostancı'dan Kabataş'a yaptığım yolculukta bazı aksaklıklarla karşılaşmadım denemez. Bunları da yazacağım. Öte yandan Umurbey ve Çakabeyi'i öveceğim. Çünkü bu aksaklıklarda gemilerin hiçbir suçu yok.

Saat 09.00'a doğru Bostancı'daki deniz otobüsleri terminalinde hiçbir hareket görünmüyor... Acaba bir aksilik çıktı da seferler iptal mi edildi? Biraz yaklaşınca durum anlaşılıyor. Hiç bir aksilik yok. Gemiler çalışıyor. Olmayan şey sadece yolcu...

O yüzden terminalin kapısından bir yolcunun içeri girdiğini (bu yolcu ben oluyorum) gören personel gözlerine inanamıyor. Üçü-dördü birden önüme düşerek gişeleri gösteriyorlar. Gişelerde bekleyen 5-6 görevli de hangisini seçeceğim konusunda merak içinde. Rasgele birine yaklaşarak 1000 TL'yi uzatıyorum ve banknotun boyutuyla hiçbir ilgisi bulunmayan gömlek düğmesi ölçülerinde bir jeton elde ediyorum...

Jetonu alıp geçiş yerlerine doğru yöneliyor ve bunu içine atacak bir delik arıyorum. Fazla aramama gerek kalmıyor. Geçiş noktasında bekleyen başka bir görevli "Bana verin" diyor. Otomatik jeton aletleri, çalışmaya başlar başlamaz bozulmuş. Onun yerine canlı bir jeton toplayıcı yerleştirilmiş...

*

Jetonu verdikten sonra şimdi bir Kadıköylü olarak savaşa hazırım. Alışık olduğum yönteme göre önce birkaç tane inşaatın molozlarını aşmam, merdiven altlarından geçmem, paslı demirlere sürünmemeye çalışarak halatların, kalasların üzerinden atlamam ve en sonunda yüksekçe bir yerden gemiye sıçramam gerekiyor (çünkü Kadıköy'den vapura böyle binilir). Fakat hayır... Bunların hiçbiri yok. Dümdüz,sıkıcı bir yol, iskele bile geminin yüksekliğine göre ayarlanmış. Kısacası terminal kapısından gemiye kadar uzanan yolda ağız tadıyla bir sabah jimnastiği yapabilmek için olanak yok.

İçerisi bomboşa yakın bir dolulukta. 14 kişilik sıraların sadece pencere kenarları (yani ikişer tanesi) dolu. O yüzden inanılmaz bir sessizlik hüküm sürüyor. Salt tenhalıktan değil bu. Henüz büfecilerimiz gemiye el atamamış. Oturur oturmaz burnunuza üzerinde dumanlar tüten bir çay bardağı (çayınız) uzatılmıyor. Büfecinin annesinin yapmış olduğu laz böreklerini "Var mı isteyen" diye dolaştıran Karadenizli vatandaş da yok. İpliği iğneye kendi kendine geçiren" Japon sanayiinin son harikaları" da pazarlanmıyor. Ayrıca dizinizin üstüne bir ailenin acıklı durumunu anlatan kartlar da bırakılmıyor.

*

Kırmızı-mavi renkli koltuk kılıfları çakılarla, jiletlerle parçalanmaya hazır (ama şimdilik sapasağlam) bekliyorlar. İlk defa bir deniz aracında delik deşik olmamış koltuk kılıfları görmek oldukça yadırgatıcı.

Saat tam 09:00. Belli belirsiz bir titremenin hemen ardından gemi denize doğru açılmaya başlıyor. Ama sanki denize açılmıyor da sebze, meyve tarlaları içinden geçiyor mübarek. Deniz otobüslerinin sefere başlama töreninde konuşan Dalan "Su akar, Türk bakar" demiş. Bana kalırsa yanılıyor. Türk "bakmıyor, dolduruyor" ve ne bulursa... Her türlü kâğıt, naylon, sebze, meyve, yiyecek içecek ambalajları, hayvan leşleri, vs ile. Söylendiğine göre 12 dakika sonra Kabataş'ta olacağız. İnanılacak gibi değil. Zaten inanmanıza gerek de yok. Çünkü 20 dakika sonra daha Fenerbahçe açıklarındayız. 25 dakika sonra Galata köprüsü hizasında "hızla" seyrediyoruz. Geminin iskeleye yanaşması 30 dakikayı buluyor ve Bostancı'dan kalkışımızın tam 32. dakikasında karaya ayak basıyoruz.

Gemideki görevlilerden birine "hani yolculuk 12 dakika sürüyordu" diye soruyorum. Yaptığı açıklamaya göre" 12 dakika imiş... Örneğin Kabataş yerine Marmara Denizi'ne açılsak aynı mesafeyi 12 dakikada alabilecekmişiz. Fakat Bostancı-Kabataş arasında trafik yoğun olduğu için zaman kaybediyormuşuz."

*

Fena bir gerekçe değil. Demek ki, bir gün kısmet olur da Marmara Denizi'ne açılmak gereğini duyarsak, Bedrettin Dalan yalancı çıkmamış olacak. Kabataş iskelesine ayak basarken 1000 TL'lerimiz yanıyor. Bu uzaklığı yine de çabuk aldık sayılır. Asıl zor olan şimdi başlıyor. Kabataş'tan kentin diğer semtlerine nasıl gidilecek?

Başta da söylediğim gibi bu yolculuğu övmek niyetindeyim. Öyleyse yazı şöyle bitebilir: Eğer tam Bostancı'da oturuyor ve tam Kabataş'ta çalışıyorsanız (tam tersi de olabilir) deniz otobüsleri ideal bir taşıma aracı. Bastırın 1000 lirayı, siz rezil olacağınıza paranız rezil olsun...

ÇİN LOKANTASINDA MACAR GÖSTE

Renkli gazetelerimizin büyük bir bölümü, erkek nüfusumuzu iyice "mütehassıs" eden Macar kızlarının fotoğrafları ile kaplandığı halde ben önceleri hiç aldırmadım. Ne de olsa liberal bir ülkeydik... İş başındaki hükümetin "dini bütün" bakanları, yerli kızları çarşafa sokmaya çalışırken, Macarların açılıp saçılmasında bir sakınca görmjıyor olabilirlerdi.

Fakat katıldığım bir basın toplantısında bir foto muhabirinin, yanındaki meslektaşına anlamadığım bir dilde sözler söylediğini duyunca ilk kez kuşkulandım. Diğeri de ona aynı dilde yanıt vermişti. Hangi dilden konuştuklarını sordum. Macarcaydı. Bu dili "görev gereği" hiç çıkmadıkları "China Town" adlı lokantada öğrenmek zorunda kalmışlardı.

Doğal olarak altı tane çıplak kızın yüzlerce açıdan fotoğraflarını çekebilmek epey dil dökmelerini gerektiriyordu. Zorunlu olarak Macarca öğrenmişlerdi.

Çabaları sonucunda da kızları önden, arkadan, yandan, alttan ve hatta üstten resimlemeyi başarmışlardı. Bunları hergün gazetelerde görüyorduk. "Üstten" çekilmiş fotoğraf deyince küçümsenmesin... Hem üstten hem de hatunları, iç organlarına kadar gösterecek fotoğraf çekmek kolay bir iş değildi...

İsmail Gülgeç’e bu fotoğraflardan bir bir kaçını gösterdim. "Hayvanlar"la uğraşmaktan dolayı insanlara epey uzak kalmıştı ama hemen yaklaştı ve ülke sorunları üzerine kafa yoran herkes gibi bu sorunun da "üzerine" gitmekten büyük bir "zevk" duyacağım söyledi. Kendisini çok iyi anlıyordum. Çünkü ben de aynı duygular içindeydim.

Hiç zaman yitirmeden lokantanın telefonunu çevirdik ve yerimizi güç bela ayırttık. Telefondaki ses "izdiham nedeniyle" en fazla 10 dakika opsiyon (süre) tanıyordu. Belirlenen saati 10 dakikadan fazla geçirirsek, yerimize oturmaya hazır bir sürü insan vardı...

Kapısından bacasına kadar her yanı, ağzından alevler saçan ejderha resimleriyle kaplı Çin lokantası bütün görkemiyle bizi bekliyordu. Girişteki Çinli kız, yerlere kadar eğilerek selam verdi. Lazım olabilir düşüncesiyle sözlüklere bakarak birkaç Çince kelime ezberlemiştim. Bunlar "merhaba", "nasılsınız", "kaç para”, "bu yemek nedir" türünden

yalın sözlerdi. İlk ikisini kapıda hemen kullandım. Telaffuzumdan dolayı "Kimbilir sözlerim ne anlama gelmiştir" diye düşünürken Çinli kız "Çok teşekkür ederim, siz nasılsınız" diye karşılık verdi.

İçimden "Yoksa ben Çinceyi söktüm mü" diye geçiriyordum ki, olay anlaşıldı. Kızın sözlerini anlamıştım, çünkü bu sözler nefis bir Türkçe ile söylenmişti...

Kelimelerin geriye kalan bölümünü kullanmak kısmet olmadı... Dördüncü kattaki yemek salonunda garsonlar dahil, Çinliye en çok benzeyen kişiler bizdik herhalde... Tam karşımızdaki masada da Fenerbahçe'nin Macar antrenörü Mezsöly oturuyordu. Adam ya vatan hasretini gidermek ya da Samsunspor'dan yenen 4 golün üstüne değişik bir çeşni tatmak için gelmişti...Ejderha resimli gömleğiyle bir garson yaklaştı. Uzattığı listenin üzerinde adları görülen yemekleri tanıttı... Garsonun önerisine uyarak ben Vantun çorbası, Çin böreği, Çin salatası, üç lezzetli pilav, bademli tavuk, biberli dana eti ve Pekin ördeği ısmarladım.Bunlar biraz fazla imiş gibi görünüyordu ama garsona göre "ancak yeterdi". Gerçekten ancak yetti. Çünkü miktarları Çinlilerin midesine göre ayarlanmış olmalıydı. Hemen hepsi bir çatal ya da kaşıklık şeylerdi...

Gülgeç benim ısmarladıklarımdan farklı olarak, Vantun çorbası yerine üç lezzetli çorba istedi. Tatlı olarak ikimiz de Çin parmağı ısmarladık. İlk olarak getirilen Vantun çorbasının içine yine garsonun önerisine uyarak, masadaki soslardan karıştırınca, ağzından alevler saçan ejderhaların ne anlama geldiğini anlamaya başladık. Ortaya çıkan acılı Vantun çorbası, tam Adanalı vatandaşlarımızın damak zevkine uygundu... Sofrada tuz, biber gibi şeyler yoktu. Bunlara gerek de yoktu. Çünkü Çin soslarım karıştırdıktan sonra insanın ağzı, ne yediğini anlayacak durumdan çıkıyordu. Sosların bir tek yararı vardı: Ağızlarında yangın çıkmış gibi görünen insanlar, yüzlerini buruştururken, gerçek birer Çinliye dönüşüyor ve lokantanın havasına daha uygun hale geliyorlardı.

Merakla beklediğimiz Pekin ördeği de geldi ama bizi epey düş kırıldığına uğrattı. Belli ki ördek anavatanı olan Pekin'den ayrılmak istememiş, buraya kendisine gerekli olmayan bölümlerini göndermişti...

*

Tam tatlılar gelmek üzereyken, sahneye altı tane dalyan gibi Macar kızı fırladı... Herhalde sahnenin arkasında böyle hızlı bir fırlayışa uygun uzaklık vardı. Fakat sahneye çıktıktan sonra epey

durgunlaştılar. Çünkü 2x2 metrelik sahnede adım atacak yer kalmamıştı. Zaten adım atmalarını isteyen kimse de yoktu. Hareketsiz dururken bile görülmesi gereken yerleri görünüyordu. Gösterinin İngilizce adı da bu duruma uygundu. "Sınırsız Macar gösterisi" anlamına geliyordu.

Biraz sonra sahneye bir de yatak getirildi. Battaniyenin üzerine canı sıkılıyormuş gibi görünen bir kız uzandı. Onun üstüne başka bir kız daha... diğer dört kız da yatağın sağına, soluna, uygun yerlerini her açıdan görülmeye uygun şekilde açarak oturdular...

Yatak da gelince hiç yer kalmamıştır diye düşündüğünüze eminim. Fakat tersine, bu kez hareketler dikey olduğu için gösteri hareketlenmişti bile. Çünkü sahnenin tavan uzaklığı, yanlardan daha fazlaydı...

Bu ilginç manzara, sahnenin hemen kenarında yer alan masamızın en fazla 10 santim ötesinde geçtiği için, bir yandan tatlısını yemeğe çalışan Gülgeç'in çatalının ucunda Çin parmağı yerine sık sık kendi parmağı görülüyordu.

Gösterinin ilk bölümü alkışlar arasında bitti. İkinci bölümde kızların yerine, hiç akla gelmeyecek biri... İbrahim Tatlıses çıktı. Tabii, kendisi değil... Muppet Show'daki kuklalara benzer bir örneği "mavi-mavi" yi söyledi.

Macar kızlarını beklerken karşımızda İbrahim Tathses'i bulunca, içimizden Çinceye çok benzeyen sözler geçiriyorduk ki, beklediğimiz "Türk parmağı" da geldi. İkimizden her şey dahil 30.110 TL isteniyordu.

KOMÜNİST TİLKİ

Kürk satıcıları sanıldığının tersine çok "hayvansever" oluyorlar. İzmirli Kürk Sarayı sahibi Şefik Yaman leoparlar için "nefis" ’vizon için "dünya tatlısı", sincap için "çok şeker", Van türü tilkiler için "inanılmaz güzellikte", anasının karnından sezaryenle alınmış kuzu yavruları için "bakmaya kıyamazsınız" tanımlarını kullanıyor.

Bu "nefis", "tatlı", "şeker", "güzel" hayvanların kürkleri de mağazasının vitrinlerini ve dolaplarını dolduruyor. "Ne yapacaksın, ekmek parası davası".

Ekmek 100 lira. İzmirli Kürk Sarayı’ndaki astragan mantolar birkaç yüz bin, vizon mantolar 1-2 milyon, vaşak mantolar 2-3 milyon arasında fiyatlarla satılıyor. Bunlar ortalama rakamlar. Çok daha ucuzları, çok daha pahalıları var.

Kürkün mağara devri insanlarının bulabildiği ilk giyinme malzemesi olduğu biliniyor. Günümüzün kürkçüleri belirli özelliklerinden dolayı ilk insanların leopar kürklerini yeğlediklerini sanıyorlar. Çünkü bu hayvanın kürkü dünyanın en yumuşak, en ince, buna karşılık en çok ısıtan kürklerinin başında geliyor. Bu özellikleri yüzünden "son insanlar" gibi ilk insanların da, leopar kürklere ilgi duydukları ve bu uğurda canlarını bile verdikleri kolayca anlaşılabiliyor.

Fakat leoparlardan bile korkmayan bu cesur insanlardan biri, bugün leopar kürklerinin kaça satıldığını duysa, büyük bir olasılıkla dudağı uçuklayacaktır. Çünkü en iyisinden bir leopar kürkün satış fiyatı 50 milyon lira civarında. Kürkçülerin ağızlarının suyu akarak anlattıklarına göre böyle bir kürkü insan, inceliğinden dolayı "İpek mendil gibi katlayıp cebine sokabilir."

Pahalılığın nedeni bu "nefis" hayvanların neslinin tükenmekte oluşu. İkinci bir neden, iyi bir leopar mantoda "asorti" adı verilen uyumun aranması. Kürk satıcılarının verdiği bilgiye göre "asorti" sözcüğü, manto yapmak için kullanılan 8-12 hayvanın renk, desen ve tüy uzunluğu özelliklerinin birbirini tutması anlamına geliyor. Bu unsurları farklı olan mantolarda fiyatlar hızla aşağıya iniyor. 40, 30, 5, 2 hatta milyona kadar.

Kürk satıcıları şu bilgiyi ekleyerek erkeklerimizi rahatlatıyorlar: "Asorti"si tutmuş, yani 50 milyon lira edecek bir leopar manto dünyada en fazla 8-10 tane olabilir. Örneğin Türkiye’de hiç yok.

Ancak uluslararası yıldızlarla, dünyanın en zengin adamlarının eşleri giyebiliyor bunları.

Ülkemiz için söz konusu olmayan leopar mantolar bir kenara konulursa ikinci sırayı kaplan derisinden yapılmış kürkler alıyor. İzmirli Kürk Sarayı sahibi Şefik Yaman Türkiye'de iki tane kaplan manto gördüğünü anımsıyor. Bu mantoların sahiplerini söylemek istemiyor. Şu kadarını açıklıyor sadece: "Her gün resimlerini gazetelerden gördüğümüz iki ünlü sanayicinin hanımları bunlar." Kaplan mantolarda da "asorti" unsuru geçerli ve 15-20 milyon lira arasında değişen fiyatlar bu uyuma göre belirleniyor.

Tavşanla vizonun çiftleşmesinden ortaya çıkan çinçillaya gelince iş epey "seksi" bir durum alıyor. ABD ve Avrupa çiftliklerinde bu iki hayvanın cinsel ilişkiye girmesi için harcanan süre 20 yıla yakın. Çünkü tavşanın "kızgınlık" zamanı ile vizonunki birbirini tutmuyor. Biri mart başında, diğeri mayıs ayı sonunda cinsel ilişkiye istekli oluyorlar. Aradaki süreyi kapatmak ve iki hayvanı aynı anda birbirine beğendirmenin zorluğu hâlâ sürüyor. Bu nedenle çok ender ortaya çıkan çinçilla'dan yapılan kürk manto fiyatları 10 milyon lira civarında. Ünlü bir eski bankerimizin karısının çinçilla meraklısı olduğu biliniyor.

Türkiye'de yetişen ve kürkü en pahalı olan hayvan vaşak. İyi bir vaşak mantonun fiyatı 2,5-3 milyon lira arasında. Yaz aylarında yakalanmış vaşaklardan yapılan kürk mantolar çok daha ucuz. Çünkü yazın tüylerini dökmüş oluyor hayvan.

Sırada "dünya tatlısı" vizonlar var. Ülkemizde de yetişiyor. Ankara, İzmir ve Rize'de çiftlikleri kurulmuş durumda. 20-40 vizondan (bedene ve modele göre) bir manto çıkıyor. Vizon aslında çabuk üreyen bir hayvan. Ancak bakım zorlukları yüzünden pahalıya mal oluyor. Örneğin Rize'de yetiştirilen vizonlara "belki alışır" diye yedirilen hamsileri hayvanların midesi almamış. Karadeniz'de doğup büyüdükleri halde demek ki tam "Karadenizli" olamamışlar. Şimdilik vaşak; balıklar, tavuk eti, sakatat ve hap şeklinde verilen vitamin ve proteinlerle besleniyor.

Yerli vizon mantolar 1 milyon civarında satılıyor. Avrupa'dan gelirse beden büyüklüğü ve modele göre 2-3 milyon lira arasında alıcı bulabiliyor. Örneğin 38 beden klasik bir model 2 milyon lira ama 40,42,44 bedenli hanımlarda ve çok malzeme harcanmasını gerektiren modellerde fiyat artıyor. Örneğin hanım "karpuz kol" istemişse veya büyükçe bir yaka arzu etmişse fazladan 5-10 "dünya tatlısı" nın daha sonu geliyor.

Bir de sadece ülkemizde üreyen fakat "aşırı cereyanlara" kapılmış komünist bir tilki (veya çakal) var. Çakal ve tilki kürkleri aslında fazla pahalı değil. 'Van türü" denilen bu tilki-çakal karışımı hayvan söz konusu olduğunda fiyatlar yükseliyor. Bu tilkinin önemi ve komünistliği şuradan geliyor: Sovyetler Birliği'nde yaşayan gri-mavi renkli bir çakal çok soğuk havalarda biraz ısınmak için sınırlarımızı aşarak ülkemize girmektedir. Bu arada boş durmadığından, yerli hayvanlarımızdan "sarı tilki" ile çiftleşerek ortaya dünyada benzeri olmayan beyaz, gri ve mavi renkli "inanılmaz güzellikte" yepyeni bir hayvan çıkartıyor: Van türü.

POP KONSERİNDE...

4000’i aşkın gencin 3000 veya 6000 liralık bilet ücretleri ödeyerek Açıkhava Tiyatrosu’nda yapılan Opus topluluğunun konserine neden gittiklerini anlamak, fazla genç olmayanlar için kolay anlaşılabilecek bir iş değildi. Çünkü şarkı söylemek için taa Avusturya’dan kalkıp gelmiş Opus’u dinlemek yerine kendileri bağırıp çağırıyor ve şarkıları grubun elemanlarına söyletmek yerine kendileri söylüyorlardı.

Bu sözlerimle gençleri eleştirdiğim sanılmasın. Pop konserlerinde tüm dünyada durumun böyle olduğu artık biliniyor. Müzik grupları milyonluk elektronik aygıtlarıyla dünyanın bir ucundan kalkıp, başka bir ucuna gidiyorlar ve karşılarında söylenen şarkıları dinlemek yerine, bağırıp çağırarak durmadan alkışlayan bir kalabalık buluyorlar.

Kısacası iskemlede oturup sessiz sedasız müzik dinlemek ve parça bittiğinde alkışlamak şeklinde bilinen eski konser kurallarını gençlerin "taktıkları" yok.

Opus’un konserinde de böyle oldu. Gençler bu gösteriye gelirken Amerikan tipi spor beyaz ayakkabılar giyme dışında hiç bir kurala uymamaya sanki yemin etmiş gibiydiler.

*

Aslında konseri iki günden beri bekliyorlardı. Salı gecesi yağmur yağdığı için gösteri ertelenmişti ama 4000 kadar genç her olasılığa karşı Açıkhava Tiyatrosu’nun önünden ayrılmamışlardı. Ertesi gün havada yine yağmur bulutlarının dolaştığını görünce bir çoğunun yüreği ağzına gelmiş ve neredeyse "yağmur yağdırmama duasına" çıkmışlardı. Yağmurdan korkmaları ıslanacakları için değildi. Fakat elektronik müzik aygıtlarının bir damla suya bile tahammülü olmadığı biliniyor ve yağmur yağarsa konserin iptal edileceğinden korkuyorlardı.

Çok şükür korktukları başlarına gelmedi ve ikinci gece gösteri yapılabildi.

Saat 20.30’da başlayacak olan konser için gençler saat 18.00’den itibaren Açıkhava’nın önünde toplanmışlardı. İki buçuk saatlik bekleyiş sonunda da heyecan doruk noktasına ulaşmıştı. Kolay değildi... "Live is life" adlı parçaları ile yılın en "Hit" grubu olan Opus

biraz sonra sahneye çıkacaktı işte. Bu yüzden saat 20.25'te bir gencin mikrofona doğru yaklaştığını görünce artık kendilerini tutamayıp ilk çığlıkları attılar. Fakat bu çığlıklar biraz sonra ıslıklara dönüştü. Çünkü mikrofonu eline alan genç Opus'u takdim etmek yerine "Fikri öne gelir misin" şeklinde bir anons yapmıştı. Belli ki kalabalık yüzünden kaybettiği arkadaşını arıyordu.

Neyse ıslıklar da fazla sürmedi. Saat tam 20.30'da sunucu İzzet Öz mikrofona gelerek "inanılması zor" müjdeyi verdi. "Opus sahneye çıkmak üzereydi." Öz'ün seyircilerden bir de ricası vardı "sahneye minder ve yastık atılmamasını" istiyordu.

*

Sonunda. Evet sonunda taranmamış saçları ve pijamaya benzer giysileri ile yataktan yeni kalkmış gibi görünen beş genç sahneye fırlayarak (evet, gelerek veya çıkarak değil, fırlayarak) aygıtlarının başına geçtiler ve "Opus Pokus" adlı ilk parçalarına başladılar. Benim duyabildiğim ilk ve son melodiler de bu parçaya ait olanlar oldu. Çünkü şarkı bittiğinde yapılan tezahüratla geçici bir sağırlığa uğrayan kulaklarım ancak konser bittikten bir süre sonra açılabildi.

Konserin bundan sonraki bölümünde de Opus grubu bütün çabalarına ve son model elektronik aygıtlarının desteğine karşın, genç seyircilerin bağırış, çağırışlarını bastırmaktan aciz kaldı. Bu gürültüyü bastırabilenler sadece, Açıkhava Tiyatrosu'nun deneyimli frigo ve gazoz satıcıları oldu.

Çevremde konuşan gençlerden anladığıma göre grubun solistinin sesi çok beğenilmişti. Bir çoğu "çocuğun sesi çok güzel" diye fikrini belirtiyordu. Ah! O güzel sesi bir de ben duyabilseydim. Fakat olmuyordu.

Hele sıra "Live is life" adlı en sevilen parçaya geldiğinde daha büyük bir kıyamet koptu. Özellikle bu parçayı Opus grubunun söylemesine hiç gerek kalmadı. Çünkü onların yerine 4000 kişi hep bir ağızdan söylüyordu. Belki bu nedenle grup, parçayı ikinci kez söylemeyi denedi ama yine başaramadı.

Müziği duymasak bile önceleri hiç olmazsa hareketleri görebiliyorduk. Grup elemanlarının hareketleri de son derece ilginçti: Örneğin gitar çalan iki müzisyen bu aletleri çalmaktan çok yemeye uğraşıyor gibiydiler. Org çalan ise aletini parçalamaya çalışıyor ama bir türlü başaramıyordu.Göğsündeki tişortta "Live is life" yazılı olan grup şarkıcısı belli ki şarkı söylüyordu ama sesi duyulmadığından bir

ağrıdan dolayı ıstırap çeker gibi bir izlenim yaratıyordu. Sadece bateri çalan eleman, bateri çalıyor gibiydi.

İkinci parçadan sonra seyirciler daha iyi bağırabilmek ve daha çok zıplayabilmek için ayağa kalktıklarından sesin ardından görüntü de kayboldu. Protokol koltuklarında oturan bizler iskemlelerin arkalıklarına oturarak kaybolan görüntüyü biraz olsun yakalamayı başardık.

Bu durumda ben zamane gençlerini anlamanın ne kadar güç olduğunu düşündüğümü sanırken, sağdan soldan omuzuma vuranların uyarısıyla kendime geldim. Söylediklerine göre ellerine basıyormuşum. Elleri mi? Elleri yerde ne arıyordu peki? Ne yeri? Meğer ben çoktan iskemleden inip bir duvarın üstüne çıkmışım. Uyanlar üzerine yeniden yerime döndüm.

*

Konser sürerken bir ara bir arkadaşım beni görerek yanıma geldi. Aramızda büyük bir olasılıkla şöyle bir konuşma geçti:

- Merhaba nasılsın?

- Evet yağacak gibi görünüyor ama yağmıyor.

- Teşekkür ederim ben de iyiyim.

- Sabahtan beri bu durumda ama. Bu kadarına da şükür.

- Ne olsun iyilik sağlık işte.

- Aksi tesadüf yahu.

- Olur söylerim. Sen de selam söyle.

Doğal olarak bu konuşmayı kafadan atıyorum ve "büyük bir olasılıkla" diyorum. Çünkü ikimiz de birbirimizin ne söylediğini duyamadık ama böyle şeyler konuştuğumuzu sanıyorum.

Sonunda konser bitti. Büyük bir şans eseri yağmur yağmamıştı. Yine de fazla bir şey fark etmemişti. Çünkü gençler yağmurdan değil ama bu kez terden sırılsıklam olmuşlardı.

DAM ÜSTÜNDE SAKSAĞAN VEYA O'

Bir süre önce üçüncü evliliğini, sonra da üçüncü boşanmasını kutlayan ünlü sanatçı Ahu Tuğba'nın kocası Süheyla Kutlu'dan boşanmasına Maksim Gazinosu'nda sunduğu "fantastik şov"un neden olduğu söyleniyordu. Tuğba'ya göre kocası "evlendikten sonra hanzolaşmıştı. Programda kullandığı giysileri açık saçık buluyordu. Bu yüzden "sanatını" istediği gibi gösteremiyordu Ahu.

Sonunda boşanma gerçekleşti. Biz de Beysun Gökçin'le Ahu'nun sanatını istediği gibi gösterdiği "fantastik şov"u izlemeye gittik.

Uzun süredir izlemediğimiz gazino programlan hiçbir değişikliğe uğramadan sürüyordu. Garsonlar fıks menü müşterilerini (aralarında Beysun'la biz de varız) sahnenin en uzak noktasına itinayla yerleştiriyorlardı. (En uzak sözünde en ufak bir abartma yok. Çünkü Taksim alanı ile aramızda sadece gazinonun duvarı var.) Sonra önümüze birer tabak soğuk meze ile bir şişe sıcak rakı attıktan sonra hesap ödenene kadar unutuyorlardı.

Programın diğer bölümlerinin üzerinde durmaya gerek yoktu. "Kıymetli seslerini" belki gazinonun karmaşası içinde kaybolur düşüncesiyle evlerinde bırakmış görünen uvertür şarkıcılar birbirini izliyordu. Sahneye çiçekler gelip gidiyor,sanatçılar onar beşer dakikalık şarkı faslından sonra çiçek gönderen hayranlarına yarımşar saat kadar teşekkür edip, çekiliyorlardı.

*

Saat 23.15'e doğru beklediğimiz an geldi ve Ahu'nun "fantastik şov"u başladı. İngilizce sözcüklere göre "fantastik şov" garip, acayip, benzeri olmayan gösteri" anlamına geliyordu. Gördüklerimize bakılırsa programın adı iyi konmuştu. Böyle bir gösterinin herhalde dünya üzerinde bir benzeri daha olmazdı.

Önce sahneye tavus kuşları gibi giyinmiş kızlarla, melon şapkalı erkekler çıktı ve Can-Can dansı ile göbek havası karışımı bir dans yaptılar. Dansın gereği arada bir kızları havaya kaldırmaya çalışan melon şapkalı gençlerin işi gerçekten "ağırdı" çünkü 4 kızın ağırlıkları 120-130 kilo arasında değişiyordu. (Toplam olarak değil, teker teker.)

Ardından Ahu göründü. "Göründü" diyoruz ama kendisini tanımak epey zor oldu. Çünkü ünlü sanatçı alışılmışın tersine giyinikti. Birlikte

sahneye çıktığı Vural Cantürk adlı şarkıcı şarkıyı söylerken Ahu sahnede hızla bir tur attı ve hemen ortadan kayboldu. Fakat aradan bir dakika geçmeden bu kez başka bir giysi ile yeniden ortaya çıktı. Acaba Ahu'nun "sanat" dediği bu muydu? Yani giyinip soyunmaktaki hızlılığını mı kanıtlamaya çalışıyordu?

Bu kez mor renkli bir elbise giymişti. Giysisinin modelini tanımlamaya olanak yok. Belki şöyle anlatabilirim: Belgrad ormanlarında 8-10 kişi tarafından biraz önce saldırıya uğramış bir genç kızın giysilerini düşünün. İşte böyle bir şeydi...

*

Bu kez sahnede daha uzun kaldı. En az 4 tur attı ve Vural Cantürk şarkıları söylerken, o giysisinin zaten alabildiğine açık yırtmaçlarını daha da açmaya çalıştı. Fakat açılacak bir yeri olmayan bu giysiyi biraz daha açmak gerçekten zor bir işti. Acaba Ahu'nun göstermeye çalıştığı sanatı bu muydu?

Bu arada kızlar da giysi değiştirerek kaplan postları içinde sahneye geldiler. Böylece ortaya dünyanın en şişman kaplanları çıkmış oldu. Elinde kırmızı kamçı taşıyan kırmızı giysili bir zenci genç de aslan terbiyecisi rolündeydi...

Sahne gerisinden gelen playback gürültüler de giysilere uygundu. Aslan homurtuları, vahşi hayvan sesleri ve kedi miyavlamaları duyuluyordu. Birden perde açıldı ve bir kafes içinde yine Ahu göründü. O da açık saçık bir kaplan postu giyinmişti. Bu durumda müstehcen bir kaplan rolündeydi. Elindeki mikrofona birşeyler söylediği görülüyordu. Bunun şarkı olduğu çok sonra anlaşıldı. Çünkü seyirciler uzun süre Ahu'nun şarkısını playback'ten gelen kedi miyavlamaları sandılar.

*

Bu durumda Vural Cantürk şarkı söylerken Ahu dört bir yana dönerek bir kaplan postu ne kadar açılabilirse o kadar açılmaya çalıştı. Bu sırada Vural Cantürk "Tanrım bana sabır versin" diye bir şarkıya başladı. Biz Beysun'la adamın gerçek duygularını dile getirdiğini sandık önce. Hatta aynı zamanda bizim duygularımıza da tercüman oluyordu. Fakat sonra yanıldığımızı anladık. Gerçekten böyle bir şarkı varmış çünkü...

Bu da bitti. Ortaya iki yastık geldi. Yastığa benziyorlardı ama yatak büyüklüğünde vardılar. Biraz umutlandık. Acaba Ahu gerçek sanatını bunların üzerinde mi gösterecek diye. Fakat hayır... Oryantal bir dans

sahnesi idi sadece...

*

Şişman kızlar bu kez göbeklerini açmışlar ve rahatlamışlardı. Çünkü kaplan postları, iri göbeklerine dayanabilmek için epey zorlanmıştı. Bir tahterevan üzerinde de Ahu gözüktü...

Bu kez izleyiciler Ahu'nun göbek atacağını sandılar, fakat yine yanıldılar. Kızlar dans ediyor, Vural Cantürk şarkı söylüyor, Ahu sahnede tur atmayı sürdürüyordu. Bu hareketlerine hâlâ bir anlam veremiyorduk. Acaba hep "yatay" durumda yaşadığı sanılan sanatçı (!) bu hareketleriyle isterse ayakta da durabileceğini mi göstermek istiyordu?

Sahne yine değişti. Dansçı erkekler bu kez heavy metalci giysileri içinde sahneye çıktılar. Ardından metali olmayan "heavy" kızlar gözüktü. En sonunda da bir Volkswagen otomobilin üstünde Ahu Tuğba...

Bu sahnenin bir anlamı var mı diye bakıyoruz Beysun'la... Hayır yok... Tam anlamıyla "dam üstünde saksağan" veya "otomobilin üstünde Ahu Tuğba." Bu kez siyah deriden bir mayo giymiş. Ünlü şarkıcı Laura Brannigan'ın "Self-Control" adlı parçasını söylüyor... Aslında playback'te Brannigan söylüyor kendi şarkısını. Ahu mikrofonu eliyle kapatmış, sahne kenarında bulduğu tanıdıklarıyla sohbet ediyor. Bu durumda gösterebildiği yerlerini de göstermeye çalışıyor. Arkadan, önden pozlarla fantastik şov sona erdi. Ünlü sanatçı Türkiye'nin en güzel orkestrasını ve dünyanın en güzel seyircilerini selamladıktan sonra "yeryüzünün en acaip gösterisini" bitirdi.

Gösterinin en şaşırtıcı yanı en sonu oldu. Bizi çoktan unuttuklarını sandığımız garsonlar, hesabın ödenmesi sırasında gazinonun en kuytu köşesindeki masamızı elleriyle koymuş gibi buldular. Onların da sanatı bu olmalıydı...

YENİ DANSLAR

Dünya Dans Festivali için Açıkhava Tiyatrosu’nu dolduran dans meraklısı gençlere biri akıl edip "Tango nedir?" diye sorsa büyük bir olasılıkla "Marlon Brando’nun son filmi" yanıtını alırdı. Bir önceki kuşağın "dans" diye bildiği hareketleri gençler anımsamıyordu bile...

Tangonun yerini "disco", "break" ve "electric boogie" almıştı.

İstanbul Anakent Belediyesinin Güneş Gazetesi ile ortaklaşa düzenledikleri Dünya Dans Festivali’ne gençler pek ilgi göstermemişti. Sıradan konserlerde bile ağzına kadar dolan, hatta taşan Açıkhava Tiyatrosu yarı yarıya boş sayılırdı.

Zaten neden dolsun? Şampiyonaya katılacak hatunları gazete sayfalarında "daha yakından" seyretmek olasıydı. Örneğin yolda yürürken (bacağını kaldırmış olarak), yemek yerken (bacağını kaldırmış olarak) veya bir şey içerken (tabii yine bacağını kaldırmış olarak) gazeteleri dolduruyorlardı.

Gençlerin ilgisizliğine karşın 'gençler gelecek" diye alınan önlemler nedeniyle polisler çoğunlukta kalmıştı. Ellerinde telsizleriyle kapıların önlerinde, duvarların üstlerinde yerlerini almışlardı.

Önce festivale katılan 20 ülkenin temsilcileri sahneye çağrılarak tanıtıldı. Bu tanıtma sırasında en büyük alkışı İtalya aldı. Çünkü İtalyan ekibi içinde bulunan iki genç kız neredeyse Havva anamız kılığındaydı. Sahneye çıkma sırası da iyi saptanmıştı. Organizatör ülke olarak Türkiye, İtalyan ekibinin arkasından geliyordu. Herhalde organizatör olmasaydık da böyle bir durumda İtalya’nın arkasından giderdik zaten...

Fransız gençleri bilinen nedenlerden (Ermenilere göz yumdukları için) yuhalandı. Sunucu Tolga Han bir dans figürü eşliğinde şunları söyleyerek ortalığı yatıştırdı: "Türk milleti misafirperverdir. Fransız ekibine gösterdiğiniz ilgiye teşekkür ederiz"

Ve ilk olarak "electric boogie" gösterisi başladı. Bu gösteri sırasında sahneyi şiddetli bir elektrik akımına kapılmış, hatta kontak çarpmış gibi görünen gençler doldurdu. Alt tarafları başka yöne gidip-gelen yarışmacılar elektrik çarpmalarından hafifçe sakatlanmışa da benziyorlardı. Türk yarışmacı Numan Aktaş’ın bu felaketlere uğramanın yanı sıra arkadan bıçaklanmış gibi bir hali vardı.

Electric boogie biter bitmez Çetin Cengiz dans gurubu sahneyi alarak "alaturka franga" bir gösteri sundu. Bu gösterinin diğer adları "Electric Mastica" ya da "Mastica boogie" olabilirdi.

İkinci sırada "nefes kesen dans" break vardı.

Bu dans ayaklardan çok kafa ve sırt üstünde yapılıyordu. Hollandalı bir yarışmacı önce bir bacağını uzun, diğerini kısa gösterdiği sanılarak çok alkışlandı.Fakat biraz sonra bir bacağının gerçekten diğerinin iki katı olduğu anlaşılınca epey düş kırıklığı yarattı ve break dansında ayakların ne kadar önemsiz bir unsur olduğunu da ortaya koydu. Gerçekten önemsiz. Sakatlığına karşın, yarışmacı son derece başarılı bir dans çıkarabildi.

*

Sıra disco dansına geldiğinde seyirciler iyice canlandı. Çünkü bu kez sahneye kızlar da çıkacaktı. Kızlar sahnede görününce, her nasılsa Zeynep (Ekren) Özal'ın kayınvalidesinin evinin önünden ayrılabilmiş birkaç foto muhabiri de ortaya çıktı.

Disco dansa katılan erkek yarışmacılar arasında Michael Jackson'a tıpatıp benzeyenlerin sayısı en az 10'du. Bunların biri de Türktü. Diğerleri tıpatıp benzemese bile andırıyorlardı. Yarısı zenci olan grupta zenci kıtlığı çekiliyormuş gibi bir iki yarışmacı da yüzlerini siyaha boyayarak katılmışlardı. Bu arada Türk dansçıların genellikle uzay adamı giysileri içinde dans ettikleri görüldü. Herhalde uzaya adam gönderememiş bir ulus olmanın acısını dans pistlerinde çıkarmak içindi.

Sıra İtalyan kızlarına gelince kıyamet koptu. Alkışlardan müzik bile duyulmuyordu. Peki İtalyan yarışmacılar gerçekten güzel mi dansediyorlardı? Bunu kimse bilemiyordu. Çünkü bakılacak başka taraflar varken işin orasına bakan yoktu. Oysa asıl seyredilmeye değer olan ne disco dansı, ne çıplak bacaklar. İtalyan kızlarını arkadan fotoğraflamaya uğraşan foto muhabirlerinin yaptıkları figürlerdi.

YÜZDE İKİ MİLYAR GARANTİLİ KELLİK İLACI

"Saçlarınız Dökülüyor mu? Cihan Kelison mamülleri ile bu sorununuza kesin çözüm getirdik. İddialıyım. Uzun araştırmalar sonucu saç dökülmesi, yağlanması, kepeklenmesi, yüzünüzdeki sivilcelerinizi, saçkıran hastalığını salonumuzda kesin ve garantili tedavi ediyoruz."

Gazetelerde yayınlanan bu ilanın altında yazılı adrese giderken, saçları dökülmüş bir işadamı ile karşılaşmanın eğlenceli olacağını konuşuyoruz. Fakat Gökçin böyle bir şey olabileceğine inanmıyor. "O kadar da olmaz artık" diyor. Ben olabileceğini söylüyorum ve bir zamanlar yine gazete ilanıyla boy uzattığını ileri süren bir firmaya gittiğimde, röportajı firmanın sahibi olan 155 cm boyundaki "müteşebbis" bir işadamı ile yapmak zorunda kaldığımı anlatıyorum.

*

Fakat bu sefer öyle olmuyor. Cihan Kelison firmasında çalışan herkes aşağı yukarı saçlı. Yine de içerde garip bir manzara var. Saçlarının yerinde mor ile kırmızı karışımı renkte bir madde sıvanmış genç erkekler ve yaşlı kadınlar idam mahkumları gibi oturmuş bekliyorlar.

Daha sonra bu maddenin müessesenin kurucusu ve saç dökülmesi ilacının "mucidi" İbrahim Coşkun'un "Kendi elleriyle yarattığı" krem olduğunu öğreniyoruz. Anlattığına göre saç dökülmesinden yakınanların başlarına bu madde sürülüyor. Bir saat kadar bekletiliyor. Daha sonra soğuk suyla yıkanıyor. Bu işlem her hafta yineleniyor ve tüm tedavi 10 hafta sürüyor.

10 haftanın sonunda saç dökülmesi durmuşsa "demek ki, iyi geldi" düşüncesiyle tedavi yineleniyor. Eğer dökülme durmamışsa bu kez "demek ki tedavi yeterli olmadı" düşüncesiyle yineleniyor. Yani Cihan Kelison firmasına girenin bir daha kurtuluşu yok. 10 haftalık tedavinin ücreti ilaç ve bakım masrafları ile birlikte (83 yılının parasıyla) 10.000 lira tutuyor.

*

Müessesenin kurucusu ve ilaçların mucidi İbrahim Coşkun ile konuşurken insan Türk milletinin yeteneklerine şaşmadan edemiyor. Coşkun "haddi zatında" bir kadın-erkek kuaförü. Fakat saçları

dökülmüş insanları gördükçe "içi içini yiyen, kendi kendini bitirircesine üzülen" bir kuaför. 20-25 yaşlarında iken, 12 tür kimyasal madde ile iki doğa maddesini birbirine karıştırıyor ki, bulduğu ilaç "yüzde iki milyar etki yapan, dünyada eşi bulunmayan bir ilaçtır. İşte şimdi bunu herkese haykırmak istemektedir." Haykırmak istemektedir ama ilacın formülünü de kimseye söylememektedir. Hatta formül kimsenin eline geçmesin diye saç dökülmesini önleyen macunu ailecek üretiyorlar. Formülünü evde bırakmaya bile korktuğu için işe gidip gelirken çantasında taşıyor.

*

İbrahim Coşkun "şerefiyle söylüyor ki" bu işi para kazanmak veya maddi menfaat için değil "sırf vatanına faydalı olmak ve Türkiye'den de bir mucid çıktığını dünya duysun, vatana bir döviz kaynağı olsun" diye yapıyor. Fakat, yarattığı ilacı bir türlü dünyaya "haykıramıyor" çünkü elinde ne bir patent, ne de Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı'nın bir izni var. İzin olmayınca, Coşkun bu işi "izinsiz" yürütüyor ve Cihan Kelison firmasına başvuranların saçlarını "iyi ediyor". Oysa, bir patent olsa, bir de elinden tutan biri olsa, Türkiye'ye dünyanın dövizi girecek ama, bundan kimsenin haberi yok. Söylediğine göre "millet (yani gazeteciler) Ahu Tuğba ile uğraşmaktan İbrahim Coşkun'dan söz etmeye vakit bulamıyor".

İbrahim Coşkun ilacın formülünü kimseye emanet edemediği için oğluyla birlikte ve kol gücüyle çamaşır leğeninde "yaratırken" resmen "fıttırıyor". Çünkü, "yüzde iki milyar" etkinliği olan bu ilacın içine koyduğu maddeleri ölçecek ne bir terazisi, hatta ne de derecesi var. "Öyle koyuyor ama doğru mu yapıyor, yanlış mı bilmiyor". Oysa devlet kendisine 20 milyon kadar bir para verse, hassas laboratuar kurup bu işleri bilimsel bir şekilde yürütse fena mı olur?

Yine de "Allaha şükür" para kazanıyor yani geçiniyor. Halkımız doktorlardan ve eczanelerden dili yandığı için kendisine koşuyor. Bu koşanlardan ikisi ile konuşuyoruz. Biri 27 yaşında. Buraya ikinci gelişi, "Farketmedi" diyor. Diğer müşteri 5 kez geldiğini ve "fark ettiğini" söylüyor. Fakat, bu sonuncusunun saçlarına bakınca insan "artık farketse de farketmez" diye düşünüyor.

*

İbrahim Coşkun sadece iyi bir işadamı değil, aynı zamanda işin bilimsel yanına da önem veren bir mucid. 20-25 yaşında bir kuaförken, kendi kendine saç dökülmesinin bir hastalık olduğunu bulduktan sonra, düşüne düşüne bunun nedenini de buluyor. "Meselâ",

diyor: Yağlanmadan mütevellit saç kanalı tıkanıyor. Saç dökülüyor. Koyduğun madde her neyse yağı çözüyor, kanalı açıyor. 10 haftada köke kadar açıyor. Kök oksijen alıp, karbondioksit veriyor. Böylece güçleniyor."

"Profesörlerin bile bulamadığı" bu formülü kendi kendine icad eden Malatyalı İbrahim Coşkun'un en büyük korkusu hükümetten izin ve yardım beklerken saçlarının dökülecegi korkusu. "Vallahi izin beklerken, üzüntüden saçlarım dökülecek kardeşim" diye yakınıyor. "Neden korkuyorsunuz," diye soruyorum Coşkun'a, "dökülürse Cihan Kelison ilacı var ya."

PROFESYONEL BİR AMATÖR SES YARIŞMASI

Bir gün içinde yarım milyon lira kazanmak ister misiniz? Kim istemez diyorsunuz kesinlikle, veya size bu parayı kazanmanız için olmayacak yollar önereceğimizi sanıyorsunuz. Oysa çok kolay bir yoldan ve bir tek gün içinde yarım milyon lira kazanmanız işten bile değil. Mehmet Koçak adlı bir vatandaş bu işi başardı. Hem de "taş atıp kolu yorulmadan".

İstanbul'da yayınlanan bir günlük gazeteye 5 cm yüksekliğinde çift sütun bir ilan verdi, ilan şöyle:

"Ödüllü amatör ses yarışması, Meko Menejerlik Tanıtım Ajansı Mehmet Koçak 12 nisan pazar günü Yeni Tepebaşı Gazinosunda Türk sanat müziği, Türk halk müziği, Arabesk dallarında bay-bayan herkese açık gerçek bir yarışma düzenlediğini kabiliyetli amatör sanatçılara saygıyla duyurur. Kazananlara Menejerlik ve tanıtım garantisi verilir."

İlanın altında Mehmet Koçak'ın adresi ve telefon numaraları vardı. Bundan sonra oturup bekledi Koçak. Kendisine tam 120 kişi başvurdu. Yarışmaya katılmanın koşullarına göre her yarışmacı Mehmet Koçak'tan 3000 lira karşılığında 20 adet "davetiye" almak zorundaydı. Bu parayı verenlere fotoğraflı bir tanıtma kartı veriliyor ve "kabiliyetli amatör sanatçı" bu kartla pazar günü yapılacak olan yarışmaya katılabiliyordu.

Ses yarışması sabah 09.00'da Tepebaşı Gazinosu'nda başladı. Her yarışmacı kendisine verilen 20 davetiyeyi yakınlarına dağıtmıştı. Çünkü oylar seyirciler tarafından verilecekti. Fakat ellerinde "davetiyeleri" ile gelenlerden kapıda ayrıca 30 lira alındı.

Yarışmacılar sahnede şarkılarını okurken fotoğrafları da çekiliyordu. Perde arkasına geçince de bir görevli tarafından kendisine bir makbuz uzatılıyor ve fotoğrafı için 500 lira vermesi "rica ediliyordu". Ayrıca her yarışmacıya 300 lira karşılığında 3 karanfilden oluşan jelatinlere sarılı bir çiçek buketi sunuluyordu.

Şimdi yarışmacı ve seyircilerden alınan paraları toplayalım.

12 yarışmacı 3000'er liradan 360 bin lira ödemişti Mehmet Koçak'a; yine her yarışmacıdan fotoğrafları karşılığı alınan 500'er liralar

60.000 lira tutuyordu. Çiçekler ise 36.000 lira. Salona yaklaşık 2000 kişi gelmişti yakınlarını desteklemek için. Bunlardan da adam başına 30 lira alındığına göre bu yoldan da 60 bin lira elde edilmişti. Bunların toplamı 516 bin lira tutuyordu.

Bu gelire karşılık Mehmet Koçak Tepebaşı gazinosunu 25.000 liraya kiralamıştı. Bu para az görünebilir ama gazino yöneticilerinin de bir bildikleri vardı. Boş geçecek bir pazar günü yerine 25.000 lira kazanmak fena değildi. Ayrıca gazinoya dışardan "şişe suyu" bile sokulmuyordu.

Görüldüğü kadarıyla ses yarışması düzenlemenin fazla bir zorluğu yoktu. Papyonlu bir takdimci perde arkasında bekleyen yarışmacıları sırayla sahneye çağırıyordu. Sahneye çıkan yarışmacı bir tek şarkı söyledikten sonra içeri giriyor, burada da kendisinden fotoğraf karşılığında 500 lira alınıyordu. Hepsi buydu. Tüm bu işler için kapıda bilet kesen bir görevli, bir takdimci ve 5 kişiden oluşan bir saz heyeti yeterliydi. Boş kalan Mehmet Koçak ise elinde çantasıyla ortada dolaşıyordu.

*

Yarışmanın kurallarına göre seçimi seyirciler yapacaklardı. Bu iş için her seyircinin eline yarışmacıların adlarını içeren bir liste verilmişti. Seyirciler yarışmacılara 1-10 arasında puanlar verdikten sonra bu kâğıdı kapıdaki bir sandığa atacaklardı.

Bu akla yakın bir çözüm yoluydu ama, bizzat Mehmet Koçak'ın söylediğine göre bu yolla bir sonuca ulaşılması olanaksızdı. Çünkü seyirciler en büyük oyları yakınlarına verecek, diğerlerine ise 1-2 puan dağıtacaklardı. Öyleyse bu yarışma neden yapılıyordu!

*

Bu konuda Mehmet Koçak bir açıklama yapmadı, ama söylediklerinden anlaşıldığına göre ikinci bir yarım milyon uğruna bu yol seçilmişti. Bu yarışmadan bir sonuç alınamayacağına göre, doğal olarak ikinci bir yarışma yapılacaktı. Mehmet Koçak bu konuda şunları söylüyordu:

"Biz para almıyoruz. Davetiye satıyoruz. Çünkü para almak yasaktır bu işlerde. Yarışmacı 20 davetiye alıyor ki, şansını artırsın. Asıl yarışma ikinci yarışmadır. Bu ikinci yarışma gerçek jüri önünde yapılacak ve eğer derece alırsa, biz de sağda solda laf ederken'işte falan yarışmada derece aldı' diyoruz. Yani söyleyecek lafımız oluyor."

*

Biraz yarışmadan söz edelim. Hemen hemen tümü Anadolu çocukları olan yarışmacılar hep aynı şarkılarla sahneye giriyorlar. Örneğin, Türk halk müziğinde 55 yarışmacıdan 30’a yakını "Ayağında kundura"yı söylerken, arabeks bölümünde 34 kişiden 20’si "Beddua' yı dinletiyor izleyicilere. Belli ki hepsinin gönlünde duvarcı ustalığından şan, şöhret ve paraya kavuşan bir İbrahim Tatlıses, bir Ferdi Tayfur ve benzerleri yatıyor. Mehmet Koçak’ın ise bunlarla ilgisi bile yok. Onun gönlünde yarım milyon liralık aslanlar yattığı için kendi düzenlediği yarışmayı dinlemiyor bile. Elinde Bond çantası, güneşli bahçede yeni yarışmacılar olup olmadığını araştırıyor. Gerçekten şarkıcıları dinlerken heveslenenler çıkıyor. Gelip Mehmet Koçak’ı buluyorlar. Bunlara hemen üzerinde "mukavelenâme" yazan bir kağıt imzalatıyor. 3000 lirayı alarak 20 davetiye veriyor ve listenin en altına yarışmacının adım yazıveriyor. Yarışmacılar "amatör" ama Mehmet Koçak’ın "profesyonel" olduğu kesin.

GENÇ YAŞA, SAĞLIKLI ÖL

Dışarda ister kar yağsın, ister yağmur... havai sıcaklığı sıfırın ne kadar altında olursa olsun, Vakko-Gym'de sizi, biraz önce plajdan çıkmışçasına güneş yanığı tenli, boyları 1.80'in altına düşmeyecek kadar uzun, genç kızlar karşılıyor. Bu görünüme üzerlerindeki eşofmanlar da eklenince daha işin başında sporla dopdolu bir havaya giriveriyorsunuz.

Etap Marmara Oteli'nin alt katında 1000 m^2 alana yayılan cimnastik salonu "genç yaşayın" sloganı ile faaliyetini sürdürüyor. Elimize verilen ve duvarlara asılı broşürlere bakılırsa, her şey "genç yaşamak" için... Aerobik, stretching, kültür-fizik, yoga, aero-fizik, aletli cimnastik, masaj, fıziko-terapi ve solaryum sayesinde hangi yaşta olursanız olun gençleşecek, dinçleşecek, yaşamınızı sağlıklı şekilde sürdürecek ve (broşürlerde.yazılmıyor ama doğal sonuç bu olsa gerek) sağlıklı bir şekilde öteki dünyaya gidebileceksiniz.

Yükseklerde havaların durumunu kontrol eder gibi görünen genç kızlar kaydımızı yaparken spor giysilerimiz olup olmadığını soruyorlar. Sporu, sadece TV'de gösterilen bir program türü sanan kişiler olduğumuz için bunlar yok doğal olarak. Genç kızlara göre "bu sorun değil". Gerekli malzemeleri bir kat yukardaki Vakkorama'dan "kolayca " temin edebileceğiz.

Gerçekten bir kat yukarda bu giysiler temin edilebiliyor ama fiyatlarını görünce "kolayca" lafını yadırgıyoruz. Çünkü bu fiyatlarla bizim için pek kolay olmayacak. Vücut sağlığımızı kazanmak için geldiğimiz Vakko-Gym'de giysi fiyatları insanın ruh sağlığını bozacak cinsten.

Yeniden aşağıya inip giysilerimizi evde unuttuğumuzu, gelecek sefere getirebileceğimizi söylüyoruz. Tam bu sırada fizik kondisyon hocası Mehmet Özen imdadımıza yetişiyor. Bir kez için giysi temin edebilecek. Fakat önce sağlık kontrolünden geçmemiz gerekli...

Eşofmanları içinde halter kaldırmakta olan bir vatandaşın karşısına çıkarılıyoruz. "Şikayetleriniz nelerdir" diye soruyor. Biz de kendisine "hiçbir şikayetimiz olmadığını" söylüyor,"acaba kendisinin ne gibi şikayetleri olduğunü" soruyoruz. Sonunda durum anlaşılıyor. Karşımızdaki kişi 6 yıllık bir cerrahi asistanı. Spora meraklı bir kişi olduğu için doktorluk işini de üzerine almış bulunuyor. Cerrahlık bir durumumuz olmadığı halde yakınmalarımızı sıralıyoruz. Akciğer ve

sindirim sistemimiz doktorun deneyimli bakışlarıyla uzaktan kontrol ediliyor. Tansiyonumuzu, nabzımızı ölçüyor. Herşey normal...

Bir uzay üssü görünümündeki cimnastik salonunda Mehmet Özen yönetiminde kültür fizik hareketlerine başlıyoruz. Kadın-erkek birlikte çalışanların sayısı 20 civarında.

Hareketli yaşamın ilk 15 dakikası gayet iyi gidiyor. Günde üçer paket sigara ile konut fonuna büyük ölçüde katkıda bulunduğumuzdan Beysun'la benim için geriye kalan 30 dakika daha da güzel geçiyor. Çünkü salonun parkelerine serilmiş durumdayız. 45 dakika sonra iyice dinlenmiş olarak kalkıp aletli jimnastik salonuna geçebiliyoruz.

Aletli cimnastik salonundan önce kondisyonumuz ölçülecek ve hangi aletle çalışacağımız belirlenecek.Ölçüm için 'kardiyotest" adlı bisiklete benzer aygıtta 6 dakika kadar pedal çevirmemiz gerekiyor. Yine Tekel sevgisi yüzünden ben ikibuçuk, Gökçin üç dakika sonra pes etmiş durumdayız.Böylece kondisyonumuz bile ölçülemediği için aletlere uzaktan bakmakla yetiniyoruz.

*

Aletlerin üzerindeki aygıtlar nabız sayısını, harcanan yağ ve kalori miktarını bile gösteriyor. Kayak sporunu seven, ancak dağa çıkmaktan hoşlanmayanlar için yapılmış bir aletle sağa-sola sallanarak yol alıyorsunuz. (Durduğunuz yerde). Yürüyen lastik bir yol üzerinde, hiç yorulmadan koşabiliyorsunuz. Daha doğrusu altınızdaki yol koşuyor, siz duruyorsunuz. Powersport (multigym) adı verilen aletin çeşitli bölümleri var. Bu bölümlerde hiç yorulmadan halter kaldırma, kürek çekme, barfiks yapma olanağınız var. Siz aletin iskemlesine oturuyorsunuz, neredeyse alet jimnastik yapıyor.

Hele "Slenderton" adlı elektronik kas çalıştırma aygıtı tam tembel işi. Siz bir yatağa uzanıp dinlenirken vücudunuzdaki çeşitli bölgelere bağlanan yuvarlak diskler, kaslarınızı hareket ettiriyor. Böylece uyurken bile cimnastik yapmanız mümkün olabiliyor. Kısacası Vakko Gym'de hiç hareket etmeden "hareketli bir yaşam " sürmek olası.

Sonunda kendimizi Vitamin-Bar'da buluyoruz. Doğal olarak içki yok. Onun yerine portakal, greypfrut, havuç suyu ve soda var. Bunlardan hangisini içerseniz için büyük bir ağırlık daha kaybediyorsunuz (cüzdanınızdan).

Spor yapmanın en zevkli tarafı sonunda bu işlerin bitmesi. Biz dinlenmekten, diğerleri koşmaktan yorulmuş olarak duşlara doluşuyoruz. Soyunma odasında saç kurutma makinesi bile

unutulmamış...

İÇER KİMİ KİMİ DERTTEN NEŞEDEN

Son yıllarda hız kazanan vakıf kurma modasına uygun olarak yeni kurulan bir vakıf ilk büyük kongresini geçen salı günü saat 13.00’ten itibaren Yakup'un lokantasında yaptı.

Vakfın adı şimdilik kesinlik kazanmış değil. Kongrede "Ayvak" adı üzerinde tam bir fikir birliğine varılamadı. Çünkü Ayvak "Ayyaşlar Vakfı" anlamına geliyordu ve yeni nesiller "ayyaş" sözcüğünün gerçek anlamını anlayacak şekilde yetişmedikleri için yanlış bir izlenim edinebilirlerdi. Üyeler içmekten fırsat buldukça bunu tartıştılar ama dediğim gibi kesin bir sonuca varamadılar...

Vakfa "100 Ünlü Türk"ün katılması bekleniyordu. İlk kongrede bir araya gelebilen 15-20 ünlünün adlarım veremiyorum. Çünkü ben de kongreye "gözlemci" olarak katıldım ve adları akılda tutacak halim kalmadı...

Kongre hazırlığı olarak Yakup, üç masayı birleştirmiş ve her birinin üstüne açılış için 3 büyük rakı koymuştu. Derneğe üye olabilmek için bir oturuşta en az 1 küçük şişeyi sessiz sedasız bitirmek gerekiyordu, ama benim gözlemci olarak katıldığım ilk toplantıda içkiden çok, söz tüketildi ve 1,5 saatin sonunda 14 kişi iki büyük şişenin dibini bulmakta zorluk çekti. Bu sırada Yakup isyan bayrağını çekti. Çünkü adı sanı duyulmamış vatandaşlarımızın bile yarı süre içinde bunun iki katma çıkabildiklerini çok görmüştü...

Toplantıda içki öyküleri de anlatıldı. Benim aklımda kalan bir vakıf üyesinin Taksim’den Bebek’e gitmek üzere bindiği taksinin bir kapısından girip, öteki kapısından çıktıktan sonra "yahu ne çabuk geldik" demesiydi.

*

Vakıf işin şakası... Gerçeği şu: İstanbul son bir yıl içinde inanılmaz ölçüde alafranga meyhaneye (bar) kavuştu. Bundan "dertli olduğumuz için içiyoruz" gibi bir sonuç çıkaracak değilim. Çünkü içkinin neden içildiği pek bilinmiyor. Dertten içenler olduğu gibi, neşeden içenler de var...

Maçka’da bulunan Plaza Bar şu sıralarda kentin en lüks yeri sayılıyor. Görkem daha girişten başlıyor. Geniş ve uzun bir avludan sonra kapıda mermerden bir aslan heykeli ve arslandan daha tehlikeli

görünen iki görevli karşılıyor sizi...

Bu görkemli girişin ardından içerisi insana epey küçük geliyor. Sıcak bir ortam yaratabilmek için galiba biraz küçük yapılmış. O yüzden iadece "ayakta" yer bulabiliyor ve eğer alışık değilseniz, buralarda yaşayabilmek için sadece midenizin ve cüzdanınızın değil, bacaklarınızın da çok kuvvetli olması gerektiğini anlıyorsunuz...

*

Barın bir köşesinde içkimi yudumlarken, yanımda aynı durumda bulunan bir vatandaşla sohbeti koyulaştırıyorum.

Ünlü inşaatçılarımızdan birinin oğlu. Geçen günlerde karısı Amerika'da bir çocuk dünyaya getirmiş. Neden Amerika... "Nedeni medeni yok. Moda işte..."

"Felaket bir şey" diye tanımlıyor bu olayı... "Kocasının elinden tutturup öyle doğurtuyorlar kadını. Pişman oldum gittiğime."

Sonra yeni doğan çocuğuna "ille üç ad vereceksin" diye tutturduklarını anlatıyor. Çünkü ABD'de bir insanın üç adı olması âdetmiş. "Ne yapalım, razı geldik" diyor içki arkadaşım., böylece Karadeniz'in bir kasabasından gelen bu vatandaşımızın şimdi ABD törelerine uygun üç ad taşıyan bir kız çocuğu bulunuyor.

Plaza'dan sonra Zihni Bar, Kalem Bar, Ece Bar, ve Ziya barları (bunlar birkaç tane) dolaşıyorum.

İzlenimlerim ve edindiğim bilgiler şunlar:

İstanbul'da "müzmin" içkici sayısının 2000 kadar olduğu sanılıyor ve galiba sadece bu dalda, fena durumda değiliz. Yukarıdaki sayıya ayda, yılda bir "takılan" ve birkaç kadeh attıktan sonra uzun süre ortalıkta görünmeyenler de eklenince toplam 5000'i buluyor.

Bar işletmek kârlı bir iş mi? Zihni Bar'ın sahibi Zihni'ye göre, "Hayır, getirdiğini götürüyor". Öyleyse Kızılay'a mı çalışıyor bu kadar bar? Ona da "Hayır, insan geçinecek kadar bir şey kazanabiliyor."

Bebekteki Kalem Bar'ın adı ilgimi çekiyor. "Hedefiniz gazeteci, yazar çizer takımı mı? diye soruyorum sahibine. Bir "Hayır" yanıtı daha alıyorum; "Hedef kitle seçmedik", diyor, "okuma yazma bilenler beraber olsun istedik."

Başka bir bilgi İstanbul'da hizmet sektörünü (barlar dahil) Sivaslıların

ele geçirdiği. Sivas'ın 700 binlik nüfusuna karşın, İstanbul'da 900 bin kadar Sivaslı olduğu söyleniyor. Sivaslı barmenler kapanın elinde kalıyor. Kalem'in barmeni Necati de bunlardan biri.

Barların başka bir kuralı da adamına göre hesap çıkarılması... Özellikle gelmeleri arzu edilen sanatçı, gazeteci, yazar çizerler için her meyhane yüzde 50'lere kadar varan indirim uyguluyor.

Bar konuşmalarını da hafife almak doğru değil. Örneğin "entel" grubun gözdesi Ece Bar'da Türkçe konuşmaları anlayabilmek için bir-iki yabancı dili öğrenmek, bu arada Türkçeyi de unutmak gerekiyor...

BİR TRAFİK KAZASI

Geçtiğimiz günlerde Maslak yolu üzerindeki çöp kavşağında bir araba kazası oldu. İki oto çarpıştı. Hasar fazla büyük değil. Can kaybı ve yaralanma yoktu. Kısacası küçük bir kazaydı. Hatta ülkemiz ölçülerine göre kaza bile denemeyecek ölçüde önemsiz sayılırdı. Fakat benim için özel bir önemi vardı. Çünkü çarpışan otolardan birinin direksiyonunda Beysun Gökçin oturuyordu.

Gökçin'le uzun süreden beri bir trafik kazasının peşine takılmak ve herkesin başma gelebilecek bu olayın gelişmesini yazmak istiyorduk. Bu röportaj için yapay bir kaza düzenlemeyi bile düşünmüştük. Sonunda fırsat ayağımıza gelmişti. Kazanın ilk dakikalarını tek başına geçiren Gökçin karakola girer girmez telefonla beni aradı. Buluştuk ve olayları sonuna kadar birlikte izledik.

Öykümüz içinde kazanın nasıl olduğu fazla önem taşımıyordu. Fakat bu yazının Gökçin'i savunmaya yönelik olmadığını belirtmek için baştan söylemekte yarar var: Gökçin kazada yüzde yüz suçluydu. Olayı kısaca özetlemek gerekirse, çöp kavşağında yavaşlayan Bayram Gür yönetimindeki Murat 131'e, kendi kullandığı Volkswagen ile arkadan bindirmişti.

Arabadan indiklerinde doğal olarak Bayram Gür sinirli, Beysun Gökçin mahçuptu. Konuşmaya fırsat kalmadan otoların çevresinde inanılmaz bir hızla, büyük bir kalabalık birikti. Gökçin'in suçlu olduğunu kabul etmesine karşın kalabalık ikiye ayrılmıştı. Bir kısmı Beysun'u diğerleri Gür'ü tutuyordu. 15 dakika kadar süren bu tartışma karşı yoldan geçmekte olan bir trafik ekip otosunun gelmesiyle kesildi.

Kazaya uğramış otolar, daha sonra gelecek olan bilirkişi ekibinin saptamaları için kaza yerinde bırakıldığından bir taksiyle ekip otosu izlenerek Çeliktepe karakoluna gidildi.

Karakolda ilk soruşturma kazanın nasıl olduğu üzerinde değil, kaza yerinin, karakolun sorumluluk bölgesine girip girmediği yolunda yapıldı. Haritalar çıkarılarak kaza yeri işaretlendi ve görüldü ki kaza Çeliktepe karakolu sınırlarına 20 metre kala (kilometre değil) olmuştu. Bu durumda sorumlu Maslak karakolu oluyordu.

Yeniden bir taksi tutularak Maslak karakoluna gidildi. Yine haritalar çıkarıldı ve bu kez kazanın sorumluluğu Maslak karakolunun üzerinde kaldı.

Karakol polislerinin ikinci uğraşı tarafları anlaştırmak yolunda gelişti. "En iyisi aranızda anlaşın, yoksa ananız ağlayacak" deniliyordu. "Alkol muayenesi yapılacaktı, bilirkişi gelecekti, ifadeler alınacaktı, mahkemeye gidilecekti" vb.

"Anaların ağlamaması" için bir çok küçük kaza bu noktada kapanıyor, taraflar bitmek bilmeyen formalitelere takılmamak için anlaşma yolunu seçiyorlardı. Fakat Beysun bile bile zor yolu seçti. Çünkü uzun zamandan beri peşinde koştuğumuz röportaj bu yolla yapılabilecekti.

*

Ben karakola vardığımda ifadeler alınıyordu. Beysun'un eline verilen ifadeyi ben de okudum ama doğrusunu söyleyeyim, Türkçe olmasma karşın anlayamadım. İşin ilginç yanı kendi anlattıklarını Beysun'un da anlamamasıydı. Çünkü ifadenin "ifadesi" epey bozuktu. Yine de altını imzaladı.

İkinci işlem alkol muayenesi idi. Gökçin ve Gür'ün sağ kollarına birer damga vuruldu. Bu damga ile alkol muayenesine gidilecekti. Damgayı kola vurmanın nedeni kazayı yapan kişinin yolda değişmesini önlemek içindi. Kısacası Beysun Gökçin ve Bayram Gür canlı evraklar durumuna getirilmişlerdi.

Alkol muayenesi Şişli Adliyesi'nde yapılıyordu. Adliyeye nasıl gidilecekti? Arabalar hâlâ kullanılamadığı için bir taksi tutuldu. Taksinin ön koltuğuna oturan polis memuru taksi tutulmasaydı iki sanığı adliyeye otobüsle götüreceğini söylüyordu. Bu yolculuğun parasını da kazayı yapanlar verecekti.Çünkü karakolda böyle bir ödenek yoktu.

*

Şişli Adliyesi'ndeki adli tıp odasmda işler çabuk bitti. Küçük bir el radyosu büyüklüğündeki aygıtın borusuna üfleyen Gökçin ve Gür'ün alkol almadıkları anlaşıldı. Birkaç saniye süren bu işlem için her iki taraftan da 1010'ar lira "alkol muayene ücreti" istendi. Bir sağlık görevlisi tarafından imzalanan evraklarla yeniden karakola dönüldü.

Bu işlem için gidiş-dönüş taksi paraları ve alkol muayene ücretleri olarak toplam 4520 lira ödenmiş, yolda 1.5 saat yitirilmişti. Alkol muayene aygıtının da 10 bin lira civarında olduğu sağlık görevlisi tarafından açıklanmıştı. Bunlardan her karakola bir tane verilmesi herhalde "fazla mantıklı olur" gerekçesiyle düşünülmüyordu.

*

Maslak karakolunda bu kez bilirkişi ekip otosu bekleniyordu. İki kazazedenin sabahtan beri birbirlerine yönelttikleri sinirli bakışlar, öğle saatlerine doğru, aynı yazgıyı paylaşmaktan ötürü dostluğa dönüşmüştü. Bir saat kadar süren bekleme sırasında dostluğu iyice ilerlettiler ve birbirlerine adres ve telefon numaralarım vererek yeniden görüşme isteklerini belirttiler.

Bilirkişi ekip otosu da bu sırada geldi. Yeniden kaza yerine gidildi. Kazanın nasıl olduğu bir kez daha anlattırıldı ve yine karakola dönüldü.

Bu kez bir polis memuru tarafından her iki tarafa da 1650'şer liralık peşin para cezası makbuzları yazıldı. Fakat paranın Şişli Adliyesi'ne yatırılması gerekiyordu. Her iki taraftan alınan kimliklerin makbuzlar getirilince geri verileceği söylendi.

Gökçin ve Gür yine bir taksi çevirip Şişli Adliyesi'nin yolunu tuttular. Fakat burada da para kabul edilmiyordu. Adliye görevlileri başka makbuzlar doldurarak tarafları Osmanbey Mal Müdürlüğü'ne gönderdiler. İkinci bir kimlik de adliyede alıkonuldu, parayı yatırıp makbuzu getirince kimlikleri geri alabileceklerdi.

İki kimliğine (ehliyet ve basın kartı) yasa koruyucuları tarafından el konulan Gökçin, Adliye ile Osmanbey Mal Müdürlüğü arasındaki yolda kimliksiz dolaşarak yasalara karşı çıkmak zorunda kaldı. Allahtan kapıda kimlik soran görevli anlayışlı davrandı. Üst kattaki Mal Müdürlüğü veznesinden yeniden başka kâğıtlar dolduruldu. Bu kâğıtlar iki müdürün imzası ile donandıktan sonra parayı vezneye yatırmak mümkün olabildi.

Böylece işlemler hemen hemen bitmiş oluyordu. Geriye bu makbuzu Adliye'ye götürüp basın kartmı, oradan alınacak makbuzu Maslak'a götürüp ehliyeti almak kalıyordu. Tüm bu işlemleri tamamlamış olarak Maslak karakolundan çıkarken saatlerimiz 16.30'u gösteriyordu. Saat 10.30'da meydana gelen kazadan bu yana koşturma ve bekleme ile geçen süre 6 saatti. Harcanan para toplamı ise (karşı tarafın masraflarını da Gökçin ödediği için) 11.320 lirayı bulmuştu.

O günden bu yana geçen sürede iki taraf da otolarım onarttı ve en akıllıca yolun polislerin baştan önerdiği anlaşma olduğu ortaya çıktı. Çünkü o günden bu yana her gün Maslak karakoluna gidip, bilirkişi raporunu sormayı alışkanlık haline getiren Gökçin'in yaptığı masraf, Bayram Gür'ün 15.000 lira kadar tutan onarım masrafını çoktan geride bırakmıştı. Üstelik Gökçin, Maslak karakoluna gidip gelmenin kendisinde bir tiryakilik haline gelmesinden de korkmaya başlamıştı.

Şaka ile karışık söylediğine göre "meydana geldiği sırada kurban vermeyen bu kazanın kurbanı olmak üzereydi."

YERLİ FİLM

Başbakan’ın damadı Asım Ekren'in başına devlet kuşu konduktan sonra kısmeti açıldı. Son olarak aldığı film önerisini gazetelerden okumuşsunuzdur. Bilmem kaç milyon lira ve başrol.

Neden olmasın? Asım Ekren’in ünlü jönlerimizden hiçbir farkı yok. Onun da diğerleri gibi iki eli, iki ayağı, iki gözü, bir ağzı ve bir burnu var. Zaten sinemamızda ünlü bir oyuncu olmak için aranan özellikler de bunlardan başka şeyler değil. Hatta Asım’ın fazlası var, eksiği yok. Çünkü ayrıca Başbakan’la akrabalığı var.

Senaryo yazarlarımız şimdiden Başbakan’ın damadına layık bir senaryo yazmak için kolları sıvamışlardır bile. Bir çoğunun neler yazacağını aşağı yukarı tahmin edebiliyorum. Ben de Asım Ekren’in oynayacağı film için bir senaryo yazmayı deneyeceğim. Eğer beğenirse film yapımcısına parasız vermeye hazırım. İşte senaryonun sinopsisi (öyküsü):

Asım küçük gece kulüplerinde, üçüncü sınıf gazinolarda bateri çalan fakir ve gözleri görmeyen bir gençtir. Fakat son derece iyi kalplidir. Geceleri bateri çalarak kazandığı para ile felçli annesine ve astımlı babasına bakmakta, kardeşlerini okutmaya çalışmaktadır. Bu arada, mahallenin bakkalı Murtaza Efendi’nin kızı Fikriye ile de flört etmekte, zaman zaman Rumelihisarı sırtlarında onunla dolaşmaya çıkmaktadır.

Bu gezintilerde Fikriye ile aralarında şöyle konuşmalar geçmektedir:

- Şu manzaranın güzelliğini görüyor musun Fikriye. Senin yanında ne kadar mutluyum bir bilsen.

- Ben de mutluyum Asım. Fakat sen kör değil misin? Manzarayı nasıl görüyorsun?

- Yerli filmde oynuyoruz Fikriye. Böyle mantıklı soruların ne anlamı var.

- Haklısın Asım, kusuruma bakma, zaten aşkın gözü kör değil mi? Ne fark eder ki.

Fonda "Aşkımız var ya" şarkısı çalınırken, Asım ile Fikriye birbirlerine doğru koşmaya başlarlar. Fikriye Asım’a doğru koşarken, Asım da

asırlık çam ağaçlarından birine koşar. Bir yandan da konuşur:

- Çok mutluyum Fikriye, bir gün değerim anlaşılacak ve dünyanın en büyük bateristi olacağım.

- İnşallah Asım. Ama şimdi biraz dikkat et. Birazdan kafan patlayacak. Çünkü çam ağacına bindirmak üzeresin.

Bu mutlu aşk böyle sahnelerle sürerken bir gün Asım'ın çalıştığı gece kulübüne fabrikatör Turgut Bey'in kızı Zeynep şımarık arkadaşlarıyla birlikte gelir ve dans etmeye başlar.

Allahtan Asım pistte meydana gelen olayları görmemekte, herkesin baterisini dinleyerek kendinden geçtiğini sanmaktadır.Gerçekten pistte herkes kendinden geçmiştir ama başka nedenlerle. Ne ki Asım bunları bilmez ve o gece sanatının doruğuna çıkarak nefis bir bateri solo yapar.

Zeynep şımarık arkadaşları arasından sıyrılarak dalgın bakışlarla Asım'ın solosunu dinler ve hayran kalır. Ayrılırken yanma gelerek konuşmaya başlar...

- Sizi tebrik ederim beyefendi. Benim adım Zeynep. Bateriyi adeta konuşturuyorsunuz.

- Ben sadece bateriyi konuşturmam, Zeynep Hanım, kendim de konuşurum.

- Ne kadar enteresan bir insansınız Asım Bey, hem bateri çalıyor, hem konuşuyorsunuz. Başka meziyetleriniz de var mı?

- Aynı zamanda yürür, yemek yer ve uyurum.

Zeynep Asım'ın bu özellikleri nedeniyle kendisine hemen oracıkta âşık olur. Ertesi gün meseleyi babasına açar. Babası Turgut Bey, Asım'ın nasıl biri olduğunu öğrenmek için adamlarına bir soruşturma yaptırır. Soruşturma sonucunda Asım'm mal varlığı ortaya çıkar; bir bateri, felçli bir anne, astımlı bir baba ve üç kardeş.

"Demek ki, kızı başıboş bırakınca ya davulcuya, ya zurnacıya varırmış" diye düşünerek kararını kızına bildirir.

- Sen bu sevdadan vazgeç kızım. Benim bateri çalan bir damadım olamaz, diye kestirip atar.

Bu sözleri duyar duymaz Zeynep hastalanır. Babası kızını dünyanın en

iyi doktorlarına götürürse de bir sonuç alamaz. Üzgün baba Zeynep'i biraz olsun neşelendirmek için bir gün ona ne istediğini sorar:

- Beni Asım'ın çalıştığı gazinoya götür baba, der kız; bateri dinlemek istiyorum.

Böylece gazinoya giderler. Gazinoya gelenleri görememesine karşın Asım sanki sevgilisinin kokusunu almıştır. O gece en acıklı bateri sololarını çalar ve Zeynep ansızın iyileşir.

Fabrikatör Turgut Bey sevincinden ne yapacağını bilemez: Kızma döner "Seni Asım'a veriyorum. Kör olması o kadar önemli değil. Politikaya atılırsa bakan bile olabilir" der.

O geceden sonra Zeynep ve Asım buluşmaya başlarlar. Fikriye ise her gün Rumelihisarı sırtlarında Asım'ı beklemeyi sürdürmektedir. Sabrının meyvelerini çabuk alır. Bu ıssız yerde uğradığı tecavüzden sonra nur topu gibi bir çocuğu olur.

Zeynep-Asım aşkı ise evliliğe dönüşmüştür. Kayınpederinden zengin olmanın yollarını öğrendikten sonra Asım'ın gözleri faltaşı gibi açılır ve dünyanın en açıkgöz adamı olur çıkar.

KONUT FONU’NDAN EV

Başbakan Turgut Özal ve Toplu Konut Fonu Başkanı Vahit Erdem, televizyonda gözlerimizin içine baka baka "isteyen herkesin birkaç yıl içinde" ev sahibi olabileceğini açıkladılar. Bunun nasıl gerçekleşeceğine dair bilgiler sundular...

Verdikleri bilgiler gazetelerde ayrıntılarıyla açıklandı. Ben bir kez daha yineleyeyim. Söylenenlere göre, işçilerden her ay "konut edindirme yardımı"adı altmda 3500’er lira kesilecek ve 36 ay (3 yıl) boyunca biriktirilecekti. 396.000 liraya ulaştıktan sonra ikinci bir biriktirme olayı başlayacaktı. Bu kez 144 ay (12 yıl) boyunca 2 milyon 304 bin lira daha biriktirilecekti. Böylece toplam 2.700.000 lirayı bulacaktı.

Yukardaki koşullar evi olanlar içindi. Başka bir deyişle acelesi olmayanlar için... Evi olmayanların ise acelesi var demekti. Daha kısa bir program düşünülmüştü. Bu kez sadece 18 ay para biriktirilecekti. Süre sonunda 126.000 liraya ulaşan birikimle ve ödenecek en yüksek faizle birlikte toplanan para 179.000 lirayı bulacaktı. Üstüne toplu konut kredisi de eklenince geriye bir tek sorun kalıyordu, bir ev bulmak, satın almak ve güle güle oturmak...

"Güle güle oturmak" deyince aklıma geldi... Ev peşinde koşan kişiler bu hesaplara gülüyorlar... Tabii gülerler... Dayalı döşeli katın anahtarını eline geçirince kim gülmez...

Şimdi şakayı bir yana bırakarak biraz ciddileşelim. Gerek Başbakan’ın gerek Toplu Konut Başkanı Vahit Erdem’in sözlerinde büyük bir gerçek payı var. Bu paralarla çok güzel bir konut edinilebiliyor. Hem de bugünkü enflasyon ve pahalılık ortamında bile...

Olay benim başımdan geçti...

Başbakanın açıklamasından sonra ev satışları yaptığım duyduğum bir firmanın telefonunu çevirdim. Karşıma çıkan görevli bayana isteğimi anlattım. Bir ev arıyordum, fakat olanaklarım sınırlıydı. Elimde peşin olarak sadece 126.000 lira vardı. Acaba bu parayla bir ev edinebilir miydim?

"Yüz yirmi altı bin" lafını duyan hanım hiç şaşırmadı.

- Gayet tabii edinebilirsiniz, dedi...

- Ev nerede?

- Nişantaşı’nda...

- Nişantaşı'nın neresinde? Sakın gecekondu falan olmasın...

- Yok efendim. Rumeli Caddesi üzerinde.

- Mükemmel... Tam istediğim gibi... Kaç odası var? Çok mu küçük?...

- Üç yatak odası, bir salon, salle a’manger, mutfak, banyo...

- Hanımefendi ben biraz kuşkulu bir tipimdir. Yerin altında falan olmasın?

- Hayır efendim yeraltında olur mu? Tam cadde üzerinde...

- Cadde üzerinde mi... Bakın kardeşim ben "yüz yirmi altı bin" dedim. Yüz yirmi altı milyon değil.

- Anladım. Bu parayla isterseniz evi dayayıp döşeyebiliriz bile...

- Döşeyebilir misiniz?

- Tabii. Mobilya bölümümüz var. Son derece sempatik şeyler. Salon takımı, mutfak eşyaları, yatak odası takımı. Hatta çocuğunuz için bir kaç oyuncak bile koyabiliriz evin içine.

- Aynı parayla?

- Evet, evet... Aynı parayla.

Kulaklarıma inanamıyordum ve eğer olsaydı eteklerimin zil çalacağına emindim. Artık ince eleyip sık dokumadım...

- Nasıl göreceğiz bu evi?.

- Buraya teşrif edeceksiniz... Beğenirseniz satış işlemini hemen yaparız.

Adresi aldım ve zaman geçirmeden yola çıktım. Evi aramadan önce gelecekteki mahallemi alıcı gözüyle dolaştım. Çevrede her şey vardı. Süpermarketler, son modayı yansıtan giysi mağazaları... Üstelik kentin en merkezî yerlerinden biriydi...

Sonra verilen adresi aramaya başladım ve buldum. Gerçekten güzel bir yapı... Girişi mermer... Altında bir oyuncakçı mağazası var ama bana

zararı yok... Girişi ayrı nasıl olsa...

Kapıcının zilini çaldım... Sallana sallana geldi, açtı... Satılık dairenin hangisi olduğunu sordum hemen...

Salak salak bakındı... Sonunda "Burada satılık daire yok hemşerim" dedi. Apartmana taşınır taşınmaz ilk işim, kat sahipleri toplantısında bu kapıcının işine son verdirmek olmalı... Apartmanda neler döndüğünden haberi yok... Kendisine biraz önce telefonla konuştuğum bayanın adını verince bile hatırlayamadı... Önce "burada öyle biri yok" dedi. Sonra nasılsa hatırlar gibi oldu... "Haaa dedi, sakın mağazada çalışıyor olmasın... Galiba orada böyle biri var..."

- Hangi mağazada?

- Alttaki oyuncakçı mağazasında...

Aradığım bayan gerçekten oradaydı. Devletin konut edindirme yardımıyla, hemen satın alabileceğim ev de mağazanın vitrininde duruyordu.

Not: Yukarıdaki öyküye inanmayanlar, Nişantaşı'ndaki oyuncakçı mağazalarını gezebilir ve devletin konut edindirme yardımının birkaç katına satılan oyuncak evleri görebilirler.

BABAM GELSE DİNLEMEM

İstanbul Anakent Belediye Başkanı Bedrettin Dalan, Boğaziçi'ndeki yalıların önüne kadar "tam-yol" gitmişken, son anda "iskele-alabanda" yaparak geniş bir "çark" çizdi ve bu manevrasıyla gazetecilerin aşırı ilgisine mazhar oldu.

Yola çıkarken "Karşıma babam çıksa yıkarım" diyen Dalan, hâlâ sözünden dönmüş değil. Kendisiyle röportaj yapmaya gidenlere aynı sözleri yineliyor, "Vallahi billahi babam gelse, dinlemem yıkarım" diyor.

"Babam gelse yıkarım"sözü aklıma bir mizah öyküsü tasarısı getirdi. Aşağıda yazılanların artık Bedrettin Dalan'la bir ilgisi yok. "Peki öyleyse neden yazdın" derseniz, "Esin geldi yazdım" diyebilirim. Her yazımızda art niyet arayanlar için bir kere daha yineleyeyim: Aşağıda okuyacağınız konuşma tamamen düş ürünü olup, gerçek kişi ve kuruluşlarla benzerlikler raslantısaldır.

- Efendim son durum hakkında ne diyorsunuz?

- Hiç dinlemem, babam gelse yıkarım.

- Gerçekten iyi olur... Halk denize giremiyor. Her taraf çirkin görüntülerle dolu.

- Dedim ya. Hiç dinlemem babam gelse yıkarım.

- Fakat bu yıkacağınız binaların sahipleri güçlü kişiler. Onlarla nasıl baş edeceksiniz?

- Bizde ayrımcılık yok. Dinlemem yıkarım. Babam karşıma çıksa yıkarım.

- Hiç korkmuyor musunuz?

- Biz eğer korksaydık bu işlerin başına gelmezdik. Benim hayatta korktuğum görülmemiştir. Çünkü ben babam gelse dinlemem, yıkarım.

- Çok güzel. Peki işe nereden başlayacaksınız.

- İşe her yerden başlanabilir. Önüme neresi gelirse. Mesela babam önüme gelse yıkarım.

- Bu gidişle adınız altın harflerle tarihe yazılacak. Kentin tüm güzellikleri birkaç kişinin elindeydi çünkü. Şimdi herkes yararlanabilecek.

- Herkes yararlanmalı ve babam gelse halkın yararlanmasına engel olmamalı. Dinlemem çünkü.

- Peki efendim, işe nereden başlayacaksınız. Örneğin nereleri yıkacaksınız.

- Hiçbir yeri.

- Nasıl olur? Biraz önce "babam gelse yıkarım" diyordunuz.

- Şimdi bunun aksini mi söyledim? Yine söylüyorum. İsterseniz bir kere daha söyleyeyim: Babam gelsin yıkarım, hiç dinlemem.

- O zaman "Hiçbir yeri yıkmayacağım" demek ne demek oluyor?

- Gayet açık. "Hiçbir yeri yıkmayacağım" demek oluyor.

- Şimdi efendim isterseniz baştan başlayalım. Ben anlayamadım galiba. Siz karşınıza çıkacak engeller konusunda ne diyorsunuz? Bir kere daha tekrarlar mısınız?

- Tabii. Son derece kararlıyım diyorum. Çünkü bu memleket böyle böyle bu hale geldi. Önce karar vermeli. Sonra hiç kimsenin gözünün yaşına bakmadan uygulanmalı. Hatta adamın karşısına babası gelse gözünün yaşına bakmamalı.

- Buraya kadar tamam. Kararlı olduğunuz anlaşılıyor. Peki nerelerin yıkılacağına da karar verdiniz mi?

- Gayet tabii. İcap eden yerler yıkılacak. Geriye kalan yerler yıkılmayacak. Bu kadar basit.

- Peki icap eden yerler nereleri, öğrenebilir miyiz?

- Öğrenebilirsiniz. Hiçbir yer.

- Yıkılmayacak yerler nereleri?

- Her yer.

- Peki babanız gelse yıkacağınız nereleri?

- Onu babam geldiği zaman düşüneceğim.

- Babanız ne zaman geliyor?

- Hiçbir zaman.

- Neden?

- Çünkü babam sizlere ömür.

- Siz bu kadar zamandır gerçek babanızdan mı bahsediyordunuz?

- Kardeşim biz Türkçe konuşmuyor muyuz? Babam gelse ne demek bana söyler misiniz?

- Babam gelse demek?. Yani karşıma kim çıkarsa demek değil mi?

- Öyle olsaydı, ben size "karşıma kim çıkarsa" derdim. Oysa ben ne dedim? "Babam gelse" dedim. Öyle değil mi?

- Babanız gelmeyeceğine göre.

- O zaman gayet açık. Bir yeri yıkmama gerek kalmıyor. Mantıklı değil mi?

- Oldukça mantıklı.

- Sevgili kardeşim bakın. Biz bu işe başımızı koyduk. Her sözümüz senettir. Biz "Babamız gelse yıkarız" dediğimiz zaman bunu başka taraflara çekip, öyle mi, böyle mi, diye düşünmeye gerek yoktur. Neden? Çünkü bizim lafımız senet, sözümüz tapudur. Siz bana babamı getirin, hemen yıkayım.

TOMRİS UYAR'I AYI ISIRINCA NELER OLDU?

Tanınmış kadın yazarlarımızdan Tomris Uyar, Değirmendere yakınlarındaki Mangal Restaurant’ta bir duble rakının eşliğinde "kendi pişirdiği" pirzolaları yiyerek bir temmuz akşamüstünün tadını çıkarıyordu.

Lokanta sahibi ilgi çekmek için kendi büyüttüğü bir dişi ayıyı, lokantanın girişinde yarı açık bir kafese koymuştu. Ayıcık, gerçekten ilgi çekiyor ve lokantaya epey müşteri topluyordu. Çünkü son derece sevimli bir ayıydı Nilgün (Bu ad, sevimli hayvana Tomris Uyar’ı ısırdıktan sonra yazarın arkadaşları tarafından kondu).

Söylediğine göre, Tomris Uyar’ı bir ara "şeytan dürttü." Pirzolaların başından ayrılarak kafesin yanına gitti ve ayının ayakları altında bir bira şişesinden arta kalmış cam kırıkları olduğunu gördü. Bir tedbirsizlik yaptı, hayvanın ayağına batmasın diye kafesin içine eğilerek cam kırıklarını toplamaya kalktı.

İşte, ne olduysa o sırada oldu... Ayının, Tomris Uyar’m bacağını kaptığı gibi tüm dişlerini baldırına saplaması bir oldu. Sonradan yapılan ölçmelere göre, sivri dişler, bacağına 1,5 santim kadar saplandı.

*

Uyar, işin buraya kadar olan bölümü için pek olağan olmamasına karşın,"Bunlar olağan şeyler" diyor ve ekliyor: "Sonradan neler olduğunu öğrenince, ayı ısırmasının pek önemli bir şey olmadığım anlayacaksın."

Ayı ısırınca ne yapılacağım Tomris Uyar bilmiyordu. Arkadaşları da bilemediler. Çünkü o güne kadar "bir ayı" tarafından ısırılmadıklarını sanıyorlardı. Sonunda tentürdiyotla pansuman yapıldı, yaranın üstü sarıldı ve olay kapanmış göründü.

Akşamüstü, rakısının bütün tadını kaçıran bu olay üzerine Uyar ve arkadaşları, tası tarağı toplayıp İstanbul’a döndüler. Ertesi gün de, ayının memeli bir hayvan olduğu, kuduz olabileceği, dolayısıyla kuduz iğnesi olması gerektiği ortaya çıktı. Uyar, hemen bir kuduz teşhis ve tedavi merkezine başvurarak aşı olmak istediğini söyledi.

Tedavi merkezindeki görevli doktor hanım, bir raslantı sonucu yazarın hayranı çıktı ve hangi nedenle aşı yaptırmaya geldiğini öğrenince, ”Bu işten vazgeçin" diye uyararak şu bilgileri verdi:

"Kuduz aşısı bayattı. Kuduz iğnelerine güvenmektense ayıya güvenmek daha akılcı bir yoldu. Çünkü eğer iğne olursa, kuduz mikrobundan ölmese bile, kuduz aşısından ölebilirdi. Bu yüzden ısırılan zenginler, Avrupa ve Amerika’dan gerçek kuduz aşılan getirtiyorlardı. Ülkeye hatırı sayılır bir kuduz aşısı ithalatı yapılıyordu."

Tomris Uyar, ne yapması gerektiğini bilemedi. Doktor, bunun da yolunu gösterdi: "On gün bekleyin", dedi, "bu arada ayıyı sık sık kontrole gidin. Eğer hastalanır ve ölürse, o zaman dışardan aşı getirip yaptırabilirsiniz. Bir şey olmazsa kuduz değil demektir. Aşıya gerek kalmaz."

Bu sözler üzerine tahmin edebileceği gibi, yazarımız Mangal Restaurant’ın sürekli müşterileri arasına karıştı. Her gün değilse bile iki günde bir gidip "ayısını" seyrediyordu. Hatta yanında edebiyatçı dostlarını da götürüp kendisini ısıran ayıyı seyrettiriyordu. Lokantanın işleri epey düzelmişti. İşte bu sırada yukanda sözünü ettiğimiz ad koyma olayı gerçekleşti ve özel bir nedenden dolayı Uyar’ı ısıran ayıya "Nilgün" adı kondu.

Ve 10 gün sonra Nilgün’ün her zamanki tatlılığı ve neşesi içinde yaşamayı sürdürdüğünü görünce, Tomris Uyar, rahat bir nefes alabildi.

Fakat ayı ısırması olayı başka yönleriyle de ilginç gelişmelere yol açmıştı. Örneğin Tomris Uyar, bu olayı anlatırken konuşmasına genellikle şöyle başlıyordu:

"Bilin bakalım, beni ne ısırdı?"

Doğal olarak kimsenin akima ayı gelmiyordu. Merakların doruk noktasına ulaştığı sırada yazar, işi açıklıyordu:

"Bir ayı ısırdı" deyince, birçok kişinin ilk tepkisi "Kim bu ayı?" oluyordu. Uyar’ı ısıran ayının gerçek bir ayı olabileceği kolay kolay kimsenin aklına gelmiyordu. Bu türden aldığı yanıtların bolluğu karşısında yazar, ülkemizde birçok insanın, birçok insana "ayı" gözüyle baktığını anladı.

Olayı dinleyen iki kadının tepkisiyse, "Bu mevsimde mi?" diye sormak olmuştu. Uyar, bu soru şeklindeki yanıt karşısında ayı ısırmasının bir

de mevsimi olduğu kuşkusuna kapıldı. "Ayı ısırması nasıl oluyor?" gibi sorularla da karşılaşan Uyar, insanlarımızın hiç düşünmeden konuşmaya çalıştıklarını bir kez daha öğrendi.

Bu arada, eğer kudurursa ısıracaklarının listesini de yaptı ve şaşırarak gördü ki, bu liste fazla kabarık değildi. Her şeye karşın insanların büyük çoğunluğunu hâlâ sevdiğini gören yazar, bu işe epey sevindi.

Ayı ısırmasının bu türden bilgiler vermesinin yanı sıra, en büyük faydasını, Değirmendere'deki Mangal Restaurant gördü. Birçok yazar,çizer ve sanatçı, şimdi Tomris Uyar'ı ısıran ayıyı görmek için lokantanın müşterileri araşma girdiler...

SÜMERBANK MEYDAN SAVAŞI

Hayvan derisinden yapılmış bir ayakkabı, neredeyse canlı bir hayvan fiyatına satılmaya başlanınca, televizyondaki Sümerbank reklamı oldukça ilgi çekti. Nasıl çekmesindi ki?

İnandırıcı bir ses tonuyla konuşan manken, güzel bir ayakkabının tabanına vurarak "Bu ayakkabı alınır" diyordu. Başka şeyler de söylüyordu: Örneğin "Şimdi alın, hesaplı alın..." diyor ve inanılmaz rakamlar sıralıyordu. Böylece ayakkabı fiyatları karşısında yürümesini şaşırmış halkımıza,piyasa değerinin çok altında ayakkabı sahibi olma umudu dağıtıyordu...

O hızla Sümerbank mağazalarına koşanları, kapılara asılmış afişler karşılıyordu: "Derisi deri... Köselesi kösele... Tahta yok... Mukavva yok... Yumuşak... Esnek...", "Çağdaş çizgi...", "Bu ayakkabı alınır...", "Bir çift, bir çift daha..."

Neden olmasın? Yollar yürüyerek aşınmazdı, ama ayakkabılar aşınırdı. Bir çift de alınırdı,iki çift de...

Vitrindeki fiyatlar gerçekten çekiciydi: 9.800 TL, 10.500 TL, en kabadayısı 11.900 TL.

İki öğle yemeğini sandviçle geçiştiren birinin arttırabileceği bir miktardı bu. Gerçekten "Bu ayakkabı alınırdı..."

Yukarıdaki nedenlerle hafta başından itibaren binlerce kişi Sümerbank mağazalarına hücum etti. Ben de hafta sonunda Bahçekapı'daki Sümerbank mağazasındaydım.

İçerisi biraz tuhaftı... Reklamlardaki Sümerbank'a pek benzemiyordu. Her yer yine afişlerle, ayakkabı fotoğrafları ile doluydu... Üstelik bunlarda da "tahta yok, mukavva yok"tu ama ortalıkta ayakkabı da yoktu...

Sora sora Bağdat'ın bulunabileceğine inanmış halkımız, yine aynı yönteme başvuruyor, sora sora ayakkabı bölümünü buluyordu. Fakat görünürdeki ayakkabıların tümü, ucuz ayakkabı peşinde koşan gariban vatandaşların ayaklarındaki kendi ayakkabılarıydı. Pırıl pırıl afişlerdeki "derisi deri, köselesi kösele..."ayakkabılar dediğimiz gibi ortada yoktu...

Aslında bir yerlerde oldukları sonunda anlaşıldı. Fakat kalabalık yüzünden oraya ulaşmanın pek olanağı yoktu...

Sıra sıra kutular dizilmiş bir bölümün önündeki tezgâh anababa günüydü. Herkes birbirini ezerek buraya doğru yaklaşmaya çabalıyor, tezgâha ulaştıktan sonra da oradan ayrılmak bilmiyordu...

Acaba neden takılıyorlardı? Ayakkabı almak bu kadar zor muydu? Uzun çabalar sonucu, tezgâha ulaştıktan sonra orada neden bu kadar uzun süre kalındığını anlar gibi oldum...

Tezgâhın üstü karma karışık ayakkabılarla doluydu. Buraya ulaşanlar bir ayakkabı dağının arasından çıkardıklarını eline alıyor, inceliyor, beğenmediğini yerine koyuyor, beğendikten sonra ise apışıp kalıyordu. Çünkü bu kez ortalıkta beğenisini belirtebileceği bir kimse yoktu.

Arada sırada biri görünüyordu, ama bu adam tezgâhtar mıydı, yoksa oradan gelip geçen rastgele bir vatandaş mıydı, belli değildi. Genellikle elleri belinde, duvardaki bir noktaya sabit bakışlarla bakıyor, sonra arkasını dönüp başka bir noktayı incelemeye koyuluyordu. Canı istediği sıralarda da kaynaşan kalabalığa dönüp, kızgın bakışlarla ne istediklerini soruyordu. Büyük bir olasılıkla tezgâhtar bu kişiydi...

Ne ki, tezgâhtar bile olsa sadece iki kulağı, iki eli ve iki ayağı vardı. Her kafadan çıkan bu kadar sesi duyamıyor, istenen pabuçları getiremiyor, getirse bile birinin istediğini, diğerine veriyordu. Sadece bu kadarla kalsa iyi... Aranan ayakkabı da çoğunlukla bulunamıyordu.

Örneğin siz bir ayakkabı beğeniyordunuz. Bunun sizin ayak numaranıza uyanı bitmiş oluyordu. Numarası tutsa, rengi tutmuyor, rengi tutsa şekli tutmuyordu vs. Her şeyi tutsa, ayağa geçirerek denemesi vardı. Denemek için geriye çekilenler bir daha geriye dönemeyecekleri için "uysa da uymasa da" kaderine razı oluyordu.

Bu hengamede değişik numaralı pabuçları alıp sıradan çıkan (tabii bir daha dönemeyen), hatta biri başka, diğeri başka renk bir çift pabuca sarılıp, yaptığı yanlışlığı ancak kasanın önünde fark edenler bile oluyordu...

Bu nasıl mağazaydı? Yoksa burası Sümerbank değil de Sümerler zamanından kalma bir yer miydi? Örneğin diğer görevliler neredeydi? Neden bu hücumun karşısma bir tek tezgâhtar konulmuştu... Çevreye bakılınca, bunun nedenleri de anlaşılıyordu. Diğer görevlilerin işleri vardı, mağazanın in-cin top oynayan bölümlerinde sinek avlamakla

meşguldüler.

Allah’tan bizim halkımız fedakârdı, acılara katlanmasını biliyordu. Bahçekapı alanında cereyan eden bu meydan savaşını alnının akıyla verip, "ne şehit ne de gazi" olmadan bir çift ayakkabıyı tezgâhtarın elinden kurtarabilenler de çıkıyordu...

Bu şanslı (!) kişilerin işi de hemen bitmiş sayılmıyordu... Ama fark etmezdi. Burası Sümerbank’tı... Nasıl olsa kapıya ulaşana kadar "işi bitirilirdi..." Hatta anasından emdiği süt bile burnundan getirilirdi.

Ayakkabılarım seçebilenler, başka bir tarafta bulunan fiş bölümünün önüne geliyorlardı. Buradaki kalabalık da bir öncekini aratmıyordu, ama hiç olmazsa bağırıp, çağırma yoktu. Sıraya giriliyor, sıranız gelince makbuzunuz kesiliyordu...

Makbuz yazılmasıyla da iş bitmiyordu. Bundan sonra yine başka bir yerde bulunan kasanın önünde sıraya giriliyordu. Para ödendikten sonra bu kuyruktan da çıkılıyor, son olarak ayakkabıyı yeniden ele geçirmek için paket kuyruğunda sıraya giriliyordu...

İşte ancak bu noktadan sonra "fiyatı ehven, derisi deri, köselesi kösele" bir ayakkabıya sahip olunabiliyordu...

Evet... "Bu ayakkabı alınır..."dı ama işte böyle alınırdı... Biraz para ve küçük bir meydan savaşı verilerek...

Not: Amacım bir devlet kuruluşu olan Sümerbank’ı karalamak ve özel teşebbüsün bol gülücüklü, "buyrun efendim, ne arzu etmiştiniz"li mağazalarına puan kazandırmak değil. Sadece şunu merak ediyordum: Neden hâlâ Nasreddin Hoca’lıktan kurtulamıyoruz. Mağaza var, müşteri var, ayakkabı var, fiyatı da ucuz... Neden bu ayakkabıları insan gibi alıp satamıyoruz. Kısacası neden bunca şeker, un ve yağ bolluğuna karşın doğru dürüst helva yapıp yiyemiyoruz.

"DEVE"Lİ KONUŞMA

Amerika seferinde yurda avdet eden Başbakan Turgut Özal için deve kurban edilmedi, ama o kadar çok deve sözü edildi ki, bu mübarek (!) hayvan, hemen hemen en güncel konu oldu...

Güncel bir konu olması nedeniyle develerle ilgili bir röportaj yapmaya karar verdim. İşin içine biraz girince gördüm ki, deve konusu ülkemizde sanıldığı kadar bilinen bir konu değil... Kime "deve" dedimse üstüne alındı. Hiç kimsenin aklına deve ile ilgili bir bilgi gelmedi. Sadece bir iki kişi "devenin hamuduyla yendiğini" duymuştu. O kadar...

Bu kez "hamud" nedir, diye araştırdım: Devenin sırtına oturmak için yerleştirilen bir tür eğermiş... İşte ülkemizde deve konusunda en iyi bilinen şey, devenin hamudu ile birlikte yenildiğiydi.

Ansiklopedilere baktım. Atalarımız "Tive" diyorlarmış bu hayvana. Tek ve iki hörgüçlüleri var. Son derece dayanıklı ve ekonomik bir hayvan. Ne ki, artık çağdışı sayılıyor. Ünlü dayanıklılığından bile yararlanılmıyor pek. Sadece güreşiyor ve büyük günlerde kurban olarak kesilmeye yarıyor.

Araştırmama devam ettimse de herkes Turgut Özal'ın peşinde olduğu için ortalıkta kimseyi bulamadım. Bir tek ayrıcası dışında... Gülhane Parkı'ındaki deve Hamza tel örgülü barınağının üstündeki "C. Dromedarius" yazısının önünde tehlikeden uzak geviş getiriyordu. Sonunda konuşmaya karar verdim. Hemen "Deveyle konuşulur mu" demeyin. Biz deveyle konuşan bir ulusuz... Bunu kanıtlayan bir çok örnek var: Örneğin "Deveye sormuşlar, boynun neden eğri diye... Nerem doğru ki" demiş vb.

Gelelim deveyle yaptığımız konuşmaya:

- Sayın deve, Turgut Ozal'ın yurdumuza gelişi nedeniyle hemcinsleriniz büyük bir tehlike atlattı. Siz kafesinizin üstündeki Latince sözcüklerden dolayı bü tehlikeyi ucuz atlattınız. Geleceği garanti bir deve olarak görüşleriniz nelerdir?

- Sayın Özal için birkaç devenin lafı mı olur... Alt tarafı atla, deve değil ya...

- Bana kalırsa alt tarafı at değilse bile deve. Nesliniz yok olabilir.

- Başbakanınız uğruna neler feda edildi. Bizim neslimizden birkaç devenin eksilmesi, devede kulak bile sayılmaz... Bana kalırsa Özal sayesinde bizim değil, sizin nesliniz yok olabilir.

- Sizin ağzınızdan laf almak deveye hendek atlatmaktan daha zor... Biraz açıklar mısınız bu söylediklerinizi?

- Daha ne diyeyim? Ülkede bir çok şey deve oluyor. Millet malı deve yüküyle götürüyor...

- Peki bu işlerin sonu ne olacak sizce?

- Ne demişler: "Deveyi yardan uçuran bir tutam ot." Sizin ülkenizde bu tür işlerin hesabı hep sorulur, ama iş işten geçtikten sonra... Yakında mezarlarını İmralı'dan getireceğiniz kişiler var... Onlar da bir zamanlar böyle görkemli törenlerle karşılanmışlardı. Kaç arkadaşımız bu uğurda kurban edilmişti...

- Gelelim sizin özel meselelerinize...

- Benim özel meselem yok, ama sizin Özal meseleniz var.

- Yani Gülhane Parkı'nda işler nasıl demek istiyorum? Örneğin yemeklerden memnun musunuz?

- Yok canım, hepsi deve hamuru gibi şeyler. Ama buna da şükür. Sizin şuranızda bunu da bulamayanlar var.

- Peki siz Özal'ı mı daha çok seviyorsunuz, yoksa Demirel'i mi?

- Vaktiyle bizim bir arkadaşımıza sormuşlar: "İnişi mi seversiniz, yokuşu mu?" diye... O da "Yahu bunun düzü yok mu?" demiş. Sizinki de o hesap. Ne diyeyim.

- Son olarak sayın deve, Rabıta olayına ne diyorsunuz?

- Allah Allah ne rabıtası var bu işin develerle?

- Belki vardır diye düşünüyorum. Çünkü hangi taşı kaldırsanız altından Rabıta çıkıyor.

KÖFTE-
EKMEKTEN AMERİKAN KÖFTESİNE

ABD patentli "McDonald’s" hamburger lokantasının açılışı Taksim’in göbeğinde "üç gün, üç gece" sürdü. Ünlü hamburgerler,birinci gün basın mensuplarına, ikinci gün iş çevrelerine, üçüncü gün de İstanbul sosyetesine sunuldu. Bu üç gün boyunca,’Taksim’de otobüs beklemekte olan "köfte-ekmek" müşterileri ise, lokantanın ışıklı pencerelerine yapışmış olarak, minik bir gecekondu görünümündeki 3 katlı "Big-Mac’ların hatırlı çağrılıların midelerine doğru uzanan yolculuklarını yutkunarak izlediler.

McDonald’s lokantasının katı kuralları vardı. Lokantanın sahibi Hamburger Üniversitesi mezunu "hamburgerolog" Ali Vardar bu kuralları şöyle açıkladı: "Kalite, hızlı servis ve temizlik."

"Kalite"den anlaşılan şuydu: McDonald’s hamburgerlerinin birbirinden hiçbir farkı olmazdı. New York’ta yiyeceğiniz bir hamburger ile İstanbul’da yiyeceğiniz arasında malzemesinden, pişirilmesine kadar her şeyi aynıydı. Pişirme işlemi elektronik aygıtlarla yapıldığından "az pişmiş" veya "çok pişmiş" gibi tartışmalara açık değildi bu yiyecekler. Belki elektrik kesilmelerinden dolayı hiç pişmemeleri tehlikesi vardı... O kadar... Elektronik beyinlerin pişirdiği hamburgerler sıcak bantlar üzerinde en fazla on dakika bekliyor, bu süre içinde bir müşteri çıkmazsa, çöp sepetini boyluyordu.

"Hızlı servis", adı üstünde "hızlı servis" anlamına geliyordu. Lokantanın kapısından giren bir müşterinin eline en geç üç dakika içinde tepsisi verilmeliydi. Amerikan yaşamında büyük önemi olan zamana yerilen değeri gösteriyordu bu kural. Bizde ise ne anlama geldiği pek bilinmiyordu.

Üçüncü kural "temizlik"ti. Boğazdan geçen her lokmanın sizden önce hiçbir insan eli ile temas etmemiş olduğundan emindiniz. Hatta müşterinin kendi elinin bile değmemesi için karton kutulara konarak sunuluyordu yiyecekler. Bize en ters gelen kural da buydu. Çünkü bizde satıcılar yiyecekleri istedikleri gibi eller, sonra sizin elinize tutuştururken bir kâğıda sararak verirlerdi.

Kurallar bunlardı, ama burası da İstanbul’du. Açılışın üçüncü gününde çağrılı olan İstanbul sosyetesi az kalsın hamburgerlerinin yanında buzlu koka-kolalarını içemeyeceklerdi. Çünkü sular kesilmiş ve buz

üretimi tehlikeye girmişti. Buzsuz koka-kola sunmak ise "McDonald's anayasasını tağyir, tebdil ve ilgaya teşebbüs etmek" anlamına geliyordu ki, bizim ünlü 146. maddemizden bile daha kesin olarak yasaktı. Allahtan lokantayı dolduran hamburgerologlar bir su şirketinden tankerle su getirtmeyi akıl ettiler de ilk geceden "anayasa ihlali" önlenmiş oldu.

En görkemli açılış üçüncü gece İstanbul Belediye Başkanı Bedrettin Dalan'ın teşrifi ile yapıldı. Dalan bütün gün İstanbul'un sorunlarıyla haşır-neşir olmuş şekilde, yorgun argın McDonald'sa girince, eline tutuşturulan mikrofondan "McDonald-Douglas"ı açma şerefini bana verdikleri için..." türünden bir konuşmaya girişti ve hemen etraftan uyarıldı. Çünkü "McDonald-Douglas" ünlü bir uçak şirketinin adıydı ve hamburger konusuyla hiç alakası yoktu.

Daha sonra hamburger lokantasının elektronik beyinleri işlemeye ve birbiri ardına iki katlı "Big Mac-Büyük Mac"lar üretmeye başladı. Bunlar ilk Bedrettin Dalan'a sunuldu. O gün Haliç'te yaptığı gezintide "İki yıl sonra Haliç'e ilk dalan ben olacağım" diyerek görevi uğruna yaşamını bile tehlikeye atmaktan çekinmediğini kanıtlayan Dalan, nedense hamburgeri yemekte epey çekingen davrandı.

Bunun nedeni daha sonra anlaşıldı. Belediye Başkanımız o gece başka bir yemeğe çağrılı olduğu için karnını doyurmak istemiyordu. Fotoğrafçılara poz vermek için bir lokma ısırmakla yetindi. Bu arada nasıl oldu da ağzının yırtılmadığına herkes şaşırdı. Büyük bir olasılıkla da sonradan hamburgerini yemediğine pişman oldu. Çünkü o gece çağrılı olduğu yemeğe gitmek yerine, Başbakan Turgut Özal'la Harbiye Orduevi'nde bir odaya kapandığı ve ara seçimlerden sonra "ya ben, ya diğerleri" dediği için yemek yerine biraz "papara" yediği öğrenildi.

Politikayı bırakıp biz yine konumuza dönelim: İstanbul'a yeni bir yemek yeme anlayışı (arkanızdan atlı kovalıyormuş gibi...) getirdiği ileri sürülen hamburger lokantası sadece büyükleri değil, küçükleri de, hatta daha anne kucağında dolaşan bebekleri bile hedef alıyordu. Bunun için oturaklı bebek iskemleleri hazırlanmıştı. Anlaşılan anasının karnından çıkar çıkmaz "Big Mac"lar ile beslenmeye başlayacak olan bu küçükler sayesinde "damarlarında koka-kola dolaşan" yeni bir Türk nesli ortaya çıkacaktı.

Sonunda Amerikan köftesi bütün kurallarıyla ülkemize yerleşti ve bu kuralların hiçbirine kulak asmayan "köfte-ekmekçilerin" ayağına bir çelme daha takılmış oldu.

BU NE GÜZELLİK

Son yıllarda garip bir anlayış egemen oldu: Güzellik yarışmalarında kültür ve eğitim ön plana çıktı. Doğallıkla kültürlü olmak kötü bir şey değil, tersine son derece olumlu bir unsur. Ne ki, söz konusu olan bir güzellik yarışması ise, asıl olan güzelliktir gibi geliyor bana. Bilmem yanılıyor muyum? Bulvar gazetesinin düzenlediği Türkiye Güzellik Yarışması'na katılan kızlarımız son derece iyi eğitilmişler. Hazırlanan tanıtma broşürü, ancak bir üniversitenin yıllığında yer alabilecek türden bilgilerle dolu. Yalnız bu yarışmaya neden "güzellik yarışması" dendiği açıklanmıyor...

Genç kızlarımızın hemen hepsi başarılı öğrenciler. Dersleri son derece iyi. Bu durumda jüri üyeleri arasında hiçbir ünivesite hocasının bulunmaması yadırgandı. Hazır bu kadar başarılı öğrenci bir araya gelmişken,hemen oracıkta çocuklarm sınavlarını yapar, notlarını verirlerdi. Yarışmacılar da gidecekleri ülkelerde masterlarını, doktoralarını tamamlayıp dönerlerdi.

Yarışmada üzerinde durulan başka bir konu ise, kızların namus "durum-vaziyetleri" idi. Yarışmacıların "medeni" durumlarım saptamak amacıyla nüfus memurlarından sıkı bir araştırma yapılmıştı.

Yarışmadan önce verilen kokteylde, Bulvar gazetesinin, "milliyetçi ve muhafazakâr" Tercüman gazetesinin yan organı olmasından kuşkulanarak, konuyu Tercüman'ın başyazarı veBulvar'ın imtiyaz sahibi Nazlı Ilıcak'a sordum: "Acaba konu, muhafazakârlık açısından mı ele alınmıştı?"

Nazlı hanım, "Hayır," dedi ve devam etti: "Geçen yıllarda ağzımız yandı. Kimi seçsek dul çıkıyordu. (Örnekler: Hülya Avşar, Sibel Turnagöl...) Halbuki yarışmanın koşullarından biri, kızların hiç evlenmemiş olmasıydı. Onun için sıkı tuttuk."

Yeri gelmişken Nazlı Hanım'a şu soruyu da sormadan edemedim ve galiba biraz ayıp ettim:

"Siz bir yandan milliyetçi ve muhafazakâr bir gazetede başyazı yazıyorsunuz, diğer yandan başka bir gazetede baldır bacak işleriyle uğraşıyorsunuz. Biraz garip olmuyor mu?

Olmuyormuş. Açıklaması şöyle: "Bizim milliyetçiliğimiz ve muhafakârlığımız o anlamda değil." Konumuz bu olmadığı için işi

uzatmadık.

Şimdi gelelim yarışmaya: Jüri üyeleri arasında Cüneyt Gökçer (tiyatro sanatçısı), Dr. Erdoğan Konuk (estetikçi), Erkan Özerman (menajer), Günseli Başar (Avrupa güzeli), Hülya Koçyiğit (sinema oyuncusu), Nejat Eczacıbaşı (işadamı ve sanatsever), Yıldırım Mayruk (terzi) ve Dr. Yıldırım Aktuna (psikiyatrist) gibi kişiler vardı.

Diğerleri kolayca anlaşılıyordu, ama Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi Başhekimi Yıldırım Aktuna'nın jüride ne aradığı ilk bakışta anlaşılmıyordu. Fakat yarışmacılar ortaya çıktıktan sonra onun da işlevi ortaya çıktı. Bu kültürlü kızlar arasında birini "güzel" diye seçmek oldukça zor bir işti. Herhalde bazı jüri üyelerinin sinirlerinin bozulabileceği hesaplanmış, Yıldırım Aktuna, aklını oynatmak üzere olanlara anında müdahale etmek için çağrılmıştı.

Güzeller topluca geçtikten ve sahne arkasında kaybolduktan sonra bazı seyirciler yanılgıya düştüler. Acaba bu bir ön gösteri miydi? Güzeller sonra mı geçeceklerdi? Hatta "şimdi güzeller gelecek" diye bekleyenler bile çıktı (Bunlardan biri de benim). Ne ki, yanıldılar. Çünkü ön gösteri sandıkları, gerçek güzellerin gösterisiydi.

Sıra mayolu geçişe gelince, dünyanın dört bir yanma gönderilecek kızlarımızın, yurtdışında, ekonomik durumumuz hakkında yanlış bir izlenim yaratacakları düşünüldü. Türkiye'yi iyi tanımayanlar, ülkemizin bir bolluk içinde (gıda açısından) olduğunu sanabilirlerdi. Allahtan jüri üyeleri (Dr.Yıldırım Aktuna'nın da çabalarıyla) titiz bir seçim yaptılar ve 14 genç kızın 7'sini eleyerek, Maksim Gazinosu'nun görkemli sahnesini çökmekten kurtardılar.

Seçilen 7 genç kızımız, görece zayıf sayılıyorlardı ama kültür durumları şimdi daha da kuvvetlenmişti.

İlk elemeyi kazananlar bir tur daha atladılar ve sunucu Orhan Ayhan'ın sorduğu soruları yanıtlayarak seyircileri kültüre doydurdular.

Örneğin Şebnem Dinçgör, "mikrofonla ilk defa o gün konuşuyordu." (Benim tahminime göre insanlık tarihinde bile mikrofonla ilk defa o gün konuşuluyordu). Yelda Kayserilioğlu, çok iyi yemek pişiriyordu.

- Nasıl yapıyordu yemekleri?

- Ne yönden?

- Pişirmek yönünden.

- Vallahi bilmiyordu. Ama çok lezzetli yapıyordu. "Zor anlarda az ölçüyle pişirebiliyordu.”

Nil Dinç, neden sarışındı? (Orhan Ayhan’ın sorusu.) "Çünkü annesi eskiden Almandı." Diş hekimliği okuyordu... Dişleri bozuktu, ama dişçiye gitmeye korkuyordu, vb.

Gaye Esin, İngilizce ve Arapça biliyordu. Bu yüzden olacak, Türkçesi biraz zayıf kalmıştı. "Operayı hobi olarak seyrediyordu." (Kimbilir nasıl başarıyordu bu işi?) Buket Işıl’ın diğerlerine eklenen bir yeteneği, hamurdan çiçekler yapmasıydı. Büyük olasılıkla bu çiçekleri daha sonra (hamurdan oldukları için) yiyordu. Bu güzelin sonradan hakkı yendi ve elendi. "Hakkı yendi" diyorum çünkü kendisinden en az iki güzel çıkarmak olasıydı. (Benim gibi bir çok kişi, yenen hakkını da kendisinin yediğine inandı).

*

Sonuçta güzeller arasından Gülfem Erdem dördüncü (mankenler kraliçesi), Sahra Gülay üçüncü (Asya-Pasifik Güzeli yarışması adayı), Şebnem Dinçgör ikinci (Dünya Güzeli yarışması adayı)ve Nil Dinç birinci (Kâinat Güzeli yarışması adayı) oldular.

Güzellerimiz artık Milano, Hong-Kong, Londra ve Singapur’da "anaların ne kadar kültürlü kızlar doğurduğunu" kanıtlayacaklardı.

OKU, OKU, SONU...

Ozan Can Yücel'in, "Rengâhenk" adlı şiir kitabının önce "tutuklandığını", sonra "mahkemeye verildiğini", daha sonra da "aklandığını" gazetelerde okumuş ve eminim hiç şaşırmamışsınızdır.

Şaşırmamakta da haklısınız. Çünkü kitapların suçlu olabileceğine inanmışsınızdır. Birçok kişiye göre kitap tehlikeli bir madde olabilir. Bu çarpıtılmış düzende hepimize normal gelmektedir yukarıdaki anormal durum. Can Yücel'in dediği gibi "bu memlekette normal olmayan şey, insan gibi yaşamaktır" artık.

Ama yine de "şaşırtıcı" bazı şeyler olabiliyor hâlâ... Can Yücel gibi cezaevleri görmüş, mahkemeler görmüş, savcılar görmüş, hakimler görmüş bir ozanın, (oysa bir ozanın bunları hiç görmemesi gerekirdi) başından geçen son olay yine de şaşırtmış kendisini. Aklanan "Rengâhenk" kitabının tutuklu bulunan 503 adedini 3,5 yıl sonra adliye deposundan almaya gittiğinde meydana gelmiş bu şaşırtıcı olay...

Can Yücel ayağının bokuyla gelmiş anlatıyordu (yanlış okumadınız... "tozuyla" değil, "bokuyla..." Nedenine birazdan geçeceğiz).

Ünlü ozan, "Sen yine Can sarhoş geldi diye yaz. Allahaşkına sarhoş olmasam ne olacaktı? Sen görsen çıldırırdın, ben sadece sarhoş oldum" dedi ve olayı anlatmaya koyuldu...

"Adliyenin ayniyat muhasibi ile birlikte aşağıya (depoya) indik. El fenerimiz yok. El yordamıyla sağı solu araştırıyoruz. Kedi kadar bir fare elimin üstünden atlamaz mı? Ulan ben kitapları teslim alacağım... Farenin ne işi var burada?

"Ayniyat muhasibi şöyle dedi: ‘Can Bey kabahatimiz yok, lağımlar taştı...’

"O zaman ayakkabılarımın neden ıslandığım da anladım... Biz kitap deposuna iniyoruz sanırken,bokun içine girmişiz. Ayniyat muhasibi,‘Ağabey bu sütunun altına koymuştuk’ diyor...

"Neyse gözlerimiz karanlığa biraz alıştı. O sütunu bulduk. Fakat elimi süremiyorum. Canım kitaplarım bokun içinde. Lağım bu... Bizans lağımı. Kitaplarımı alacağım diye boka batmamı aklım almıyor..."

Bu sırada ayniyat muhasibinin aklına yeni bir şey gelmiş:"Bu sütunun altına başka" bir kitapla birlikte koymuştuk. Hay Allah, adı neydi yahu?...

"'Oku... Oku'lu bir şeydi galiba..."

"Oku oku, boktur sonu mu?" demiş Can Yücel. Gerçekten öyle bir şeymiş. Sonunda Dr. İhsan Ünlüer'in, "Oku Oku Budur Sonu" adlı kitabı olduğu anlaşılmış... Can Yücel bir daha şaşırmış, Dr. İhsan Ünlüer, okumanın sonunu önceden bu kadar isabetli nasıl anladı diye...

Bütün bu işlerin sonucu şu olmuş: Can Yücel, Burhan Uygur'un büyük bir titizlikle resimlediği, "şiir kitabı dediğin böyle olur" diye kuşe kâğıda basılmış 503 adet kitabım almaktan vazgeçmiş. "Ben şiirimi bokun içinden almam" diye düşünerek...

Ayniyat muhasibi ile birlikte başsavcıya da çıkmışlar. Başsavcı, "Adliye binasi bu kadar işe yetişemiyor, istiap haddini aştı. Kontrol edemiyoruz. Devlet paranızı öder" demiş...

- Ne zaman öder?

Yani Can Yücel yeniden mahkemeye gidecek, davayı kazanacak ve Devlet Baba'dan 2,5 milyonluk zararını tazmin edecek... Peşinen vazgeçmiş bu davadan. "Varsın, diye düşünmüş, memlekete şiir seven aydınlar yetiştireceğimize, şiirle beslenen kedi kadar fareler yetiştirelim..."

Başsavcının isteği üzerine bu konuda neşriyat yapmayacağına dair bir de söz vermiş... Bana geldiğinde şunu sordu: "Ben şimdi bunları sana anlatırsam neşriyat yapmış olur muyum? Sana anlatmış olurum sadece... Öyle değil mi?

"Öyle" deyince anlatmasını sürdürdü:

"Gördüğüm yer adliye falan değil, matbuat hapishanesiydi. Burası Victor Hugo'nun "Sefiller"indeki Paris lağımlarından öte, büyük Bizans lağımhanesiydi. Çok sevdiğim devletim beni bu kitabımdan dolayı "Vatan ihaneti" ile suçladı ama ben onları aynı gerekçe ile suçlayamam. Ben onları sadece "emanete hıyanetle" suçluyorum. 2,5 milyon lira önemli değil... Ama kitaplara bu kadar hakaret edilmesini aklım almıyor. Ben bundan sonra çocuklara nasıl söylerim 'şair olun...adam olun.' diye, yazdıkları kitaplar lağımlar içinde yüzecek olduktan sonra... Fareler yiyip bitirecek olduktan sonra..."

Can Yücel, neden dava açmaktan vazgeçtiğini de şöyle açıkladı:

"Adliye deposunu görünce korktum... Korku benim kullandığım bir sözcük değildir, ama bu sefer gerçekten korktum. Çünkü bu memleket vahim durumda... Açıkçası kitapları boka atıp, bu milletin kültürünü farelere yedirenlerle uğraşmak sıkmadı. Daha ötesi var mı?"

Hayır, sevgili Can Yücel, ben de böyle düşünüyorum; daha ötesi yok galiba...

EN "AVRUPAİ" MİLLİ SANATÇIMIZ

Ajda Pekkan'la ülkemizin tek "süperstar"ı olması nedeniyle gazetecilik yaşamım boyunca yakından ilgilendim ve hakkında bir çok yazı yazdım. İlk tanışmamız şöyle olmuştu...

"Vedette Chanteuse" Ajda...

Ülkemizin "en Avrupai milli sanatçısı" Ajda Pekkan "Amerikanvari" bir veda toplantısı ile son kararını açıkladı ve "vatanı ve milleti uğruna Paris'e yerleşeceğini, bundan böyle arada sırada Türkiye'ye de gelen bir şarkıcı olacağım" söyledi.

İşin "Amerikanvari" tarafı Ajda'nm tüm iç ve dış işlerinin bundan sonra bir reklâm firması aracılığıyla yönetileceğiydi. Çünkü Ajda "artık sadece kendi kendini idare edebiliyordu. Enternasyonal vedet şantöz (uluslararası ünlü şarkıcı) olan öteki Ajda'yı ise başkaları yani reklâm ajansı yönetecekti."

*

"Milli" sanatçımızın veda toplantısına katılanlar arasında sadece Fransızca bilenler sanatçının ne demek istediğini anlayabildiler. Geçtiğimiz yıllarda bir gazetenin açtığı yılın sporcusu kampanyasında "Veli Ballı" yı seçtiğini "J'ai choisi Veli Ballı" diye açıklayan Ajda, bu kez daha bir Türkçe öğrenmiş gibi görünüyordu. Şöyle konuşuyordu örneğin: "Bu işler spontane bir şekilde oldu. Resume etmek gerekirse henüz kendimi bu işe adapte edebilmiş değilim. Herşey future çalışmalarıma bağlı. Fransa'da Institut des Ecoles Musique direktörü bana Olimpia'da nasyonal bir sanatçı ve vedette chanteuse olarak 10 günlük "Non-stop" konser verme posibilitesi tanıdı." Bu sözlerin anlamı şuydu: Herşey kendiliğinden olmuştu. Özetlemek gerekirse, Ajda henüz işi kavramış değildi. Fransa'da müzik okulları enstitüsü müdürü kendisine Olimpia'da milli ve uluslararası şarkıcı olarak 10 gün aralıksız konser verme olanağı tanımıştı.

*

Ajda ayrıca, Dışişleri Bakanlığı'nca da "Milli sanat elçimiz" olarak görevlendirilmişti. Bu iş çok önemliydi. Çünkü Ajda'nın yurt dışına istediği kadar sık gidip gelme olanağı ancak bu sıfatla sağlanıyordu.

*

Kahverengi, yeşil fon üzerine bej çizgili dar paçalı üstü bolca bir pantalon giymişti. Bluzunun üstünde ise bir yelek vardı. Saçları 6 Milyonluk Adamın karısı Farah Fawcett modasına uygun yapılmıştı. Çayını içerken "Sakarin var mı?" diye soruyor, bol bol dağıtılan pastalara ise sadece bakmakla yetiniyordu.

Tüm bunlar hızlı bir rüzgar esse uçacakmış gibi görünen Ajda'nın zayıflığını açıklıyordu.

*

Fransa'da yapmayı düşündüğü olay Türkiye'de yaptığının tersi olacaktı. Söylediğine göre Fransa'da Türk müziğinin kokusunu duyurmaya çalışacaktı. Türkiye'de de Fransız müziğinin kokusunu duyduğu gibi.

Basın toplantısında öğrendiğimize göre Ajda sadece şarkı söylemekle kalmayacak aynı zamanda resim de çizecekti. Hatta bir "Resim hobby"si vardı. Kendi elbiselerinin model ve dizaynlarını o çiziyordu. Yani bir "Createur de mode"du (moda yaratıcısı). Şimdi ünlü bir mensucat firmasının desenlerini de Ajda çizecek, böylece modada bir "Ajda Zevki" oluşturacaktı. Reklam ajansı yetkilileri bu zevkin ne olduğunu somut örneklerle açıklamadılar ama, tüm konuşulanlardan anlaşıldığına göre bu zevk "Buram buram Türk kokan nasyonal ve enternasyonal Fransız zevki" olacaktı.

*

Ajda daha Sonra "halkla bütünleşmeyi" denedi. İşte bu olayın öyküsü... Ajda Pekkan'ın "halkla bütünleşmek" amacını taşıyan ilk "süper gösterisi" istenen başarıya ulaştı. Halk gösteriye adını veren Ajda Pekkan'la değilse bile Brasil Tropical grubunun genç ve güzel dansözleriyle öylesine bütünleşti ki, ancak polis zoru ile ayrılabildi. "Süper gösteri" daha Açık Hava Tiyatrosu'nun kapısında başlamıştı. Çok pahalı fiyatlandırıldığı belirtilen biletler fazlasıyla satılmış, seyirciler tiyatronun bugüne dek tanık olmadığı bir düzeye ulaşmıştı. Kapıdan içeri girmek için 30-40 dakika arasında bir süre harcayanlar içeri girince ağzına kadar dolu bir açık hava tiyatrosu ile karşılaştılar. Doğal olarak da sadece sıraları değil, sıra aralarını, yolları, duvarların üstlerini ve hatta sahneyi bile doldurdular. Saat 21.00'de başlayacağı açıklanan gösteri 21.45'de ansızın başladı. Brasil Tropical'in kadın-erkek oyuncuları hiç bir takdime gerek duyulmadan sahneyi dolduruverdiler. İlk bölüm belli bir başarı çizgisini gösteren

bu topluluğun şarkı ve dansları ile sona erdi.

*

"İkinci yarı" Ajda Pekkan'la başladı ve öyle sürdü. Koskoca Tropical'i tek kelime ile olsun takdim etmeyen düzenleyiciler, Ajda Pekkan'ın takdimine bir şarkı ayırmışlardı. Rastgele bir diskotekten alelacele çıkarılmış izlenimi uyandıran 3 kız ve 3 erkekten oluşan vokal grubu, sözlerini salt Ajda Pekkan'ın ad ve soyadının oluşturduğu bir parça sundular. Ajda Pekkan, beyaz pantolon ve beyaz ceketten "korkuluk modasına" uygun "Paris kokulu" giysisi ile sahneye çıkarken, halk "Büyük Ajda" diye tempo tutuyor. Ajda da bu sözlere "teveccühünüz" havasında bir "sayenizde"yle karşılık veriyordu.

*

İkinci yarıda yer alan Neco ve Linda da seyirciye takdim edilmediler. Neco'yu herkesin tanıdığını varsayalım, fakat Linda'nın kim olduğunu ve sahnede ne aradığını çok kişi bir türlü keşfedemedi. Amerikalı şarkıcı herhalde "Türkiye'de bol bol denize girerim" düşüncesiyle yanında iki mayo ve kalçalarına kadar çıkan bir çizmeden başka bir şey getirmemişti. "Ünlü şarkıcı" havasında ansızın sahneye çıkarılınca bu mayo ve çizmelerden başka bir şey bulamamış olacak ki, sahnede şarkıcıdan çok, deniz kıyısında balık avlamaya çıkmış birini anımsatıyordu. Çığlık çığlığa söylediği şarkıların hangi dilde olduğunu soruyordu herkes birbirine. Sonunda iyi İngilizce bilenler, ortada bir dil olmadığına, Linda'nın resmen "müzikal çığlıklar" attığına karar verdiler.

*

Sahnede göstericilerin yanı sıra bol bol seyirci, bir o kadar polis memuru ve yüzlerce foto muhabiri vardı. Gösteri boyunca nerede kullanılacakları bilinmeyen binlerce fotoğraf çektiler. Fakat bu görevi durağan bir şekilde yapmıyor, sahnenin ortalarında dolaşarak yerine getiriyorlardı. Brasil Tropical'in 40 kişiden oluştuğu söylenen grubu, bu kalabalık arasında zaman zaman kayboluyor, sonra bir yerlerden yine ortaya çıkıyordu.

Gösterinin sonunun geldiği sanıldığı bir sırada, sahnedeki bu kalabalığı protesto etmek isteyen seyirciler, taş sıralara oturmak için kiraladıkları minderleri sahneye fırlatmaya başladılar. Bu tutum bir ara korkulacak boyutlara ulaştı. Durumu önlemeye çalışan polisler, kalabalık yüzünden halkın arasına giremedikleri için, sahnede buldukları bir kaç seyirciyi tartaklayarak gerekli önlemi almaya

çalışıyorlardı. 10 dakika kadar süren bu minder yağmuru "gösterinin sürdüğü" yolundaki bir açıklama üzerine yatıştı ve sıra Brasil Tropical'in en göz alıcı gösterisine geldi.

Kapanış ortamında ünlü Rio Karnavalı canlandırılıyordu. Sahneye rengarenk ve görkemli giysilerle çıkan yarı çıplak oyuncular, bir ara sahneden inerek seyircilerin arasına karıştılar ve peşlerine bir çok dans meraklısı sandıkları seyirciyi takarak yeniden ortaya geldiler. Bu curcunada her türlü karışıklığı önleme görevini yüklenen polislerimiz önce "seyirciler sahneye hücum ediyor" sanarak hemen tartaklama görevlerine giriştiler. Ancak sonunda durum kendilerine açıklandı ve yine geri çekildiler.

Seyircilerle oyuncuların birlikte dansetmeleri üç-beş dakika kadar sürdü. Sonra iş bir kovalamacaya döndü. Özellikle dansözlerin peşine takılan dans meraklısı seyirciler 5 dakika sonra sanatçılarla tam anlamıyla bütünleşmişlerdi. Müzik sürdüğü için polisler durumu hâlâ oyunun gereği sanarak izliyorlardı. Ancak düzenleyicilerin "kadınlara saldırıyorlar ne bekliyorsunuz" yollu uyarıları ile yeniden göreve başladılar ve sanatçı ile bütünleşmenin tadını çıkaran seyircileri, güzel dansözlerden zorla ayırdılar.

*

Herkes " star" olunca Ajda Pekkan'a da süperleşmek kalmıştı.Aşağıda Ajda'nın süperleşme öyküsü:

Şan tiyatrosunda sahneye konulan,"Ajda Süperstar-Ajda Süperyıldız" adlı müzikal gösteri, yapımcısı Egemen Bostancı'nın söylediğine göre, "İstanbullulara Paris, Hamburg, Las Vegas ve Rio de Janeiro"gecelerini yaşattı.

Bu yabancı kentlerde bir gece geçirmeyen İstanbullular üç saat boyunca "Paris, Hamburg, Las Vegas ve Rio de Janerio'da nasıl eğlenildiğini" öğrenmiş oldular, ilk gece gördüğümüz kadarıyla şöyle eğleniyorlardı:

Seyirciler programın ilk 20 dakikasını, oyun başladıktan sonra salona girip yerlerini arayan müşterilerin kürk mantolarını seyrederek ve yer kavgası yapanların tartışmalarını dinleyerek geçiriyorlardı.

Bu sırada sahnede ışıklı "Ajda Süperstar" yazısı okunuyor, arkasından "Palavra" şarkısmın melodisi duyuluyordu.

"Süper Yıldız"Ajda'dan önce sahnede İngiliz dans gurubu "Golden Angels-Altın Melekler" göründüler. İngiliz kızları önce aynı

gösterilerde yer alacak bir komedi gurubu ile karıştırıldı ve dans taklidi yaparak halkı güldürmeye çalıştıkları, yüzlerine de komik maskeler taktıkları sanıldı. Fakat sonra anlaşıldı ki, dans taklidi değil, dans yapıyorlardı. Yüzlerindeki de maske değil, kendi yüzleriydi.

Sonunda Ajda göründü. Beyaz bir giysi ile 8-10 şarkıyı arka arkaya söyleyen Ajda, daha sonra "Tommy, where are you" diye seslenerek Amerikalı meslektaşı Tommy Garett'i sahneye çağırdı. Birlikte "I love you baby"şarkısını söylerken sözlerin anlamına uygun olarak birbirlerine sarıldılar ve magazin basınına epey malzeme çıkardılar.

Çekoslovak "Black Theater-Siyah tiyatro"nun çok beğenilen gösterilerinden sonra Ajda bu kez siyah giysilerle sahneye geldi ve İngilizce şarkılardan oluşan bir program sundu. Böylece ilk bölümde Türkçe şarkılara Amerikan çeşnisi katan Ajda, ikinci bölümde de İngilizce şarkılara Fransızca bir çeşni kattı.

İkinci yarıda Ajda ve Tommy'nin şarkıları sürdü. İngiliz komedyeni Alain Campbell'in çok beğenilen gösterisinden sonra hep birlikte Brezilya karnavalı canlandırıldı ve "Süper Yıldız" gösterisi sona erdi.

Gösteriden önce yapımcı Egemen Bostancı, "Süperstar" sözü nereden çıktı sorusuna ,"piyasada o kadar çok star var ki, mecburen Ajda'yı süperstar ilan ettik" dedi.

Bostancı'nm söylediğine göre,"Süperstar" bulunduktan sonra bir de "değişik" star aramışlar ve sonunda Tommy Garett'i bulmuşlardı. Bostancı bu "değişikliğin" ne olduğunu açıklamadı ama benim anladığıma göre Tommy'nin en "değişik" yanı, daha önce şarkıcı olarak bilinmemesiydi. Bu tür müziğin ülkesi sayılan ABD'de sanatçının kıymeti bilinmemişti.

TELSİZ HASTALARI VE HASTALIKLARI

Telsiz yasası kabul edileli çok fazla zaman olmadı ama ülkemizde şimdiden telsiz "hastaları" ortaya çıkmaya başladı bile. Normal bir telsiz sahibinin günde en az 3 saatini aygıtın başında geçirdiği belirtiliyor.

Hastalara gelince... Bunlar sabah kahvaltısında başlayıp, akşama kadar telsiz başından ayrılmayanlar.

Bu kadar zamanı nereden buluyorlar diyeceksiniz. Telsiz sahipleri genellikle varlıklı kişiler oldukları için, zamanları da bol olabiliyor. Bu yüzden fiyatları 60 bin liradan başlayan ve 150-200 bin liraya kadar değişen telsizler "peynir ekmek gibi" satılıyor.

Günümüz koşullarında 60 bin lira fazla bir para gibi görünmüyor ama telsizin masrafı bu kadarla bitmiyor. Anten fiyatları 7-30 bin lira arasında değişiyor. Eğer arabanız varsa ve arabanıza da telsiz takmak istiyorsanız, ayrıca bir araba anteni satın almanız gerekiyor. Düşük voltajda çalışan telsizler için gerekli olan adaptörler 10 bin lira civarında. Daha bitmedi. Oldukça hassas olan bu aygıtların randımanlı kullanılabilmesi için, zaman zaman SWR ayarları yapılıyor. Bu ayar, özel firmalar tarafından 5-10 bin lira arasında yapılıyor. Her seferinde bu parayı vermek istemiyorsanız, 20-30 bin lira daha vererek bir SWR ayar cihazı almanız gerekiyor, vs.

Böylece, "telsiz fonuna" ayrılacak en az para tutarı 100 bin lirayı aşıyor. Biraz kaliteli bir aygıt almışsanız, 300 bin liraya ulaşıyor.

Peki, bu kadar masraf ne işe yarıyor? Tabii karşılıklı konuşmaya ama birbirlerini hiç tanımayan kişiler nasıl konuşuyorlar! Neler konuşuyorlar? Böylesi konuşmaların saatlerce, hatta günlerce sürmesi nasıl mümkün olabilir?

Hep birlikte dinleyelim:

- Arkadaş arıyoruz, arkadaş arıyoruz...
- Arkadaş arayan kanal ver.
- Bir beş, bir beş...

- Okey arkadaş arayan, bir beş...
- Arkadaş arayan burada mısınız?
- Evet buradayız.
- Kodunuzu öğrenebilir miyim?
- Hayır sizinki.
- Siz söylemezseniz ben de söylemem.
- Peki söylemeyin, bizi bulun.
- Neredesiniz?
- Köprüdeyiz.
- Köprünün neresinde?
- Gişelere yaklaşıyoruz.
- Ben de gişelere yaklaşıyorum, arabanız ne marka?
- Beyaz, beyaz.
- Burada bir sürü beyaz araba var, markası ne?
- Hadi be.....gidin oradan.
- Siyanür, siyanür, ben İtalya Pompei.
- Siyanür, sana bozuğum.
- Mandal basıp durma, ne istiyorsun söyle.
- Siyanür, sana gıcık oluyorum.
- Peki öyleyse, mevki söyle gelelim.
- Siyanür, Pompei.
- Söyle Pompei.
- Siyanür, gelin beni bulun.
- Siyanür, sen ona uyma, ben ciciş.

- Siyanürü arayan istasyon bir söyleyeceğiniz varsa yer söyle gelelim. Ben Golden Boy.

- Siyanür.

- Tesla, Tesla arayan Akbulutlu.

- Akbulutlu, Tulumba Tatlısı.

- Evet, Tulumba Tatlısı kanal ver.

- İki üç, iki üç, Akbulutlu.

- Burada mısın Tulumba Tatlısı.

- Evet, buradayım.

- Nasılsın, ne var ne yok?

- İyidir Akbulutlu, eve yeni geldim, kanala bir çıkayım dedim.

- İyi yaptın, iyi yaptın, Tesla'yı duydun mu?

- Duymadım, duymadım.

- Peki, Tulumba Tatlısı yemeğe çağırıyorlar içerden, akşam sekizde olacağız, bekleriz oraya.

- Okey Akbulutlu, gelirim.

*

Bu arada bir telsiz manyağı (bu söz kendisine ait olduğu için biz de çekinmeden kullanıyoruz) "telsizli yaşamı" şöyle anlattı: Ona göre "telsiz manyağı" olmak ayıp bir şey değildi. Çünkü telsiz insana yepyeni bir dünyanın kapılarım açıyor ve ufuklarını genişletiyordu. Daha doğrusu "açabilecek" ve "genişletebilecekti" ama eline her telsiz geçirenin abuk-sabuk konuşmalar yapmaya girişmesi nedeniyle olanak bulunamıyordu. Bize anlatmak istediği de buydu.

Önce işin kurallarını anlattı. Halk bandı (Citizen Band-CB) denilen ve telsiz kullanımını serbest bırakan yasa 1983’te yürürlüğe girdikten sonra bazı kurallar saptanmıştı. Kurallara göre sertifikasız telsiz kullanılamaz, toplumun ahlak anlayışına ters düşen konuşmalar yapılamaz, yanlış ve yalan bilgi yayınlanamaz, yanıltıcı bilgiler verilemez, müzik, ıslık ve benzeri sesler çıkarılamaz, Türkiye Cumhuriyeti ve hükümet aleyhine ve devlet otoritesini küçük

düşürecek anlamda konuşmalarla, propoganda (politik, ticari vb.) yapılamazdı.

Bundan başka CB bandında bulunan 9. kanal salt yardım çağrılarına ayrılmıştı. Bu kanal gereksiz yere meşgul edilemez, üç dakikalık konuşma süresi uzatılamazdı.

Ne ki, bu kuralların hiçbirine uyulmuyordu. Şimdiden telsizcilere özgü bir argo edebiyatı doğmuştu bile. 9. kanal, yardım çağrılarıyla ilgisiz konuşmalar için saatlerce işgal ediliyor, telsiz, amaçları dışmda her şey için (gönül işlerinin çözülmesi, kadın pazarlama vs.) kullanılıyordu.

Telsiz manyağı dostumuzun korkusu da bu nedenlerle telsizin yeniden yasaklanmasıydı. Telsiz Genel Müdürü'nün geçenlerde yaptığı sert konuşmayı bunun ilk işareti sayıyordu.

Kanalların amaca aykırı kullanılışını örneklemek için ses bandına kaydettiği rasgele bir yarım saatte yapılmış konuşmalar da beraberinde idi. Ne ki, aygıta yabancı birinin bu konuşmaları anlaması olanaksızdı. O yüzden önce bize küçük bir kurs gerekti.

Milli fonetik alfabeye göre, telsizcilerin kullandığı kodlar ülkemizdeki kent adlarının baş harflerinden oluşmalıydı. Örneğin "CGD" kodunu seçen bir telsizcinin kendisini "Ceyhan, Giresun, Denizli" şeklinde tanıtması gerekiyordu. Bu kurala da kimse uymuyor,"Yavru", "Arap Kadri", "Tarzan", "Kartal", "Şahin", "Hop", "Ohuş", "Fittir", "Fıldış" gibi uyduruk kodlar bulunuyordu.

Aşağıda dinleyeceğiniz konuşmalarda geçen bazı sözcüklerin anlamlan da şöyleydi:

Mobil: Gezici telsiz (arabada); Mayk: Mikrofon; Brek (break): İzin ver, Mandallama: Konuşmayı kesmek, vs.

Bu bilgilerin ışığında ses bandını dinlemeye koyulduk...

- Hop Ohuş'u arıyor. Ohuş cevap ver, Ohuş cevap ver...

- Ohuş cevap veriyor... Hop ne var...

- Yahu neredesin be...

- Ne dedin, ne dedin?

- Nerdesin diyorum.

- Nerde olacağım... Ne var...

- Gece bizim kızı götürüyordun...

- Oğlum malına sahip çıksaydın sen de.

- Mal bizim kim karışır.

- Ne...

- Mal bizim kim ne karışır.

- Üç, dokuz... brek görüşme var... Mandallama...

- Arap Kadri, Tarzan'ı arıyor... Tarzan, Tarzan.

- Üç, dokuz brek... görüşme var. Mandallama.

- Hop sabahtan beri görüşüyorsun... brek.

- Sen brek... Arap Kadri gibi gelirsem seni... Mobil misin sen.

- Mobilim... Hadi gel bakalım...

- Ohuş orda mısın. Ohuş orda mısın.

- Hop buradayım... sizi dinliyorum. Arap Kadri'yi iyi ettin ha...

- Bana bak bir daha benim yanımdakine sarkma.

- Merhaba tatlılar...

- Tarzan. Tarzan.

- İki sekize gidiyorum.

- Hop Arap Kadri görüşme var. Brek... geleceğim yanına.

- Hadi sıkıysa gel.

- Ohuş. Ohuş. Orda mısın?

- Burdayım. Çattık ha. Bana bak Arap Kadri Tarzan'ına başlatma. Hop Ohuş'u arıyor. Ohuş orda mısın.

- Üç, yediye gel.

- Ben iki sekize gidiyorum, zilli çıktı.

- Efendim.
- Zilli çıktı diyorum. İki sekize gidiyorum.
- Arap Kadri Tarzan'ı arıyor. Tarzan, Tarzan.
- Tarzan ormanda. Brek, mandallama, ormana ormana.
- Arap Kadri.
- Merhaba tatlılar.
- Niye kızıyorsun yahu.
- Bir saattir konuşuyorsunuz.
- Tarzan, Tarzan.
- Fittir, Fıldış'ı arıyor. Fıldış çıktın mı. Mayk'ı al.
- Ne var buradayım.
- Kayboldunuz dün akşam.
- Eve gittik.
- Tarzan, Tarzan.
- Arap Kadri brek. Tarzan ormanda.
- Fittir, Fıldış'ı...
- Bana bak gelirsem fıttırtırım.

Telsiz manyağı arkadaşın ses bandında böyle bir sürü konuşma dinledik. Bazılarını dinlerken bile yüzümüz kızardığı için buraya alamadık. Ülke çapında değerleri milyonlarca doları bulan telsizlerin şimdilik kullanım şekli bu. Ciddi bir haberleşme aracını daha, ilkel bir oyuncak haline getirişimizin sesli belgesi gibi...

AZİZ NESİN'İN YAŞAMINDA BİR GÜN

Aziz Nesin’in Çatalca’da kurduğu "Nesin Vakfı" uzun zamandan beri faaliyette. Ünlü yazarın araziyi satın aldığı günlerden beri öyküsünü izlediğimiz Vakfın nasıl işlediğini görmek için bir tam günü Aziz Nesin’le birlikte geçirdik. Aşağıdaki yazı mizah yazarımızın yaşamındaki bir günün öyküsüdür.

Gün, sabah saat 09.00 civarında İsmail Gülgeç’le birlikte yazarı, Nişantaşı’nda kalmakta olduğu bir evden alarak başladı. Çatalca’ya doğru konuşa konuşa yol çıktık.

Aziz Nesin’in canı biraz sıkkındı. Vakıf minibüsünün işleri henüz çözümlenememişti. Nesin, Vakıfta kalan 13 kimsesiz çocuğun çiftlik binası ile okulları arasındaki gidiş gelişlerini sağlamak için bir minibüs almaya karar vermiş, 2 milyon liraya yakın para ödediği bu aracı Vakıf adına trafiğe kaydettirmek istemişti. Ne ki alım satım vergisi ve plaka ücreti olan 180 bin lirayı ödeyip Vakıflar Genel Müdürlüğü’ne götürdüğü minibüsü "hibe etmeyi" başaramamıştı.

İnanılmaz gibi görünen öyküye göre Vakıflar Genel Müdürlüğü, vakfa yardım eden kişilerden, yardım miktarının yüzde 5’i kadar vergi istiyordu.

Aziz Nesin de iki yıla yakın bir zaman içinde vakıf işlerine 40 milyon lira kadar para harcamış, dolayısıyla bunun yüzde 5’i olan 2 milyon vergi borcu birikmişti. Vakıflar Genel Müdürlüğü minibüsü kabul etmek için, önce 2 milyonluk vergi borcunun ödenmesini istiyordu.

Vergi ödeyecek parayı denkleştiremeyen Nesin, bu kez arabayı kendi üstüne almaya karar vermiş, bu kez işlemlere yeniden başlamıştı. Bu arada Vakıf adına yatırılan 180 bin liralık alım satım vergisi yanmış, yazardan vergiyi yeniden ödemesi istenmişti.

İşte Nesin’in canını sıkan, bir yandan Vakfın giderek artan masrafları, bir yandan da ortaya çıkarılan bu mantıksız vergi oyunlarıydı.

*

Konuşma konularımızdan bir başkasını yeni kurulan Ekin A.Ş. oluşturdu. Nesin, edebiyatın da para getirecek bir iş olduğunu

düşünmüş ve bir edebiyat şirketi denilebilecek olen Ekin A.Ş.'nin kurulmasına ön ayak olmuştu. Engellemelere karşın, uzun uğraşlardan sonra, şirket resmen kurulmuş, yazar-çizer takımı da iş hayatına atılmıştı. Nesin bu işten çok umutluydu. Şakayla karışık kendisine, TÜSİAD Başkanlığına oynama fırsatının doğduğunu bile söylüyordu. Olmayacak iş de değildi. Ünlü mizah yazarımız, TÜSİAD Başkanı Sakıp Sabancı kadar gülmece malzemesi üretebilirdi.

Bu hava içinde Vakfa varıldı. Ayakkabılar çıkarılarak içeri girildi. Yazarın anahtarı ile açtığı kütüphanede önce çay hazırlıklarına girişildi. Nesin çay pişirme işini kimseye bırakmıyor, çok güzel çay demlediğini ileri sürüyordu. Gerçekten tüpgaz ocağının üzerinde, 6-7 ayrı kutudan aldığı karışımla nefis bir çay demledi bize.

Sonra Vakıf çalışanları ile birlikte fare kontrolüne çıkıldı. Kütüphanenin çeşitli bölümlerine bırakılmış zehirli buğdayların durumu gözlemlendi. Buğdayların büyük kısmı tükenmişti ama ortada fare ölüsü görünmüyordu. Nesin "acaba biz bu hayvanları beslemekte miyiz"kuşkusu içindeydi. Çalışanlara yeni bir formül verdi. Zehirli buğday yerine "alçılı ekmek" hazırlanmasını istedi, bu kendi buluşuydu... Düşüncesine göre alçılar farelerin midelerinde donacak ve hayvanlar iç organlarında meydana gelen betonarme inşaat nedeniyle öteki dünyayı boylayacaktı.

Sıra öğle yemeğine geldi. Karnıbahar, kadınbudu köfte, yoğurt ve elmadan oluşan öğle yemeği çocuklarla birlikte bağırış, çağırış arasında yendi. Vakfa yeni alınan 3 yaşındaki Murat huysuzluk ettiği için hepimizin lokmalarını boğazımıza dizdi. Bu arada da kendi yemeğini "Aziz Dede"nin bütün baskılarına karşın yememeyi başardı.

Yemekten sonra bir yandan birikmiş mektuplarını okuyan yazar, bir yandan da şunları anlattı: Tüm gelirim kimsesiz çocuklar için harcamasını kimsenin aklı almıyordu. Bu konuda bir çok yorum üretiliyordu. Kimine göre Vakfı "komünist yetiştirmek için" kurmuştu. Kimine göre "vergi kaçırmak" amacındaydı. Bir diğer gruba göre ise "gösteriş" yapıyordu. Kimsenin aklına gerçekten "kimsesiz çocuklara yardım etmek" amacında olduğu gelmiyordu.

Bu arada Vakıflar Genel Müdürlüğü'nden bir yazı almıştı. Yazıda "kimsesiz çocuklara bakma görevinin sadece Çocuk Esirgeme Kurumu'na verildiği" hatırlatılıyor "başka kuruluşların yetkili olmadığı" belirtiliyordu. Kısacası Aziz Nesin'e "sen bu işi yapma" deniliyordu.

*

Bir ara vakıf müdürü yanımıza gelerek Nesin'e raporunu verdi. Konuşmalardan anlaşıldığına göre çocuklar iyiydiler, hoştular, ama hayvanlarla araları pek iyi değildi. Keçilerin bacaklarını kırıyor, tavşanları öldürüyorlar, tavukları kaçırıyorlardı. Nesin'in gözü gibi baktığı bu faydalı hayvanlar (vakfın gıda gereksiniminin büyük kısmı bunlardan karşılanıyordu) birer birer ölüp gitmişlerdi. Bir kafeste bulunan 60 tane muhabbet kuşu (Nesin'e göre bunlar da çok faydalıydı. Çünkü "muhabbet ediyorlardı") kış gelince sobaları yakılmadığı için muhabbeti kesmiş, yani ölmüşlerdi.

Aziz Nesin'in odadan çıktığı bir sırada vakıf müdürü bize gizlice, üstadın en çok sevdiği iki kıymetli tavuğunun daha çocuklar tarafından öldürülmüş olduğunu, ancak yazarın bundan haberi olmadığını, duyarsa kimbilir ne kadar üzüleceğini söyledi. Bu üzüntüyü bir iki gün için bile olsa geciktirmek için açıklamıyordu.

Yola çıkmazdan önce bir süre de, kalorifer tesisatının onarımı hakkında ustalarla pazarlık yaparak geçti. 10 milyon liraya yaklaşan onarım masrafı için parayı nereden bulacağını uzun uzun ve yüksek sesle düşünen Aziz Nesin, kitap yazmaktan başka çaresi olmadığını söylüyordu. Ancak Vakfın giderek artan işlerini halletmekten kitap yazmaya zamanı kalmıyordu.

Nesin aynı gün bizimle İstanbul'a dönmek istediği için (Ekin A.Ş.'nin işleri nedeniyle) iki kıymetli tavuğunu ziyaret fırsatım bulamadı. Onları "artık yarın görürdü." Müdürün bize gizlice anlattığı katliamdan habersiz arabaya binerken sıkı sıkı tembih etti. "Aman dedi, hayvanları arada sırada havalandırmaya çıkarın, yemlerini ihmal etmeyin, çocukların eline geçmesinler, dikkat edin."

Müdür bir yandan bize kaçamak bakışlar fırlatırken bir yandan da "Olur Aziz Bey, merak etmeyin" diyordu.

*

70'in üzerinde kitap yazmış, kitaplarının sadece yurt içindeki satışı 2 milyona yaklaşmış, (yurt dışında daha fazla) Aziz Nesin'in 72 yıllık yaşamının bir günü işte böyle geçti.

ARAP "VATANDAŞLARIMIZ"

Haziran-temmuz ayları içinde İstanbul halkına epey korku veren Arap yokluğu, ağustos ayı içinde (çok şükür) sona erdi ve kent bol sayıda Arap'a kavuştu (maşallah). İşle ilgili olanların belirttiğine göre Arap akını eylül-ekim ayları boyunca da (inşallah) aynı tempoda sürecek gibi görünüyordu.

Ancak Başbakan'ın kızından kapıcısına kadar hemen hemen İstanbul'un yarısı bu işe soyunduğu için (hatta evlerini kiraya vererek çadır içinde yaşamaya kalkanlar bile olduğu için) İstanbul'daki evler hâlâ tam anlamıyla dolmuş değil...

Zaten dolmasına da olanak yok...

Arap işleri ile uğraşanlar (yakında "Arap İşleri Müdürlüğü" kurulursa hiç şaşmayalım) şöyle bir hesap yapıyorlar:

Suudi Arabistan'ın tüm nüfusu 12 milyon civarında. Kuveyt'in ise 4 milyon. Türkiye'ye gelen Arapların yüzde 99'unu bu iki ulus oluşturuyor. Şakayla karışık sadece Sarıyer ve Kireçburnu bile bu nüfusu rahatlıkla ağırlayabilecek durumda. Doğal olarak, Sarıyer ve Kireçburunluların düşledikleri gibi tüm Suudi Arabistan ve Kuveyt'in ülkemize gelmesi söz konusu olmayacağına göre İstanbul'da arz-talep dengesi iyice bozulmuş durumda. Bu yüzden birçok ev sahibi gözleri yolda, boyunları bükük Arap beklemekte ve mahalle aralarında aşağıdaki türden konuşmalar yapmaktadırlar:

- Sen benim Arabımı çaldın...

- Aaa delinin zoruna bak. O benim Arabım ayol... Senin Arabın daha Araptı.

- Benim Arabım seninkinden iyidir. Taksi parası 1000 lira tutmuş, 10 bin vermiş, üstü kalsın demiş.

- Hıh. O da bir şey mi? Benim Arap kasaba gitmiş. İki kilo et istemiş. Kasap anlamayınca bütün koyunu almış gelmiş.

- Şükran ya Hacı. Keyifler Tayyip?

- Ehlen ve Sehlen...

Bu arada geçen yıl Türkiye'ye gelen Arapların yüzde 90'ı İstanbul,

Bursa ve Yalova civarında kazıklanırken, bu yıl gözü açılan Araplar Ege sahilleri, güney sahilleri, hatta Anadolu içlerine kadar yayılmışlar ve orada kazıklanmaya başlamışlar.

Bu durum da İstanbul'da yakınmalara yol açmaktadır...

- Sayın Arapları kazıklamayalım beyler. Bakın başka yerlere gidiyorlar.

- Araplık da iyice bozuldu kardeş. Hem geç geliyorlar, hem de başka yerlere gidiyorlar vs...

Ülkemizde henüz Araplar konusunda kesin bir araştırma yapılmamasına karşın, bu ulusun evlatları ile yakından temas eden birçok vatandaşımızın anlattıkları şimdiden bir fikir verecek ölçüye ulaşmış bulunuyor.

*

Önce "Arap kimdir?" sorusuna Araplarla yakından temas eden vatandaşlarımızın verdikleri yanıtları dinleyelim:

- Arap Araptır.

- Arap Arabistan'da yaşayan vatandaşlardır...

- Araplar çölde yaşamış, sonra petrol çıkınca Allah yürü kulum demiş eski garibanlardır.

- Arap kışın Arabistan'da yaşayan, yazın İstanbul'a gelen bir insan türüdür.

Bir bölümü şaka, fakat çoğunluğu gerçek olan bu girişten sonra Araplar hakkında elde edilen diğer bilgileri de sıralayalım:

Arapları anlatmaya kalkanlar işe en çok ilgilerini çeken yeme içme alışkanlıklarından başlıyorlar. Biz de oradan başlayalım:

Araplar, ortadireğinden (zaten daha aşağı sınıfta Arap yok) kral ve prens soyuna kadar yemekleri elleriyle yiyorlar. Çatal, bıçak, kaşık gibi aletler bir Arap için kuş biblosu veya istiridye kabuğu kadar gereksiz süsler...

Yemek sırasında asla sol ellerini kullanmıyorlar. Sofranın başında kaç kişi varsa, aynı tencere içinde sağ ellerini son derece ustalıkla kullanarak, en kurusundan, en sulusuna kadar tüm yemekleri bir damlasını bile dökmeden yemeği başarıyorlar. Bu olayın tanıkları bir

Arabın sağ eliyle pilavı, hatta çorbayı bile dökmeden ağzına götürebildiğini söylüyorlar. Sol elin yemek işine hiç bulaştırılmamasının nedeni ise henüz keşfedilmiş değil.

Yemek konusunda sözü edilebilecek ikinci özellik, yemeğin miktarı ile ilgili. Bir örnek vermek gerekirse dört kişilik bir Arap ailesi sabah kahvaltısında süt, bal, çay, zeytin ve peynirin yanı sıra bir tepsiye kırılmış 40 kadar soğanlı, maydanozlu, bol baharatlı yumurtadan oluşmuş bir yemeğin başına oturabiliyor. 4 kişi 40 yumurtayı yiyebilir mi? Hayır, yiyemez. Onlar da yiyemiyorlar zaten. Sadece tadına bakıyorlar. Geri kalanı çöpe gidiyor. Araplar bir yemeğe ikinci kez el sürmüyorlar çünkü.

Arapların karınları tok olarak sofraya oturmaları da adeta bir kural. Karınlarının acıkmamasının nedeni ise durmadan yemek yemeleri.

Yemek yemek Arabın iki eğlencesinden birini oluşturuyor. Anlatılanlara göre Arapların eğlence anlayışları da şöyle: Kırsal bir yerde, ağaç altında yemek yemek ve yatmak... Ev sahipleri geziden dönen Araplarla konuştuklarında "nasıl geçti" sorusuna genellikle şu yanıtı alıyorlar:

- Çok eğlendik.

- Ne yaptınız?

- Yedik, yattık.

*

Türklerin gözlemlerine göre Araplar, içki konusunda "ya ağızlarına alkolün damlasını koymayacak" ölçüde tutucular veya ölesiye içiyorlar; ikisinin ortasında yani "ağzının tadıyla" içmesini bilen Arap yok gibi bir şey...

Salt içmek için gelen bekâr Arap erkekleri olduğu söyleniyor. Bunlar günde 2-3 şişe viskiye bana mısın demiyorlar. Az içki içen bir Arabın ölçüsü ise bir büyük viski. Milli içkimiz "rakı" ile araları pek iyi değil.

Eğlenmek derken bir başka konuyu es geçmeye olanak yok. Bekâr erkeklerin bir numaralı eğlencesi Türk hanımları ile "arkadaşlık..." Bu arkadaşlıkların en kısa sürelisi ve en ucuzu bir Arap gencine 130 dolara patlıyor. 400-500 dolara kadar ulaşanları var.

Arap gençleri, bu hatunları taksi şoförleri, seyahat şirketleri ilgilileri ve tercümanları aracılığıyla buluyorlar. "Aracı" adı verilen bu kişilerin

kazancı (ev bulmadan, kız arkadaş bulmaya kadar) yüzde yirminin altına düşmüyor. Rahatça yüzde 25-30 olabiliyor ve Kuveytli bir müşteriye 60 bin liraya katını kiralayan ev sahibi, bu işten aracının gün başına 55 bin lira kazandığını öğrenebiliyor. Böyle örnekler çok yok.

Aracıları devre dışı bırakmak olanaksız. Yeşilköy'de Arapları karşılamak için, içeriye, sadece seyahat şirketleri ilgilileri bırakılıyor. Fakat aracılar bunun da yolunu bulmuşlar. Üzerinde "Abdullah" veya "Muhammed" yazılı bir levha ile görevli gibi içeriye sızmayı başarıyorlar. Ve iki Araptan birinin adının "Muhammed", diğerinin "Abdullah" olmasından yararlanarak, seyahat acentelerinin müşterilerini bile alıp gittikleri oluyor. Önceleri otelde rezervasyon yaptırmış birçok Arabın böyle bir levhanın peşinde kendini Sarıyer tepelerinde bulmasına sık rastlanıyor.

Müzik konusunda Arapların görüşü bizden biraz farklı...

Türk müziğinden hoşlanmasına hoşlanıyorlar, ama şarkılarımızı çok kısa buluyorlar. "Arabın yâlellisi bitmez" anlayışına göre düzenlenmiş kendi şarkılarına alışık oldukları için Türkçe şarkıların iki üç dakika içerisinde bitmesine üzülüyorlar. Yine de İbrahim Tathses ile Orhan Gencebay'ı çok yetenekli buluyorlar (herhalde Arap müziği konusunda) Gençler dünyanın tüm gençleri gibi Michael Jackson hayranı.

Temizlik konusuna gelince... Araplarla ilişkileri olan Türkler Araplara "pis" diyemiyorlar, "temizlik anlayışları bizden farklı" diyorlar.

Örneğin çöpleri çöp tenekesi yerine yatak altına atmayı yeğliyormuş Araplar. İçtikleri Coca Cola arttı diyelim. Bunun artığını bahçeye veya lavaboya dökmek (yahut kalanını buzdolabına koymak yerine) halının üstüne dökmeyi doğru buluyorlarmış. Aynı şekilde sigarayı veya sigaranın külünü sigara tablası yerine halıların üstüne atmakta bir sakınca görmüyorlarmış.

Diğer özellikleri de şöyle sıralanıyor:

Musluk ve elektrik düğmesi kapamak gibi bir huyları yok. "Enerji kısıtlanması" sözünü hangi dilde söylerseniz söyleyin anlamıyorlar. Hele elektriği üretmek için petrol harcandığı söylenince hiç akılları almıyor. "N'olur petrol harcanırsa..." deyiveriyorlar. Böyle düşünmekte haksız da değiller. Çünkü ülkelerinde petrol sudan daha ucuz.

Sık sık ülkelerine telefon ediyorlar. Bu görüşmelerde en küçük sohbet yarım saatten az sürmüyor ve bu "ufak" konuşmanın ücreti 40-50 bin

lira tutabiliyor. Bu parayı Arap parasına çevirince ortaya 20-25 lira gibi bir rakam çıkıyor ki, bir Arap için böyle bir sayının lafını bile etmeye değmiyor.

İstanbul'a ayak basan Arap turistleri, gelir gelmez ev sahiplerinden birçok bilgi alıyorlar: Nereye gidilir? Nasıl gidilir? Neler yapılır gibi... Tüm müzelerin ve tarihi yapıtların adreslerini aldıktan sonra bir kaç on kilo etle birlikte ver elini Kilyos, Şile, Yalova veya Bursa'nın geniş çimenlikleri. Müze adreslerini ve yol tariflerini ne yaptıkları bilinmiyor.

*

Bir Arap ailesi İstanbul'da yaptığı her gezinti sırasında en azından 8-10 kiralık ev teklifi alıyor. Çünkü her önüne gelen (şoföründen ayakkabı boyacısına, bakkalından kasabına kadar) daha ucuz ve güzel ev var diye Arap ayartma peşinde...

Bu yüzden bazı Arap aileleri, İstanbul'da kaldıkları sürenin her gününü ayrı bir evde geçirebiliyor. Bunun ne ev sahiplerine ne de Araplara bir faydası yok. Fakat aracıya faydası büyük. Her seferinde bir haftalık kira üzerinden komisyonlarını alıp gidiyorlar.

Araplar ülkemizdeki mesafeleri çok uzun buluyorlar. Özellikle İstanbul'un çok büyük bir kent olduğunu ileri sürüyorlar. Bu konuda gösterdikleri kanıt en kısa mesafenin 3-4 saat sürmesi. Bunun nedeninin İstanbul'un gerçekten çok büyük bir kent olmasından değil, taksi şoförlerimizin anlayışından kaynaklandığım bilmiyorlar. Doğal olarak Taksim'den Harbiye'ye Sarıyer üzerinden gidince epey zaman alıyor.

Ortalama ve ortadirek bir Arap ailesinde en az çocuk sayısı üç dört. Normali 7-8 çocuk. Bir veya iki çocuklu aileler "biz çocuksuzuz" demeyi yeğliyorlar. Gerçekten çocuksuz bir Arap ailesi ise henüz İstanbul'da veya T.C. sınırları içinde görülmüş değil. Bu sayılar Arapların gece yaşamı üzerinde bir fikir verebilir.

Türkiye'ye gelen Arapların yüzde 90'ı İngilizce biliyor. Fakat bu dili pek kullanmıyorlar. Çünkü karşılarında "Arapçanın Tarzancası" diyebileceğimiz bir dil konuşan Türkleri buluyorlar. Bu kişilerin Arapça konuştuklarını bile önce zar zor anlıyorlar. Daha sonra bu dile alışıyorlar ve ülkelerine döndükleri zaman Arapçaları iyice bozulmuş oluyor.

*

Sanırım yukarda yazdıklarımla olayı biraz fazla genelleştirmişim. Bu düşüncelerimizden alınan Arap dostlarımız çıktı.

Özellikle "Arapların yemekleri elle yemeleri ve durmadan uyumaları" gibi bölümlerin üzerinde duranlardan biri de Libya'nın İstanbul Başkonsolosu sayılabilecek (Libya Halk Bürosu Halk Komitesi Üyesi) Halil Halifa oldu.

Basın danışmanı ve çevirmeni Hüsnü Mahli birlikte ziyaretime gelen Halifa "Bütün Araplar elle yemiyor ve hepsi uyumuyor" dedikten sonra "Bir de Arapların başına gelenleri yazsanız" uyarısında bulundu.

Her ne kadar Türk vatandaşları "Arapların başına gelen benim başıma gelsin" demekteyse de, Halil Halifa pek şaka yapıyor gibi görünmüyordu. Sözlerini şöyle açıkladı:

Yaz aylarının başında Libya'dan Türkiye'ye haftada 2 gemi ve her gün iki uçak gelip gitmekte, bunlar ağzına kadar dolu olmaktaydı. Bu yolla bir yıl içinde Türkiye'ye gelen Libya'lı sayısı 40.000'i buluyordu.

Halifa'nın bu sözlerine önce sevindik. Çevirmene hiç gerek kalmadan "Maşallah" dedik. Halifa sevindirici konuşmasını sürdürdü:

"Libyalıların Türklere karşı olağanüstü bir sevgileri var. Avrupa'yı bırakıp Türkiye'ye geliyorlar ve hemen hemen her bakımdan rahat ediyorlar. En basiti et bile burada İslam kurallarına göre kesiliyor. O yüzden gönül rahatlığıyla yiyorlar, içiyorlar geziyorlar. Amma..." "Amma" sözcüğü bizdeki anlamıyla Arapçada da olmalı. Çünkü Halifa'nın "m" lerin üzerine bu ölçüde basışından -Türkçeye çevrilmeden bile- bir aksilik anlaşılabiliyordu.

Halifa sözünün burasında biraz duraklayınca biz de "yedikleri onların olsun, başlarına gelenleri anlatın" dedik. Anlattı:

"Maalesef (bu lafı da çevrilmeden anladık) Libya, turizm politikasını değiştirmek üzere..."

Halifa bu çıkıştan sonra yeniden bir övgü kampanyasına girişti. Ne de olsa diplomattı. Diplomatça konuşuyordu: "Evet, Türkiye'de her şey iyiydi, hoştu. Tarihe dayanan Türk-Arap ilişkileri de göz önünde bulundurulunca, Libyalılar burayı çok seviyordu. Neden diye sorsak. Mesela bayramda Türkiye'de aynı olay yaşanıyordu. Araplar burada rahat ve uyum içindeydi. Ucuzluk fazla önemli değildi ama Türkiye ucuzdu da. Fakat asıl önemli olan buradaki camilerin güzelliği ile dinî ve ruhî anlaşma idi. Yani din kardeşliğiydi. Amma..."

İkinci "amma"dan sonra iyice meraklanmıştık artık. "Nedir bu‘amma’lar" dedik sayın Halifa’ya. Yoksa din kardeşlerimize bilmeden bir zarar mı veriyorduk?

Halifa’nın bundan sonra anlattıkları diplomatik konuşma kurallarına pek uygun olmadı: "Maalesef" din kardeşlerimizin paralarını ve mallarını çalıyorduk. İlginç yöntemlerle soyup soğana çeviriyor, dolandırıyorduk. Hatta ve hatta silahlı soygun yoluyla akıllarını başlarından alıyorduk. (Bilinmez belki de akıllarını başlarına getiriyorduk.)

Geçen yıl bu şekilde soyulan Libyalıların (salt Libyalıların) sayısı iki sıfırlı rakamları çoktan aşmış, üç sıfırlı sayılara ulaşmıştı. Bu olaylar doğallıkla emniyet makamlarına duyuruluyor fakat % 99,99 oranında sonuç alınamıyordu. Güvenlik güçleri (Allah uzun ömür versin) ellerinden geleni yapıyorlardı ama sonuç sıfıra sıfır değilse bile % 0,01 oranından öteye geçmiyordu.

Sayın Halifa’nın üzerinde durduğu bir konu da dolandırılan, soyulan ve malları çalınanların hep "din kardeşlerimiz" oluşuydu. Örneğin Batılı turistler arasında bu muameleye uğrayanların sayısı yok denecek kadar azdı.

Türkiye’den Libya’ya dönen turistler, başlarına gelenleri halk kongrelerinde açık açık anlatıyorlardı. Hatta ülkemizdeki din kardeşlerinin ne gibi yöntemler uyguladıkları da açıklanıyor ve Türkiye’ye gelmek arzusunda olanlar uyarılıyordu. Bu yöntemler genellikle şunlardı:

Kapalıçarşı’ya girmek üzere olan bir Arap, tam kapıda Arapça konuşan bir "din kardeşi" tarafından durduruluyordu. "İçerde kendisine kazık atılacağı" ileri sürülüyor ve yardımcı olmak istediği söyleniyordu. Böylece kurulan dostluk, bir taksi içinde ve Maslak yolunda son buluyordu. Libyalı turist burada yeniden dünyaya gelmiş gibi oluyordu. Yani çırılçıplak.

İkinci yöntem Libyalı (veya Arap) turistin bir kahveye götürülmesiyle başlıyordu. Burada kendisine "tavşan kanı" bir çay veya "kırk yıllık hatırı" olan Türk kahvesi ısmarlanıyor, fakat demi (!) biraz fazla tutuluyordu. (İçeceğin içine konulan ilacın formülü konsolosluk yetkililerinin hâlâ meçhulüydü.) Bu ilacın etkisiyle tatlı düşlere dalan Libyalı, gözlerini açtığında kendisini kuş kadar hafif hissediyordu. Çünkü üstünde bazen sadece külodu kalmış oluyordu...

ALMANYA’DAKİ KÖPEK PARKINDA YER YOK

Bugünlerde Türkiye Cumhuriyetinin bankalarında döviz aradığınız zaman aldığınız ilk yanıt "hık...", ikincisi "mık..." oluyor. Bu tatlı sohbet daha sonra "Hangi paradan istiyorsunuz?", "Ne kadar lazımdı" gibi sorgu sualle sürüyor... Ve "Maalesef ondan kalmadı." "Tüh, şimdi bitti.", "Ne yazık ki o kadar yok." gibi final tümceleri ile sona eriyor...

Ama sorun ciddi boyutlarda değil henüz... Bir bankada uzaktan da olsa bir tanıdığınızın olması -biraz da pazarlık yapıp, indirime razı oldunuz mu- istediğinizin karşılanmasına şimdilik yetiyor...

Dövizin alış ve satış fiyatları gazetelerde açıklandığı gibi... Fakat 100 dolarlık konut fonunu da ödediğinizde, dövizin fiyatına en az bir 100 lira daha eklenmiş oluyor...

Eh olabilir tabii... Neden olmasın? "Milletin yuvası yapılıyor. Bunlara bizim gibi sade vatandaşların aklı ermez. Ekonomistlerin işi deyip geçiyoruz".

Bir Türk olarak aklımızın almadığı bir olay da Münih’te başımıza geliyor. Havaalanında anlı şanlı bayrağımızın hemen yanına yerleştirilmiş bir sayı: 0.001. Bu, 1 Türk lirasının Alman Markı’na paritesi... Acaba biraz daha gayret etsek 0.000’a çevrilebilir mi diye düşünüyor insan... Kimbilir belki ekonomistlerimiz yakında bunun da yolunu bulacaklardır.

Türk gazetelerinin Alman baskılarının manşetlerinde de söz birliği etmişçesine her gün Alman Markı’nın değeri yayımlanıyor. Bizim burada bulunduğumuz bir hafta içinde 70 lira daha değer kazanan Alman Markı ile 70 lira daha değer yitiren Türk parasının savaşı sürüyordu ve Türk Lirası sanırım son hedefi olan 0.000’a doğru "aslanlar" gibi saldırıyordu.

Bu yüzden bir Alman tuvaletinde "küçük su" dökmek efektif satış kuru üzerinden 791.64 TL tutuyordu. Allahtan buralarda "büyük" derdiniz pek olmuyordu. Çünkü pahalılıktan insanın bir şey yemesi olası değildi...

*

Almanya bende her zaman şu duyguyu yaratmıştır: Adamlar işlerini bitirmişler, sonra ayrıntılara girmişler... Onları da aşağı yukarı çözümlemişler... Ufak tefek aksaklıklar görülmüyor değil. Benim de rastladığım bir tanesi büyük mağazaların kapılarında köpekler için yeterli park yeri olmayışıydı. Birkaç kez tanık oldum: Müşteriler alışveriş için geldikleri mağaza kapılarında köpeklerinin kayışlarını bağlayacak boş halka bulmakta epey zorluk çekiyorlardı.

Buna karşılık tramvay ve otobüslerin duraklardan geçiş saatleriyle eskiden olduğu gibi hâlâ kol saatlerinizi ayarlayabiliyordunuz. Artan trafik yüküne karşın Almanların bu dakikliğe sıkı sıkıya uymaları bile göre tam bir sihirbazlıktı.

Trafik sorunu nasıl çözülmüş? Hiç bilmiyorum ama bazı ipuçları yakaladım gibi geliyor bana. Örneğin, Alman Demiryolları (Bundesbahn) ülke içinde yapılan yolculuklarda ne yapıp edip sizi trene binmeye razı ediyordu...

Bu trenler dakiklikleri ve hızları ile otomobille hemen hemen aynı anda alıyorlar belli bir uzaklığı. Üstelik benzinin pahalı olması nedeniyle çok ucuza geliyor yolculuk... Fakat bununla da yetinmemiş ilgililer... Ayrıca bin türlü indirimle daha da çekici kılıyorlar tren yolculuğunu... Örneğin, belirli gün ve saatlerde biraz daha ucuz oluyor. Bir kişiden fazla iseniz (en az iki kişi iseniz) grup sayılıyor ve yeni bir indirime tâbi tutuluyorsunuz. Hem de şöyle böyle bir ucuzluk değil. Örneğin, tek kişinin bilet ücretiyle iki kişi yolculuk edebilecek ölçüde... Hele biletinizi gidiş-dönüş almışsanız, fiyat daha da ucuzluyor, vs...

Ben, bir arkadaş grubu ile Münih'ten Frankfurt'a giderken, bu indirimler yüzünden, neredeyse üste para alabileceğim umuduna bile kapıldım. Ne yazık ki, Bundesbahn'ın indirim tarifeleri şimdilik buna izin vermiyordu...

Türklerin Alman kentlerini istilası malum... Rakamlarla ifade etmek gerekirse nüfusun yüzde 2,5 Türkler oluşturuyor...

Fakat sanki yüzde 2,5 değil de, yüzde 25'i gibi görünüyor Türkler... Sokaklarda dolaşırken duyulan Türkçe konuşmalar bir süre sonra insana son derece doğal gelmeye başlıyor. Gazete bayilerinde ön sıralarda Türkçe gazeteler, magazin dergileri... Adım başına da bir vatandaşımız dönerini kesiyor... Hatta kucağında uyuklayan çocuğuyla sizden Türkçe olarak "Allah rızası için" para isteyen dilencilerimiz bile eksik değil...

Hele çocukların bolluğu... Eksilerde seyreden Alman nüfus artışı hızına karşın Türkler bu konuda yeni dünya rekorlarını kırmayı sürdürüyorlar. Rekor kırmamızda başrolü oynayan gerekçe ise, Almanların çocuk başına ödedikleri primin yüksekliği... Bu durum Almanları sinirlendiriyor. Çünkü "Bizim ödediğimiz vergiler Türk çocuklarına gidiyor" kaygısı içindeler... Türkler ise aldırmaz görünüyorlar... "Rızkını Allah verir" sözünü, burada "Rızkını Alman verir"e dönüştürmüşler...

*

Bir yurtdışı gezisinde THY'den de biraz söz etmezsek, yazı eksik kalabilir. THY hostesleri yurtdışı yolculuklarında ulusal havayolumuzu yeğleyenlere, kendilerine iş çıkardıkları için olacak, epey kızgın görünüyorlar...

Daha uçağa girerken "bir sürü havayolu varken ne işiniz var burada" der gibi bakıyorlar yüzünüze... Yola çıkıldığında bir çay veya kahve ikram etmek istediklerinde, bunu en kısa şekilde sormaya özen gösteriyorlar... "Çay? Kahve?" Bu kısalığın nedenini anlayabiliyorsunuz. Çünkü ne istediğinizi anlayabilmek için yeterli oluyor. Fakat yabancı hosteslerin aynı soruyu sormak için işi neden uzattıklarını ve "Acaba bir çay veya kahve içmek hoşunuza gider miydi?" şekline getirmelerini anlamak olası değil...

Kavga dövüş yolculuğunuz sona eriyor... Uçaktan inerken son bir kızgın bakışla sizi bir daha THY'ye binmeye tövbe ettirmeyi başarıyor bu güzel kızlarımız...

BİZİM MAYK HAMMER

İki kanallı TV’miz, dizileri" arasına Mike Hammer’i ekleyince, aklıma ünlü dedektifin "Türkiye Serüvenleri" geldi. Epey eski olan bu öykü, yayıncılığımızın ve kitap konusundaki beğenilerimizin boyutlarını gösteren ilginç bir örnek olduğu için bir kere daha anımsanmaya değer.

New York’un Brooklyn mahallesinde yaşayan Mickey Spillane adlı genç bir Amerikalı, Avrupa’daki savaştan (II. Dünya Savaşı) ülkesine döndükten sonra, 1950 yılında bir dedektif romanı yazdı: "I, The Jury..." Türkçe "Kanun Benim" diye çevrilen kitap savaştan yeni çıkmış ABD’de (daha sonra ülkemiz dahil bir çok ülkede) satış rekorları kırmaya başladı. Spillane’in romanının özelliği alışılmış dedektif romanlarına benzememesi idi. Spillane’den önceki dedektif romanları genellikle zengin çevrelerde geçer, son derece kibar ve iyi eğitilmiş dedektifler "ayakkabının üzerindeki çamur" gibi ayrıntılardan katili saptarlardı.

Mike’ın yöntemi ise değişikti; "yumrukları ile sevişiyor, dudaklarıyla dövüşüyordu.” İçki ve kadın düşkünü, küfürbaz bir dedektifti. Romanın her beş sayfasında bir cinayet, her on sayfasında "çıldırtıcı güzellikte bir yosma" ile sevişme sahnesi eksik olmuyordu.

...Ve Spillane’in tekniği tuttu. Toplam 7 roman yazan Amerikalı, bu işten milyonlarca dolar kazanınca roman yazmayı bırakarak bir köşeye çekildi.

1950’li yılların başlarında "Kanun Benim"le başlayan Mike Hammer romanlarıTürkiye’de de aynı grafiği izledi. Satış rakamları inanılmazdı. Kitabın yayımcısı olan Çağlayan Yayınları sahibi Ertem Eğilmez’e göre Türkiye için bu gün bile rekor sayılabilecek 100 binleri aşmıştı... Ne ki, kısa süre sonra kara görünmüştü. Çünkü Mickey Spillane’in tembelliği tutmuş ve yazmayı bırakmıştı.

Ama Ertem Eğilmez işin peşini bırakmaya niyetli değildi. Yayınevinde çevirmen olarak çalışan ünlü yazar Kemal Tahir’e bir gün "Haydi Kemal abi" dedi, "bu adam (Spillane) yazmıyor, bari biz yazalım."

Ve para sıkıntısı içinde olan Kemal Tahir bu öneriye "hayır" diyemedi. 10 tane kadar da kendisi yazdı. (Çeviren:F.M., ikinci takma adıyla)

Çağlayan Yayınevi’nin parlak, fakat kısa süren yaşantısından sonra

olaya başka yayınevleri de el attılar. Kemal Tahir'den sonra Mike Hammer romanı yazmaya "soyunan" Afif Yesâri (Muzaffer Ulukaya takma adıyla) sayıyı 200'e ulaştırdı. Bu arada gazeteci Ümit Deniz, İsmet Yenisey ve hatta Orhan Boran ile parasız günlerinde aynı işe bulaştılar.

TV'deki yeni dizinin anılarını iyice depreştirdiği Afif Yesâri, o günleri dün gibi hatırlıyor. Hazırladığı "Mike Hammer Dosyası"nı göstererek şunları söyledi: "1952 yılında Hadise Yayınevi'nden teklif aldım ve parasızlık yüzünden kabul ettim. Önceleri 15 günde bir tane yazıyordum. Sonra haftada bire indi. En sonunda da üç günde bire. Maalesef daha hızlı yazamıyordum. Romanları matbaada yazıyordum. Çünkü linotipçi Boksör Ahmet başımda bekliyor, ben yazdıkça sayfaları alıp diziyordu. Sonra şuna karar verdik: Ben dikte edecektim, o doğrudan doğruya dizecekti. Bu şekilde zamandan kazanıyorduk. Böyle böyle 200 romanı buldu yazdıklarım."

Doğal olarak aşırı hız sonucunda olaylar ve insanlar kördüğüm olabiliyordu. Örneğin iki sayfa önce ölen biri, iki sayfa sonra barda oturmuş viskisini yudumlayabiliyordu. Yazılar hiçbir kontrolden geçmediği için olduğu gibi yayımlanıyor ve okuyanların kafasını karıştırıyordu.

Fakat insanlar yine de kapış kapış satın alıyorlardı. Afif Yesâri'nin kullandığı "Muzaffer Ulukaya" adı kendi adından daha çok ünlenmişti. Kitap başına aldığı 250 lira ise (ayda 1000 lira) 1950'li yıllarda çok büyük bir paraydı. Yesâri o günlerde 100 lirayla iyi bir takım elbise alınabileceğini ve İstanbul'da konforlu bir apartman dairesinin aylık kirasının karşılanacağını söylüyordu.

Yesâri, New York'a hiç gitmemişti. Ne ki, Mike Hammer'in serüvenleri New York'ta geçiyordu. Önceleri kent planı üzerinde olayların geçtiği yerleri saptayan yazar için 100 romanı devirince fazla sorun kalmamıştı. Çünkü artık hiç görmediği bu kenti avucunun içi gibi biliyordu.

Yesâri 200 kadar roman yazdıktan ve bunların bazılarının Spillane'in romanlarından daha güzel olduğuna inandıktan sonra oturup ünlü yazara bir mektup yazdı. Mektup şöyle bitiyordu: "Mister Spillane, size bir teklifim var: Kitaplarımı okuyun; eğer benim Mike Hammerlerim sizinkilerden kuvvetli değilse, yazarlık şerefinizi zedelediğim gerekçesiyle beni dava edip etmemekte sizi serbest bırakıyorum. Aksi halde, adlarını (İngilizce adlarıyla) ek listede gönderdiğim kitapların hepsini veya arzu ettiğiniz kadarını size göndereyim. İngilizceye tercüme edin ve kendi adınıza yayımlayın. Satıştan elinize geçecek

olan kârı paylaşalım.”

Afif Yesâri bu mektubu postaya vermedi. Çünkü bazı yakınları "Başını derde sokarsın, adam seni dava eder" demişlerdi.

Mike Hammer romanlarının hızı kesilince Yesâri kendi adıyla bir sürü kitap yazdı. Bunların bazıları gülmece edebiyatımızda yer edecek önemde (Hengâme, Şalter gibi) olmasına karşın, yazarına Hammer romanlarının onda biri kadar satış ve yüzde biri kadar para getirmedi.

SANSASYON BASININ "CANAVAR PERİŞAN

Zeytinburnu’nda boş bir gecekonduda boynundan iple tavana asılı olarak bulunan 7 yaşındaki Tülay Akkılıç’ın ölümü renkli basında "insanlık dışı bir olay" olarak nitelendirildi.

Olay gerçekten insanlık dışıydı. Sabah saat 09.00’da sokakta oynamak için kapının önüne çıkan küçük kız çocuğu iki saat sonra ölü bulunmuştu. Kızın annesi Melahat Akkılıç ve komşular sinir krizleri geçiriyorlardı.

Aynı gazeteler ertesi günü yeni bir haberle ortaya çıktılar. Bu kez atılan başlık "canavarlar yakalandı" idi ve "7 yaşındaki Tülay’ı annesinin dostu olan şahsın öldürüp ipe astığı ortaya çıkarıldı" şeklinde sürüyordu. Öyküye göre "Tülay’ın, annesini dostu ile sevişirken görünce babama söyleyeceğim dediği için acımasız şekilde öldürüldüğü" anlaşılmıştı.

Haberin gazetelerde bu şekilde yer aldığı gün anne Melahat Akkılıç ve dostu olduğu ileri sürülen Bahçeli Bulut gözaltına alınmıştı.

*

Anne Melahat Akkılıç ve Bahçeli Bulut sonradan Zeytinburnu Savcılığı’nca salıverildiler. Çünkü ortada "delil yoktu". Küçük Tülay’ı kimin öldürdüğü yolunda bir ipucu elde edilememişti. Zeytinburnu Küçükbağ Sokak 36 numarada oturan Melahat Akkılıç ve Bahçeli Bulut evlerine eşin dostun yardımıyla dönebildiler. Emniyet Müdürlüğü’nde geçirdikleri bir hafta içinde ikisi de yürüyemez duruma gelmişlerdi. Komşuların ifadesine göre konuşamıyorlardı da. Fakat yine de cinayeti işledikleri yolunda bir itiraf alınamamıştı ağızlarından. İkisi de evlerine döndüler ve "çok hasta" olarak yataklarına serildiler. Fakat olayı "canavar yakalandı" şeklinde veren basın bu kez susmayı yeğledi. Suçlu olup olmadıkları bilinmeyen iki kişiyi "canavarlık, ahlâksızlık ve cinayetle"suçlayanlar, sonucu ilgiyle bekleyen okurlarına tek kelimelik bir açıklama yapmadılar.

*

Zeytinburnu, Küçükbağ sokağında yaşayanlar hâlâ olayın etkisi altındalar. Anne Melahat Akkılıç küçük kızının ölümüne mi, yoksa

kendi başına gelenlere mi yanın bilemiyor. Baba Gaffur Akkılıç kızının ölümünden sonra üzüntüden kahrolurken, bir de karısının namusu yüzünden yerin dibine geçmiş. Şimdi bu ikinci suçlamadan kurtulduğu için bir ölçüde sakin. Yine de "ne yediğini biliyor, ne içtiğini" ne de fabrikadaki işinin başına dönebiliyor. "Hiç içki içmediği halde sarhoş gibi" ortalarda dolaşıyor. Hem cinayetle, hem de kapı komşusu, hemşehrisi bir kişinin namusuna göz dikmekle suçlanan Bahçeli Bulut ise ağabeyinin evinde yatak döşek yatıyor.

Olayın geçtiği Küçükbağ sokağı iki yanı tek katlı gecekondularla dolu yaklaşık 1,5 metre genişliğinde çamur içinde bir sokak. Olayın kahramanlarının yaşadığı 36 numaralı evin kapısında rengârenk çamaşırlar asılı.

Tülay Akkılıç'ın ölü olarak bulunduğu boş gecekondu ise bu eve 30-40 metre uzaklıkta, kapısı bile olmayan 1,5x2 metre genişlik ve yaklaşık 1,5 metre yüksekliğinde bir oda. Tülay'ın asılı olarak bulunduğu tavandan geçen elektrik borusu hâlâ bırakıldığı gibi duruyor.

Mahallenin bakkalı Ahmet Beydağ olayı şöyle anlatıyor:

"Kız kaybolunca annesi ile komşusu aramaya çıkıyorlar. Kızı o vaziyette görünce de deliye dönüyorlar. Tabii erkekleri başlarında değil. Hemen mahallenin kahvesine koşuyorlar. Kahveci Apo koşup geliyor. Babasını çağırıyorlar fabrikadan, babası geliyor. Bunlar çevrede tur atan polis ekibini çağırıyorlar."

Polis ekibi Tülay'ın cesedini gördükten sonra kahveye giriyor doğrudan doğruya. Bir görevli "burada aynı evde oturan kimse var mı?" diye soruyor. O sırada bir tek Bahçeli Bulut'tur aynı evde oturan. Gece çalıştığı için gündüz kahvede oturmaktadır. "Ben varım" diyor. Polisler küçük bir konuşma yapıyorlar Bulut'la. Sonra çekip gidiyorlar.

Akkılıç'ların evi çok kalabalık olduğu için Bahçeli Bulut iş saatine kadar uyuyabilmek için kahveci Apo'nun evine gidiyor. Apo da "git annemgilde yat" diyor.

Polisler kızın annesini, babasını Yeşiltepe karakoluna götürüyorlar, götürülenler arasında komşu kadınlar da var. Kadınlardan biri şöyle bir söz ediyor polislere: "Biz hepimiz dostuz". Bu sözlerle aynı evde oturan kişileri kastediyor. Bu söz dönüyor dolaşıyor. Bahçeli Bulut, Gaffur'un karısının dostu oluyor. Polisler hemen Bahçeli Bulut'u soruşturuyorlar ve Kahveci Apo'nun annesinin evinde uyuduğunu öğreniyorlar. Bahçeli Bulut katil zanlısı olduğuna göre Kahveci Apo da katili evinde saklayan kişi oluyor ve karakola çağırıyorlar. Bundan

sonrasını Kahveci Apo’dan dinleyelim:

"Bana önce sordular sen ne biliyorsun diye. Dedim bir şey bilmiyorum. Komşumuzun kızıdır, ölmüştür. Çok üzgünüz falan. Sonra malum şeyler. Anlatmama gerek yok. Bir şey bilsem söyleyeceğim ama yok bir şey. Keşke bilsem de söylesem abi. Çok ürktüm çünkü. Resmen ürktüm karakolda. Şimdi Bahçeli’yi bırakmışlar. Gaffur’u bırakmışlar, gidip görmedim bile. Artık bir şeye karışmıyorum. Bana yol soruyorlar, bilmiyorum diyorum. Karışmıyorum abi. Oysa biz bu mahallenin muhtarı gibiydik esnaf olduğumuz için. Ama ağzımız yandı bir kere. Artık yoğurdu üfleyerek yiyoruz."

"TM" İLE OKSİJEN TASARRUFU

Teşvikiye'de Maçka Palas'ın ikinci katında bulunan "Transandantal Meditasyon" Derneği'nden hemen hemen "Her derde deva" bir yöntem, küçük bir ücret karşılığında her isteyene öğretiliyor ama nedense fazla ilgi görmüyor.

Söylenenlere göre günde iki kez (sabah ve akşam) uygulanan T.M. (Transandantal Meditasyon) tekniği yukarda da belirttiğimiz gibi insanların tüm sorunlarını çözüyor. Örneğin zihin açılıyor, uyku düzene giriyor, hastalıklara karşı direnç artıyor, davranışlara uyum geliyor, öğrenci iseniz notlarınız yükseliyor, işadamı iseniz işleriniz düzeliyor. Fertlerin durumu tek tek düzelince (T.M.'yi uygulayanların sayısı toplumda % 1 oranına ulaşınca) ülkenin durumu da düzeliyor, vs.

Bu yöntemi öğrenmek de dünyanın en kolay işi. Meraklı kişinin mâli durumuna göre herkes 45 dakika içinde tekniği kavrayabiliyor. Bunu öğrenebilmesi için konuya inanması da gerekmiyor. Çünkü T.M. tekniği mekanik bir yöntem. Kişi inanmasa bile zihni kendiliğinden açılıyor, böylece açılan zihni sayesinde ödediği parayı çıkarması işten bile değil. Olursa bu kadar kolaylık olur ama yine de fazla ilgi yok derneğe. 1966'da başlayan faaliyete ülkemizde katılanların sayısı sadece 3500.

Maçka Palas'ta yapılan aydınlanma çağı semineri bu bilgilerin ışığında açılıyor. Çağrılıları kapıda, Cemal Nadir'in ünlü karikatür tipi "Tombul Teyze"nin biraz şişmanı bir hanım görevli karşılıyor. Bu karşılama insanda T.M.'nin yararları konusunda biraz hayal kırıklığı yaratıyor önce. Fakat ardından derneğin "Zeka Profesörleri" olan Mahmut Görkey ve Ertan Funda'nın zayıflığını görenler, T.M. tekniğinin şişmanlık veya zayıflıkla bir ilişkisi olmadığını anlıyor. Galiba T.M.'nin ilgisi olmayan tek konu da bu. Bunun dışında her derde deva çünkü.

*

Dernek odasının duvarlarında T.M. tekniğini uygulayarak havada uçan insanların fotoğrafları ve altında yöntemin mucidi Hintli düşünür Mahareshi'nin sözlerinin İngilizcesi yazılı. Mahareshi "bunlar hâlâ ayağını yere basanları, aydınlanma çağının ışığında kendilerine katılmaya çağırarak havaya uçtular" diyor. Anımsanacağı gibi, Dernek yöneticileri Hilton Oteli'nde yapılan bir toplantıda, insanlarm T.M.

yoluyla uçabileceğim ileri sürmüş ve bu iddia basına yansımıştı. Fakat yöneticilerin bu savı herhalde ülkemizde yer çekimi yasasının fazla güçlü olması nedeniyle gerçekleşmemişti.

Aydınlanma çağının ilk konferansını Dernek Genel Sekreteri Ertan Funda veriyor ve yukarıdaki bilgileri yineliyor. Yeni olarak "T.M.'nin uykudan bile daha derin bir dinlenme sağladığı ve insanın oksijen gereksinmesini azalttığı" yolundaki sözleri ilginç. Çünkü bu sözlere inanan kişilerin de uykudan bile derin bir durumda olmaları gerekiyor. Hele oksijen tüketiminin azalması, dernek odası göz önüne alındığında bayağı gerekli görülüyor. Çünkü 10 kişinin ancak sığabileceği bir odada 100'e yakın çağrılının en büyük gereksinmesi oksijen.

Ertan Funda'nm verdiği bilgiler sürüyor: "İnsan normal koşullarda zihin potansiyelinin en çok % 5-10'unu kullanmaktadır. Oysa T.M. tekniğini uygulayanlarda zihin kullanımı % 100'e yaklaşıyor. Yani insan zihni alabildiğine açılıyor. Böylece kişiler tüm sorunlarını çözebiliyorlar."

Biraz düşününce insan bu sözlerin doğru olabileceğine inamyor. Örneğin, Mahmut Görkey ve Ertan Funda da bu derneği açılan zihinleri sayesinde kurmuş olabilirler. Böylece 45 dakikalık bir uğraşı sonunda kişi başına 4000-12.500 lira kazanmak yoluyla bir çok sorunlarını da çözüyor olabilirler.

HIZIR İLE İLYAS BULUŞTU MU?

Meydan Larousse Ansiklopedisi’nin verdiği bilgiye göre "Hıdrellez" sözcüğü Hızır ve İlyas adlarının birleşmesinden ortaya çıkıyor. "Ölümsüzlüğüne inanılan Hızır ve İlyas peygamberler her yıl 6 mayısta buluşup, görüşüyorlar. Halk da bu buluşmayı "Hıdrellez Bayramı" adı altında kutluyor."

Yine Ansiklopedi’ye göre "Hızır Baba baharın müjdecisi sayılıyor. Çiçeklerle süslü cübbesi ile dolaştığı yerlerde güller açıyor. Eski İstanbul’da halk Hıdrellez günü Kâğıthane, Veliefendi çayırı, Çırpıcı çayırı ve Okmeydanı'na giderek akşama kadar eğleniyor."

Okmeydanı’nda artık çayır mayır yok. Veliefendi çayırı ile Çırpıcı çayırının yerini ise bilen bile kalmadı. Geriye sadece Kâğıthane kalıyor. Bu yüzden Hızır ve İlyas Peygamberlerin buluşmasını görmek için Kâğıthane’ye gittik.

Sabahın erken saatlerinde yağmur yağmasına karşın saat 11.00’e doğru vardığımız Kâğıthane toz toprak içinde idi, üzerinde "Kâğıthane" yazılı karayolu levhasının yanında minibüsten inip, aracın yeniden yola çıkarken kaldırdığı toz-dumanın yatışmasını bekliyoruz bir süre. Sonra Kâğıthane görünüyor, işte gravürlerden bilinen Kâğıthane deresi. Altında kayık sefaları yapılan tahta köprünün yerine demir-beton karışımı yarım ay şeklinde bir köprü yapılmış. Ağaçların yerine gecekondumsu barakalar konulmuş. Bunların çevresinde her türlü sanayi artığı yer alıyor.

"Deniz nerede?" diye soruyorum. Doğma büyüme Kâğıthaneli Fethi Erdoğdu şöyle yanıtlıyor beni: "Valla biz iskelesini gördük, denizi ve kayığını görmedik..."

Kâğıthane’nin "Gelmişini geçmişini bildiğini" söyleyen Fethi Erdoğdu’ya göre "Eskiden halk evin kiremidini satar, helva, dolma yapıp Kâğıthane Deresi'ne gelir, akşama kadar eğlenirmiş."

Aynı dereden şimdi çamurlu bir su akıyor. Hatta bazı yerlerde zorlanıyor akmak için, içindeki oto lastikleri ve beton parçaları bu akışı engelliyor çünkü.

Hızır Baba şimdi buraları dolaşsa bastığı yerde güller açar mı? Hiç sanmıyorum. Yerler kurumuş toprak veya beton. Ünlü "Sâdâbad Caddesi"nin hemen başmda "Kâğıthane Merkez Taksi Durağı"

bulunuyor.

Fethi Erdoğdu şunları anlatıyor: "70 sene önce Kâğıthane 180 hane idi. Kerim Ağa, Abdullah Ağa, İslâm Ağa, Kamber Ağa adlarında dört ağa vardı. Dördü de manda beslerlerdi ve birer öküz arabaları vardı. O zamanlar bir öküz arabası olana ağa denirdi."

Şimdi öküz arabalarının yerini otomobiller almış. Durakta müşteri beklerken otolarının içinde oturan eski ağa çocuklarına da artık "şöför" deniliyor.

"Derede tatlı su vardı" diyor Fethi Erdoğdu. "Biz çocukken yüzerdik, hatta aynı sudan içerdik. Şimdi hayvanlara bile içiremiyoruz. Zehirleniyorlar çünkü."

*

Yine eskiden balık, et, meyva, sebze gibi şeyleri kendileri üretir taze taze yerlermiş. Şimdi balık pazarından aldıkları balıkları yiyor, eti kasap çengelinde görüyorlar. Bir de köyün ortasında kalan bir sucuk fabrikasının her tarafı koku içinde bırakan imalathanesinde.

6 Mayıs Hıdrellez günü idi. Biz Kâğıthane'deydik. Fakat ne Hızır Baba'yı ne de İlyas Peygamber'i görebildik. Buluştular mı bilmiyoruz. Buluşmuşlarsa bile bu buluşma Kâğıthane'de olmadı. Orası kesin.

ÇÖPLÜK MAHALLESİ "O BİÇİM” YANDI

Talimhane ile Dolapdere arasında kalan ve "çöplük" adıyla bilinen gecekondu mahallesi bir gece yandı. Yarıdan çoğunu 35 yaşındaki çocukların oluşturduğu 100’den fazla insan, açıkta kaldı.

"Çöplük" mahallesine girerken "ortalık yangın yerine döndü" sözünün anlamı daha bir açıklığa kavuşuyor. Eğrilmiş demirler, kömürleşmiş tahta parçaları, simsiyah tenekeler, toprak ve briket parçaları her türden ev eşyası ile karışmış durumda. Cıvık cıvık bir çamurun içinde, allı-morlu giysi parçaları, çaydanlıklar, ayakkabılar yüzüyor. Yüzlerce insan bu siyah kalıntının ortasında dolaşıyor ve her kafadan bir ses çıkıyor.

Fakat yangın bile bu esmer tenli vatandaşların neşesini kaçırmamış görünüyor. Küçük kız çocukları, hâla göbek atma pozunda parmaklarını şıkırdatarak seyrediyor bu korkunç manzarayı.

*

100’den fazla insanı kış başlangıcında açıkta bırakan yangının Mısto (Mustafa) adında birinin evinden çıktığı söyleniyor. Yangında yaralanan tek kişi de bu Mısto. Her tarafı yandığı için koma halinde hastaneye kaldırılmış.

Söylenenlere göre Mısto, gece çok sarhoşmuş. Bu söz ortaya atılınca birisi, "Ne vardı o kadar içecek" diyor. Başka biri yanıtlıyor onu: "İçmesin de ne yapsın fıkara. Hepimiz içiyoruz yalan mı? Dün akşam benim de kafam iyiydi."

"Dün akşam kafası iyi olan" vatandaş yangım şöyle anlatıyor: "Saat iki buçuk falandı. Bir de uyandım, baktım bağırış çağırış. Hemen kalktım. Biraz caz yaptık. Yani tekmelerle falan kapıları açıp herkesi çıkarttık dışarıya."

Yolların darlığı yüzünden itfaiye arabaları bile girememiş mahalleye. Mahallenin iki yanından su sıkmak zorunda kaldıkları için, ancak her şey tümüyle yandıktan sonra söndürülebilmiş yangın.

Mahalle halkı çoğunlukla "çöplük" denen bir işle uğraşıyor. Sokaklardan topladıkları kâğıt ve naylon gibi şeyleri satarak

geçiniyorlar. Artık her şeyleri yandığına göre, bu ilkel gecekonduları kurmak bile bir sorun bu insanlar için. Bu yüzden bir kısmı hayal kuruyor.

*

"Biraz önce kaymakam geldi. Yardım edeceklermiş."

"Nasıl yardım edecek."

"Çadır verir. Battaniye verir".

"Yok oğlum para verirler. Söz temsili gel bakalım Hüseyin diyecek, sen kaça yapabilirsin evini. Yirmi bin. Al sana yirmi bin. Sen kaça yapabilirsin. Otuz bin, al sana otuz bin"

"Yok deve, o zaman ben diyeyim yüz bine yaparım. Verecek mi?"

*

Yıkıntılar arasında ayağına çok büyük gelen pabuçlarla dolaşan 3-4 yaşlarında bir kız çocuğu foto muhabirlerinin ilgisini çekiyor. Hemen bu klasik yangın görüntüsünü fotoğraflamaya başlıyorlar. Kızın annesi atılıyor ortaya. Başlıyor kızına bağırmaya: "Ağla kız ağla, ağla diyorum kız sana".

Anlaşılan ağlayan bir kız fotoğrafının "yardım" konusunda daha etkili olacağım düşünüyor. Ancak ne yangın, ne yıkıntılar, ne çamur, ne annesinin bağırması, ne de ayağına çok büyük gelen pabuçlar küçük kız çocuğunun neşesini bozabiliyor. Aksine bir gülme tutturuyor. Bu durum diğerlerinin de gülmesine yol açıyor. İnşam en çok etkileyen de, bu içler acısı görüntü karşısında insanların gülebilmesi...

TATLISES'İN SON HARİKASI

İbrahim Tatlıses kendi yönettiği son filmi "Sevdalım"ı Erman film stüdyosunda basına tamttı. Saat 16.00'da başlayacak gösterime 16.30'da gelen Tatlıses, önce salonda ne kadar insan varsa hepsini şapur şupur öptü. "Kusuruma şey kalmayın çekimden geliyorum" dedikten sonra bir süre de foto muhabirlerine poz verdi. Sonra Erman Film'de çalışanlara dönerek "Goga gola vereceğinizi söylediniz, pastalar da gelecekti" deyince bir yerlerden pastalar buluşturuldu. Filmin diğer baş oyuncusu Sezer Güvenirgil de Tatlıses'in yanına geldi. Bu kez birlikte fotoğraflar çektirildi.

Tatlıses, basına verdiği bilgiye göre bu filme 25 milyon lira masraf etmişti. Daha önce seyredenler "yahu ne güzel film, Allah Allah" demişlerdi. Tatlıses'in Almanya turnesi, dayak davası, Sezer Güvenirgil'in bazı kaçamakları nedeniyle filmin çekimi 1 yıl kadar sürmüştü. Böylece Türk sinema tarihinin en uzun sürede çekilen filmi olma özelliğini de taşıyordu. Tatlıses, filmin konusunu soran gazetecilere "Olmaz... Söylersem çekip gidersiniz, seyredip öğrenin... Dehşet bir film"dedi.

Fakat senaryolar üzerinde genel bilgiler vermekten kaçınmadı. "Dünya üzerinde 18 senaryo vardır. Hepsi para üzerine kurulmuştur. Kuvvet, kıskanç koca, ana ya da baba gibi mevzular vardır. Filmde iniş çıkış olmalıdır. Bu filmde boyumu, posumu, karakterimi ortaya koyuyorum... Yani, iyi seyredin" dedi.

Sonunda "dehşet film" başladı. Tatlıses, inşaatta çalışan Urfalı bir işçi rolündeydi. Sezer Güvenirgil ise, üvey baba yanında annesiyle kalan kör bir kızcağız. Üvey baba kızı bir yere sıkıştırıyor, tam tecavüz edeceği sırada inşaat işçisi İbo yetişip kızı kurtarıyor. Sapık babayı da bir güzel dövüyor. Kızın gidecek başka yeri olmadığından inşaattaki arkadaşlarının yanma götürüyor. Fakat kör kıza konaklarına götürdüğünü söylüyor. Kör kız her tarafı elle yoklayarak kontrol ettiği halde, duvarları ve çevreyi kontrol etmiyor. Böylece kendini gerçekten konakta sanıyor.

Kör kız ve İbrahim arasında amansız ve apansız bir aşk doğuyor. Sıra kör kızın gözlerini ameliyat ettirmeye geliyor. İşçiler, biriktirmiş oldukları paraları ortaya koyuyorlar. Eksik para inşaat sahibi tarafından -bıçak zoruyla- sağlanıyor. Ve sonunda kızın gözleri açılıyor. Tatlıses sakalları uzamış bir halde parkta Sezer'i beklemektedir. Kız gelir, fakat zengin bir bey aradığından İbrahim'i

tanıyamaz. Tatlıses kahrolur ve en acıklı türkülerini söylerken film biter.

Işıklar yandıktan sonra İbrahim Tatlıses, Sezer Güvenirgil'i "Valla kör kızı iyi oynadın" diye kutladı. Güvenirgil de, "Yönetmen bu kadar iyi olunca tabii oynarız" dedi. Tatlıses, bu iltifattan utandı ve "Yoo, valla ayıp ediyorsun bacım" karşılığını verdi. Sonunda Tathses basın mensuplarına döndü ve "Valla buralara kadar geldiniz, ayaklarınız sağ olsun" sözleriyle teşekkür etti.

Bu özgün filmi tüm sinema severlere öneriyoruz.